

**Komplexná monitorovacia správa
o pripravenosti SR na členstvo v EÚ**

za obdobie

september 2002 – máj 2003

jún 2003

Obsah

Úvod	5
Politické kritériá	8
Boj proti korupcii	8
Súdnictvo	9
Národnostné menšiny	9
Ekonomické kritériá	12
Schopnosť prevziať záväzky členstva	24
Kapitola 1: Slobodný pohyb tovaru	24
Kapitola 2: Slobodný pohyb osôb	28
Kapitola 3: Slobodné poskytovanie služieb	29
Kapitola 4: Slobodný pohyb kapitálu	33
Kapitola 5: Právo obchodných spoločností	34
Kapitola 6: Hospodárska súťaž	35
Kapitola 7: Poľnohospodárstvo	37
Kapitola 8: Rybné hospodárstvo	44
Kapitola 9: Dopravná politika	45
Kapitola 10: Dane	47
Kapitola 11: Hospodárska a menová únia	54
Kapitola 12: Štatistika	55
Kapitola 13: Sociálna politika a zamestnanosť	58
Kapitola 14: Energetika	60
Kapitola 15: Priemyselná politika	61
Kapitola 16: Malé a stredné podnikanie	61
Kapitola 17: Veda a technika	62
Kapitola 18: Vzdelávanie a odborná príprava	63
Kapitola 19: Telekomunikácie a informačné technológie	66
Kapitola 20: Kultúra a audiovizuálna politika	67
Kapitola 21: Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov	67
Kapitola 22: Životné prostredie	69
Kapitola 23: Ochrana spotrebiteľov a zdravia	72
Kapitola 24: Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí	73
Kapitola 25: Colná únia	78
Kapitola 26: Vonkajšie vzťahy	79
Kapitola 27: Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika	83
Kapitola 28: Finančná kontrola	83
Kapitola 29: Finančné a rozpočtové ustanovenia	88
Administratívna reforma	91

Príloha č. 1: Stav prekladov *acquis communautaire* k 6. júnu 2003

Príloha č. 2: Finančná pomoc EÚ (PHARE, ISPA, SAPARD, komunitárne programy)

Príloha č. 3: Školenie odborníkov

Úvod

Komplexná monitorovacia správa o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii monitoruje obdobie od septembra 2002 do konca mája 2003. Štruktúra dokumentu do značnej miery zodpovedá štruktúre predchádzajúcich Správ o pripravenosti, Dodatkov a Pravidelných správ Európskej komisie. Správa zachytáva pokrok Slovenska v plnení politických a ekonomických kritérií, ako aj záväzkov vyplývajúcich z členstva v Európskej únii podľa negociačných kapitol.

V sledovanom období sa v dňoch 20.-21. septembra 2002 konali v Slovenskej republike parlamentné voľby. Z celkového počtu oprávnených voličov sa volieb zúčastnilo 70,1% voličov. Na základe výsledkov volieb bola zostavená stredopravá vládna koalícia zložená zo Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie, Strany maďarskej koalície, Kresťanskodemokratického hnutia a Aliancie nového občana, ktorá pokračuje v euroatlantickom smerovaní zahraničnej i vnútornej politiky Slovenskej republiky.

Programové vyhlásenie vlády SR nadväzuje na úsilie predchádzajúcej vlády, ktorá nastúpila cestu rozvoja demokratického ústavného systému, garantovania občianskych práv, trhovej ekonomiky a medzinárodného postavenia. Vo vládnom programe sa vládna koalícia zaviazala urobiť rozhodujúce kroky, ktorými Slovensko definitívne vstúpi do spoločenstva európskych demokracií a stane sa členom Európskej únie.

Na zasadnutí Európskej rady v Kodani v dňoch 12. – 13. decembra 2002 Slovenská republika uzavrela posledné tri negociačné kapitoly, Poľnohospodárstvo, Rozpočet a Rôzne, a tým ukončila prístupové rokovania s Európskou úniou. Slávnostným podpisom Zmluvy o prístúpení k EÚ 16. apríla 2003 v Aténach vstúpil eurointegračný proces Slovenskej republiky do svojej záverečnej fázy.

Vôľu občanov Slovenskej republiky stať sa členom Európskej únie potvrdilo fakultatívne referendum o vstupe SR do EÚ. Platnosť referenda potvrdila 52,15 percentná účasť oprávnených voličov. So vstupom Slovenska do Európskej únie vyjadrilo súhlas 92,46 percenta občanov SR, proti bolo 6,2 percenta.

Uzavretiu prístupových rokovaní predchádzalo pozitívne hodnotenie pokroku Slovenska v procese prípravy na vstup do EÚ v Pravidelnej správe Európskej komisie z 9. októbra 2002. Európska komisia hodnotila Slovensko a ostatné kandidátske krajiny na základe plnenia kodanských politických a ekonomických kritérií, schopnosti plniť záväzky vyplývajúce z členstva v Európskej únii, ako aj administratívnej kapacity na efektívnu implementáciu *acquis communautaire*. Komisia ocenila vysokú mieru harmonizácie s *acquis* v mnohých oblastiach a primeraný pokrok pri vytváraní potrebných administratívnych kapacít na implementáciu *acquis*. Zároveň poukázala na nedostatky a nevyhnutnosť pokračovať v ďalšom úsilí. Na základe analýzy hodnotiacej správy Európskej komisie bol vypracovaný materiál "Prioritné úlohy vlády SR vyplývajúce z Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii z 9. októbra 2002", ktorý vláda SR schválila 11. decembra 2002 a jeho plnenie pravidelne monitoruje.

Problematiku budovania a posilňovania administratívnych kapacít na rok 2003 rieši materiál schválený uznesením vlády SR č. 947/2002 "Analýza požiadaviek na zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ pre rok 2003", ktorý identifikuje 718 nových pracovných miest. Z nich bolo vytvorených 304 nových systemizovaných pracovných miest, ktoré predstavujú celkové zvýšenie počtu pracovných miest

v štátnej a verejnej správe. Na vytvorenie zvyšných 414 pracovných miest sa využívajú vnútorné personálne rezervy, ktoré v štátnej a verejnej správe existujú. Obsadzovanie pracovných miest sa akcelerovalo prijatím vyhlášky Úradu pre štátnu službu, ktorou sa ustanovujú podrobnosti výberového konania na štátnozamestnanecké miesta. V súlade s touto vyhláškou môže byť na vedúcich služobných úradoch delegovaná právomoc na uskutočnenie výberového konania. Vláda SR schválila 26. marca 2003 materiál Úradu pre štátnu službu "Návrh na schválenie počtu štátnozamestnaneckých miest strategického významu na rok 2003". V kompetencii vedúcich služobných úradov bolo navrhnúť do zoznamu miest strategického významu tie štátnozamestnanecké miesta, ktoré sa týkajú prípravy na riadenie prostriedkov zo štrukturálnych fondov. Neobsadené miesta v odboroch štátnej služby súvisiace s problematikou integračného procesu a následne procesov súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v EÚ sa Slovenská republika snaží obsadiť prioritne. Zvyšovanie a skvalitňovanie administratívnych kapacít je jedným zo základných východísk úspešnej integrácie SR do EÚ. V záujme toho Slovenská republika rieši problém fluktuácie pracovníkov v tejto oblasti a zvýšenú pozornosť venuje zabezpečeniu vzdelávania pracovníkov.

Dostatočná pripravenosť odborných pracovníkov a zamedzenie ich fluktuácie zohráva kľúčovú úlohu v zabezpečení efektívneho čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ. K 31. decembru 2002 Slovenská republika ukončila čerpanie finančných prostriedkov z Finančných memoránd 1999, pričom z celkovej alokovanej sumy 85 900 000 euro bolo vyčerpaných 69 338 505, čo predstavuje 80,7 %. Vzhľadom na to, že Európska komisia predĺžila niektorým projektom termín implementácie, tento údaj nie je konečný.

K 31. decembru 2002 bolo ukončené kontrahovanie finančných prostriedkov z Finančných memoránd 2000. Alokované finančné prostriedky vo výške 45 172 000 boli nakontrahované vo výške 94,9%.

Konečný termín kontrahovania finančných prostriedkov z Finančných memoránd 2001 v celkovej výške 55 500 000 euro je stanovený na 30. novembra 2003.

Finančné memorandá 2002 v celkovej výške 69 100 000 euro boli podpísané 10. januára 2003 a vláda SR ukladá príslušným ministrom predložiť tendrovú dokumentáciu najneskôr do 6 mesiacov od podpisu Finančného memoranda, t. j. do 10. júla 2003.

Príprava Finančných memoránd 2003 je posledným programovacím obdobím pred vstupom Slovenska do Európskej únie. Projekty z uvedených memoránd budú realizované v rokoch 2004 - 2006. Celková alokácia pre Slovenskú republiku v rámci Národného programu PHARE na rok 2003 predstavuje 57,1 miliónov eur. Alokácia sa skladá z komponentu harmonizácie s *acquis* a komponentu ekonomickej a sociálnej súdržnosti. Pre komponent cezhraničnej spolupráce pre hranice Slovenskej republiky s Maďarskom, Poľskom a Rakúskom predstavuje výška alokácie 12 mil. eur. Projekty schválené vládou budú predložené na schválenie v Riadiacom Výbore PHARE v júli 2003.

Základným programovým dokumentom pri príprave Slovenska na čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu je Národný rozvojový plán, ktorý bol po dopracovaní odovzdaný Európskej komisii 12. mája 2003. Jednotlivé operačné programy boli prepracované a odovzdané Európskej komisii v priebehu mája a júna 2003.

Príprava zásobníka projektov pre štrukturálne fondy je v súčasnej dobe zabezpečovaná predvstupovým nástrojom PHARE, a to formou grantových schém, twiningových projektov

a v rámci bilaterálnej spolupráce, ktoré budú slúžiť nielen ako nástroj využitia predvstupovej pomoci, ale aj ako praktická príprava na budovanie štruktúr a inštitúcií na čerpanie.

Pevnou a neodmysliteľnou súčasťou demokratického politického systému na Slovensku sa stali sociálni partneri. Predstavujú zložku občianskej spoločnosti, ktorá presadzuje záujmy občanov v interakcii s vládnyimi inštitúciami a politickými stranami. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa v sociálnom dialógu zvýšil dôraz na eurointegračný rozmer. V dňoch 19. a 20. mája 2003 sa v Bratislave uskutočnilo 5. rokovanie Spoločného konzultačného výboru EÚ a SR. Hlavnou témou rokovania bolo postavenie sociálneho dialógu a súčasné trendy riešenia socio-ekonomických otázok v Európskej únii.

Slovenská republika sa ako budúci člen Európskej únie aktívne zúčastňovala na práci Konventu a jej zástupcovia sa plnohodnotne podieľali na odborných a politických diskusiách tohto fóra. Na prípravu stanovísk k základným okruhom tém o budúcnosti Európy bol v Slovenskej republike vytvorený Národný konvent o európskej budúcnosti Slovenska. Úlohou tohto fóra, v ktorom je zastúpené široké spektrum spoločnosti, je upriamenie pozornosti slovenskej verejnosti na témy súvisiace s celoeurópskou diskusiou. Začiatkom novej etapy práce Národného konventu o európskej budúcnosti Slovenska bolo jeho 5. zasadnutie dňa 17. decembra 2002. Rokovanie na tému "Návrh štruktúry ústavnej zmluvy EÚ a jeho dopad na fungovanie rozšírenej únie" odštartovalo etapu hľadania konkrétnych odpovedí na všetky otázky reformy únie a s tým súvisiacu prípravu na nadchádzajúcu medzivládnu konferenciu EÚ.

Politické kritériá

Boj proti korupcii

Vláda SR svojím uznesením z decembra 2002 zmenila dovtedajšiu inštitucionálnu štruktúru svojich špecializovaných a poradných orgánov na boj proti korupcii. Zrušila Centrálnu koordinačnú jednotku boja proti korupcii (CKJ) a Riadiaci výbor boja proti korupcii (RVBK) a na Úrade vlády SR zriadila Odbor boja proti korupcii (OBPK). Zároveň gescia nad bojom proti korupcii prešla z rúk podpredsedu vlády a ministra financií do rúk podpredsedu vlády a ministra spravodlivosti.

Cieľom OBPK je zabezpečiť naplnenie úloh programového vyhlásenia vlády, ktoré sa týkajú boja proti korupcii, koordinovať a zastrešovať aktivity jednotlivých rezortov v tejto oblasti, ako aj iniciovať vlastné projekty na minimalizáciu korupcie – najmä v oblastiach, ktoré nepatria do žiadneho rezortu. Odbor v súčasnej dobe pokračuje v niektorých projektoch, ktoré začala bývalá CKJ (sprehľadnenie a nová úprava udeľovania licencií, dotácií, reforma katastra nehnuteľností), pripravil pracovnú verziu zákona o vstupe verejnosti do legislatívneho procesu, právnu úpravu ochrany osôb, ktoré podávajú sťažnosti na iných zamestnancov a zamestnávateľov pre podozrenie z korupcie a iných nekalých praktík a aktívne sa podieľal na príprave zákona o postihovaní osôb, ktoré nevedia preukázať legálne nadobudnutie svojho majetku.

V súčasnom období sa v legislatívnom procese nachádzajú návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré zavádzajú princíp tzv. nulovej tolerancie v právnických povolaniach. Zámerom vládou schválených zákonov bolo dôsledné naplnenie stratégie boja proti korupcii a princípu nulovej tolerancie v právnických profesiách. Prísnejšie sa definuje bezúhonnosť sudcov, notárov, advokátov a exekútorov. Zavádza sa krížový zákaz výkonu právnického povolania.

Ministerstvo spravodlivosti pripravilo návrh novely Trestného poriadku, ktorej cieľom je zakotviť nový inštitút tzv. spolupracujúceho, resp. korunného svedka. Navrhuje sa upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní v prípade osoby, ktorá sa spolupodieľala na páchaní trestnej činnosti, avšak dobrovoľne sa rozhodla pre spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní. V týchto prípadoch bude môcť byť na základe rozhodnutia vyšetrovateľa po predchádzajúcom súhlase prokurátora dočasne odložené vznesenie obvinenia voči takejto osobe.

Odbor boja proti korupcii v marci 2003 oslovil všetky ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy s požiadavkou na vymenovanie osoby zodpovednej za komunikáciu s odborom. Tieto kontaktné osoby boli požiadané, aby ohodnotili stav implementácie všetkých úloh v ich úradoch vo všetkých akčných plánoch týkajúcich sa korupcie, a aby navrhli následné riešenia.

V legislatívnom procese už bola vytvorená možnosť pre pripomienky verejnosti počas tvorby zákonov a kompetentné štátne orgány majú povinnosť vziať dané pripomienky do úvahy. Dôraz bude kladený na vyčistenie legislatívneho a pracovného prostredia, ktorý umožňuje korupciu.

V pokročilom legislatívnom procese sa nachádzajú návrhy právnych predpisov, ktoré významným spôsobom obmedzia korupčné správanie. Konkrétne ide o návrhy zákonov, ktoré upravujú oblasť konfliktu záujmov, Úrad špeciálneho prokurátora, špeciálny súd pre boj s korupciou a organizovaným zločinom. Ďalej ide o návrh zákona o trestnom stíhaní osôb, ktoré nadobudli majetok nelegálnym spôsobom, návrh zákona o ochrane pred diskrimináciou osôb, ktoré upozornia na korupciu (novela Zákonníka práce) a návrh zákona o korunnom svedkovi (novela Trestného poriadku).

Prístup do Obchodného registra sa výrazne zjednodušil a spriehľadnil. Vytvorili sa pracovné skupiny na upevnenie kompetencií agentov a na zabezpečenie trestnej zodpovednosti právnických osôb. Pripravujú sa projekty zamerané na zverejňovanie súdnych rozhodnutí na internete a zabezpečenie verejného občianskeho dohľadu nad súdmi.

Súdnictvo

Slovenská republika pracuje na splnení všetkých záväzkov v oblasti súdnictva, najmä posilnení jeho nezávislosti a kapacít.

Na základe zákona 425/2002 Z. z. o vyšších súdnych úradníkoch bolo v roku 2002 ustanovených 200 vyšších súdnych úradníkov. Do 1. júla 2003 má byť ustanovených ďalších 214. Celkový počet 600 plánovaných má byť dosiahnutý do konca roku 2004.

Pokračuje zavádzanie projektu Súdneho manažmentu. Jeho časť týkajúca sa náhodného prideľovania spisov už bola zavedená na všetkých okresných a krajských súdoch. Úspešné boli aj jeho časti týkajúce sa zvyšovania efektivity práce. Počet vybavených prípadov stúpol asi o 70% mesačne.

Národnostné menšiny

Politika vlády SR zameraná na rozvoj rómskych komunit

Po parlamentných voľbách v septembri 2002 sa začala na úrovni koalíčných politických strán diskusia o inštitucionálnom krytí riešenia záležitostí rómskych komunit. Paralelne s touto diskusiou však pokračovala realizácia Priorít vlády SR vo vzťahu k rómskym komunitám na rok 2002 schválených uznesením vlády SR č. 357/2002 v apríli 2002.

V rámci realizácie Komplexného rozvojového programu rómskych osád boli v októbri a decembri 2002 finančne podporené obce, v ktorých sa program realizuje. Čiastka uvoľnená na projekty v týchto obciach z kapitoly Všeobecná pokladničná správa – Sociálne a kultúrne potreby rómskej komunity predstavovala celkovú sumu 3,750 mil. Sk. Cieľom programu je v týchto osadách vybudovať občiansku vybavenosť, komunikačné spojenie s ostatnou obcou, vybudovať technickú infraštruktúru, zmierniť a postupne odstrániť sociálnu segregáciu, vytvoriť podmienky na postupnú integráciu, a tým trvalo udržateľne zvyšovať kvalitu života obyvateľov vybraných obcí. Komplexný rozvojový program rómskych osád sa realizuje v 13-tich obciach v okresoch Spišská Nová Ves, Prešov, Sabinov, Vranov nad Topľou a Gelnica.

V rámci Programu sociálnych terénnych pracovníkov, ktorý je koordinovaný Sekretariátom splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity a realizovaný v spolupráci s Národným úradom práce, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a občianskym združením ETP, pracuje vo vybraných lokalitách 19 sociálnych pracovníkov, ktorí vykonávajú sociálno-poradenskú prácu prvého kontaktu pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc. Program sa realizuje v 18-tich obciach okresu Spišská Nová Ves, Sabinov, Prešov, Vranov nad Topľou a Gelnica. Predstavuje doplnkový projekt ku Komplexnému rozvojovému programu rómskych osád.

V oblasti výchovy a vzdelávania prebiehala príprava na zavedenie odboru romistika na Strednej bilingválnej škole v Bratislave (slovenský a anglický jazyk), založenie stredných škôl typu gymnázia vo Zvolene a v Košiciach, bakalárskeho štúdia asistenta učiteľa a odboru sociálna a misijná práca v rómskych komunitách na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. V decembri 2002 vyšla učebnica gramatiky rómskeho jazyka a kľúča na jej používanie. Bola zavedená funkcia

asistent učiteľa do novely školského zákona č. 29/1984 Zb. a pri Metodickom centre v Prešove vzniklo Rómske vzdelávacie, informačné, dokumentačné, poradenské a konzultačné centrum (ROCEPO).

Vláda SR 23. apríla 2003 schválila uznesením č. 278/2003 Základné tézy koncepcie politiky vlády SR v integrácii rómskych komunit. Materiál slúži ako východisko pre ústredné orgány štátnej správy pre rozpracovanie téz do konkrétnych krokov i úloh dlhodobého, strednodobého a prioritného charakteru tak, aby sa navzájom dopĺňali, vytvárali predpoklady spolupráce a prinášali očakávaný výsledok, ktorým je integrácia rómskej menšiny. Iba jasne formulované ciele budú môcť priniesť jasné výsledky.

Opatrenia obsiahnuté v materiáli boli vypracované v spolupráci s predvstupovým poradcom Európskej únie v rámci twiningového programu a krátkodobými expertmi EÚ pre Slovensko. Príslušný orgán, v súčasnosti splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity, bude vládne priebežne navrhovať aktualizáciu východísk, a to vždy koncom kalendárneho roka. O aktualizácii rozhodne vláda. Materiál obsahuje aj návrh štruktúry Všeobecnej pokladničnej správy – sociálne a kultúrne potreby rómskej komunity a rezerva na projekty riešenia problémov rómskej komunity na rok 2003, z ktorej sa jednotlivé projekty budú financovať.

Program	Suma
Komplexný rozvojový program rómskych osád	18 mil. Sk
Štipendijný fond	1 mil. Sk
Stredná umelecká škola	2 mil. Sk
Podpora stredného školstva	10 mil. Sk
Program terénnych sociálnych pracovníkov	4 mil. Sk
Ovplyvňovanie verejnej mienky	5 mil. Sk
Projekty	10 mil. Sk
SPOLU	50 mil. Sk

Vláda SR vyčlenila v štátnom rozpočte na rok 2003 ďalšiu čiastku 20 mil. Sk na dobudovanie „Rómskeho úradu“, Úradu splnomocnenkyne pre rómske komunity. V súčasnosti prebieha vytvorenie 4 regionálnych úradov (Prešov, Košice, Spišská Nová Ves, Rimavská Sobota), ktoré budú slúžiť súčasne ako implementačné body na realizovanie rómskych projektov. V návrhu východísk štátneho rozpočtu na rok 2004 sa nachádza čiastka 400 mil. Sk na financovanie programu Sociálne bývanie Rómov, v nadväznosti na infraštruktúrny projekt Phare 2001.

V oblasti riešenia problémov rómskej národnostnej menšiny okresné riaditeľstvá Policajného zboru a krajské riaditeľstvá Policajného zboru spolupracovali s orgánmi štátnej správy, samosprávy, ako aj s organizáciami tretieho sektora. Úspešne je vykonávaná spolupráca so školami, kde sa i pre rómsku menšinu vykonával preventívny projekt „Správaj sa normálne“. Súčasťou prednáškových a vzdelávacích akcií, na ktorých sa spolupodieľajú pracovníci prevencie Policajného zboru je aj potláčanie extrémizmu a rasovej intolerancie. Každé okresné riaditeľstvo Policajného zboru a krajské riaditeľstvo Policajného zboru má určených policajtov, ktorí sú členmi komisií pri okresných úradoch a krajských úradoch, ktoré sa zaoberajú prevenciou kriminality a rómskou problematikou.

Aktivity zamerané na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Ministerstvo vnútra SR a Prezídium Policajného zboru za úzkej spolupráce s rezortnými vzdelávacími zariadeniami (Akadémia Policajného zboru Bratislava, stredné odborné školy

Policaijného zboru Košice a Bratislava, Inštitút ďalšieho vzdelávania Policaijného zboru) v rámci zvyšovania úrovne znalostí ľudských práv a komunikácie s občanmi zaradilo na školský rok 2001/2002 a nasledujúce roky do učebných plánov cyklus cielenej prípravy príslušníkov Policaijného zboru v oblasti ľudských práv.

Vedecko-pedagogický pracovník Akadémie Policaijného zboru, ktorý externe spolupracuje s Katedrou rómskej kultúry Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, sa zúčastnil niekoľkých podujatí s holandskými lektormi, ktoré boli zamerané na prípravu policajtov na prácu v rómskom prostredí. Vedecko-pedagogické pracovníčky Akadémie Policaijného zboru v Bratislave sa zúčastnili seminára k projektu MATRA II. „Zlepšenie vzťahu polícia - verejnosť v Slovenskej republike - menšiny“. V rámci tohto projektu sa menované zúčastnili tiež tréningového programu, ktorý sa konal 30. 9. – 12. 10. 2002 v Holandsku. Podujatia boli zamerané na spracovanie projektu školenia školiteľov z hľadiska psychológie a ďalších zručností výkonu policajnej služby voči problémovým minoritám. Výsledkom je spracovanie špecifických regionálnych tréningov policajtov, ktorí sú v kontakte s problémovými rómskymi skupinami a spustenie rozsiahleho preškolenia a tréningov policajtov v danej oblasti.

V priebehu roku 2002-2003 sa seminárov zameraných na prácu polície v menšinách zúčastnili špecializovaní vyšetrovatelia Policaijného zboru v pôsobnosti Krajských úradov justičnej polície Policaijného zboru Bratislava, Banská Bystrica a Prešov.

Prezídium Policaijného zboru v spolupráci s Univerzitou v Louisville a veľvyslanectvom USA v Bratislave realizovalo v roku 2002 program pod názvom „Program tolerancie k menšinám“.

V predchádzajúcom období bolo zadokumentovaných viacero závažných trestných činov s extrémistickým prvkom a vykonaných viacero aktívnych opatrení smerujúcich k potlačaniu hnutí smerujúcich k potlačeniu ľudských práv a základných slobôd. V období mesiacov august - december 2002 aspoň raz týždenne v teritóriu každého krajského riaditeľstva Policaijného zboru v SR boli vykonávané preventívno-bezpečnostné akcie, zamerané na zabezpečenie verejného poriadku a na eliminovanie prejavov extrémizmu.

Policaijný zbor a jeho vzdelávacie zariadenia (Akadémia Policaijného zboru Bratislava, stredné odborné školy Policaijného zboru Košice a Bratislava, Inštitút ďalšieho vzdelávania Policaijného zboru) v rámci zvyšovania úrovne komunikácie s občanmi národnostných menšín pripravili a realizujú cyklus kurzov zameraných na tréning asertivity. Tieto kurzy sú predovšetkým zamerané na prípravu policajtov, ako správne a bezkonfliktne komunikovať s občanmi a ako správne postupovať pri získavaní ich dôvery.

Akadémia Policaijného zboru v Bratislave a Združenie miest a obcí Slovenska spolu s Royal Canadian Mounted Police (International Training and Peacekeeping Branch) začala v roku 2002 pracovať na projekte „Problémy poskytovania policajných služieb minoritám“. Projekt je zameraný aj na súčinnosť orgánov samosprávy s problémovými minoritami s cieľom podpory štátnych a regionálnych opatrení eliminujúcich akékoľvek prvky rasovej segregácie, ďalej monitoringu nežiaducich prejavov propagandy alebo pôsobnosti organizácií založených na princípoch rasovej neznášanlivosti.

Ekonomické kritériá

Vývoj makroekonomických ukazovateľov v roku 2002

Napriek slabšiemu výkonu globálnej ekonomiky hospodársky rast SR sa v roku 2002 zvýšil na 4.4%, a tak dosiahol najvyššiu hodnotu v rámci celého obdobia po roku 1997, ako i najvyššiu hodnotu v stredoeurópskom regióne. Rast bol podporený znížením daňového zaťaženia príjmov právnických a fyzických osôb, zakladaním nových alebo inováciou pôvodných výrobných aktivít a zvýšením rastu miezd. Na rozdiel od roku 2001 stimulom pre rast produkcie bol okrem domáceho dopytu aj zahraničný dopyt.

Podiel súkromného sektora na tvorbe HDP sa v roku 2002 zvýšil na 88,9%, t.j. až o 5,2 percentuálneho bodu (p.b.); najvyšší podiel súkromného sektora je naďalej v obchode (99,8%), v stavebníctve (99,3%), v poľnohospodárstve (98,8%) a v priemysle (81,4%).

Rast spotrebiteľských cien v roku 2002 sa v porovnaní s rokom 2001 znížil; medziročná miera inflácie dosiahla v decembri 3,4% pri jadrovej inflácii 1,9% a priemerná miera inflácie za rok 2002 predstavovala 3,3%.

Dynamický vývoj domáceho dopytu a jeho dovozná náročnosť, spolu s nízkym ekonomickým rastom v krajinách EÚ sa v roku 2002 prejavil v pretrvávajúcom vysokom schodku bežného účtu platobnej bilancie, ktorý sa zvýšil z 84,4 mld. Sk v roku 2001 na 87,9 mld. Sk v roku 2002. V porovnaní k HDP sa však deficit bežného účtu znížil na 8,2% (z 8,5% v roku 2001). Deficit obchodnej bilancie mierne poklesol (zo 102,8 mld. Sk v roku 2001 na 96,6 mld. Sk v roku 2002) a naďalej sa v rozhodujúcej miere podieľal na výške deficitu bežného účtu (čo predstavovalo 9% HDP v porovnaní s 10,4% v roku 2001).

Pre malú a otvorenú ekonomiku SR je v súčasnej dobe obzvlášť dôležitý vývoj teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu. Najväčší obrat v zahraničnom obchode má SR naďalej s OECD (84,7%; dovoz 78,8%, vývoz 91,5%) a EÚ (55%; dovoz 50,3%, vývoz 60,5%), pričom najväčší objem vývozu SR naďalej smeruje do Nemecka a Českej republiky. Ďalšími významnými dovozcami slovenskej produkcie sú Taliansko, Rakúsko, Maďarsko a Poľsko. Štruktúra dovozu SR je v hlavných teritóriách zhodná s vývozom – SR dováža najmä z Nemecka a Českej republiky. Poradie ďalších obchodných partnerov je však odlišné, významný je dovoz z Ruska, Talianska, Francúzska a Rakúska.

Prílev priamych zahraničných investícií do SR vo forme privatizačných aktivít vlády prostredníctvom FNM dosiahol 152,0 mld. Sk a prílev zdrojov určených na zvýšenie majetkovej účasti v podnikoch a bankách na území SR predstavoval 27,8 mld. Sk (pričom do jednotlivých odvetví priemyslu smerovalo 37% prostriedkov). Ostatný kapitál, zahrňujúci pohľadávky a záväzky voči priamemu investorovi nezohrával významnú úlohu (na rozdiel od roku 2001, v ktorom výrazne prispel k prílevu kapitálu do SR).

Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2002 dosiahli 9 195,5 mil. USD a medziročne vzrástli o 4 404,4 mil. USD. Rozhodujúcimi pozitívnymi faktormi pre oblasť príjmov boli výnosy súvisiace s privatizačnými aktivitami vlády. Devízové rezervy NBS ku koncu roka 2002 postačovali na pokrytie 5,9-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb, čo v porovnaní s rokom 2001 predstavovalo zvýšenie krytia o 2,9 mesiaca.

Výmenný kurz slovenskej koruny voči EUR sa v priebehu roka 2002 zhodnotil o 2,4% a voči americkému doláru o 17,2%.

Celkový hrubý zahraničný dlh dosiahol k ultimu decembra 2002 podľa predbežných údajov výšku 13,2 mld. USD. Napriek rastu celkového hrubého zahraničného dlhu v roku 2002, jeho podiel na HDP v korunovom vyjadrení poklesol o 4,9 percentuálneho bodu na 49,2%. Medziročné zvýšenie zahraničného dlhu o 1,8 mld. USD bolo ovplyvnené aj kurzovým vývojom, najmä vývojom krížového kurzu EUR/USD. Podiel celkového hrubého zahraničného dlhu na obyvateľa SR dosiahol ku koncu decembra 2452 USD (na začiatku roka to bolo 2 116 USD). Čistá zahraničná zadlženosť dosiahla ku koncu roku 2002 veriteľskú pozíciu 0,9 mld. USD v porovnaní s dlžníckou pozíciou 2,0 mld. USD na začiatku roka 2002.

Stručná charakteristika vývoja ekonomiky v priebehu roku 2003

V prvom štvrtroku 2003 pokračoval zvýšený rast ekonomiky SR. Podľa predbežného odhadu sa vytvoril hrubý domáci produkt v objeme 268,4 mld. Sk a v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku reálne vzrástol o 4,1 % (v bežných cenách o 9,6 %). Jeho prírastok bol o 0,2 p. b. vyšší ako v 1. štvrtroku 2002. Z celkového objemu HDP vytvoril súkromný sektor cca 87,3% (rovnaký podiel ako v 1. štvrtroku 2002) a to v podobnej odvetvovej štruktúre ako v roku 2002.

Vývoj spotrebiteľských cien je v roku 2003 charakterizovaný výrazným nárastom. K ich vyššiemu rastu došlo predovšetkým zmenami regulovaných cien a úpravami spotrebných daní, ako aj zmenami dane z pridanej hodnoty v januári. Spotrebiteľské ceny v máji medziročne vzrástli o 7,6%, pričom medziročná dynamika regulovaných cien predstavovala 22,1%. Od začiatku roka inflácia dosiahla hodnotu 7,6%.

Rozpočtové hospodárenie Slovenskej republiky ku koncu 1. štvrtroka skončilo schodkom 17,8 mld. Sk, ktorý tvoril 6,6% z HDP. Ku koncu mája 2003 dosiahol schodok štátneho rozpočtu 30,6 mld. Sk.

V porovnaní s 1. štvrtrokom 2002 sa znížil počet nezamestnaných o 5,1% na 482,7 tis. osôb a priemerná miera nezamestnanosti klesla o 1 p. b. na 18,4% (podľa metodiky výberového zisťovania pracovných síl). Miera evidovanej nezamestnanosti (z disponibilného počtu evidovaných nezamestnaných) od januára klesá a v máji dosiahla úroveň 14,8%, čo predstavuje pokles oproti januáru o 2,9 p.b.

V zahranično – obchodnej činnosti zameranej na tovary a služby výrazne kleslo pasívne saldo v bežných cenách, z takmer 6% HDP v 1. štvrtroku 2002 na 2,4% HDP v 1. štvrtroku 2003 (bilancia tovarov dosiahla úroveň – 3% HDP; bilancia služieb +0,6% HDP). Podľa predbežných údajov dosiahol deficit bežného účtu platobnej bilancie za mesiace január – marec 2003 4,9 mld. Sk (1,8% HDP), keď oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka poklesol o 9,9 mld. Sk. Deficit obchodnej bilancie predstavuje za päť mesiacov roka 2003 10,7 mld. Sk. V máji bol vývoz tovarov dokonca o 1,9 mld. Sk vyšší ako dovoz tovarov (naposledy bola obchodná bilancia kladná v apríli 2000).

Ku koncu apríla 2003 dosiahli devízové rezervy NBS 9703,0 mil. USD, čo v medziročnom porovnaní predstavovalo pokles o 4857,1 mil. USD. Ich stav zodpovedal 5,4-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb SR za prvé tri mesiace roka, čo v medziročnom porovnaní predstavovalo zvýšenie krytia o 1,6 mesiaca.

V máji 2003 sa priemerný výmenný kurz slovenskej koruny voči EUR medziročne zhodnotil o 4,4% a voči americkému doláru o 24,1%.

Celkový hrubý zahraničný dlh ku koncu februára 2003 dosiahol 14298,0 mil. USD. V porovnaní s predchádzajúcim mesiacom poklesol o 246,4 mil. USD. Podiel celkového hrubého zahraničného dlhu na obyvateľa SR dosiahol 2658 USD. Čistá zahraničná zadlženosť dosiahla ku koncu februára veriteľskú pozíciu 1,1 mld. USD, čo predstavovalo jej zvýšenie o 0,2 mld. USD v porovnaní so začiatkom roka 2003.

Dňa 29. apríla 2003 rozhodla Banková rada NBS o ponechaní kľúčových úrokových sadzieb NBS na úrovni 6,5% pre limitnú úrokovú sadzbu na dvojtyždňové REPO tendre NBS, 5,0% na jednodňové sterilizačné operácie a 8,0% na jednodňové refinančné obchody.

Priemerná úroková miera z novoposkytnutých úverov obchodnými bankami v priebehu roka 2003 mierne rastie, z 7,41% v januári na 8,12% v apríli. Priemerná úroková miera z celkových úverov klesla v rovnakom období z 8,43% na 8,23%.

Pozitívny vývoj ekonomiky a jasné smerovanie vládnej politiky sa odrazilo aj v ďalšom zvyšovaní ratingových hodnotení SR v poslednom období. Koncom roka 2002 agentúra Standard and Poor's zmenila hodnotenie SR na BBB pozitívny výhľad, agentúra Moody's na A3 (silná schopnosť plniť finančné záväzky). Začiatkom roka 2003 agentúry R&I a FITCH zvýšili hodnotenie SR na úroveň BBB stabilný výhľad (od januára, resp. marca 2003). Zvýšenia ratingových hodnotení boli pokračovaním pozitívneho vývoja v predchádzajúcom období, kedy ratingové agentúry Standard and Poor's a Moody's zvýšili koncom roka 2001 hodnotenie SR z neinvestičnej kategórie do investičnej (v poradí na: BBB-; Baa3), t.j. s dostatočnou schopnosťou plniť dlhodobé finančné záväzky.

Verejné financie

Základný rámec pre fiškálnu politiku do roku 2006 určilo Programové vyhlásenie vlády z novembra 2002. Prioritnou úlohou vyplývajúcou z tohto vyhlásenia je splniť podmienky pre vstup do eurozóny do roku 2006, teda predovšetkým znížiť deficit verejných financií zo 7,2% HDP v roku 2002 na úroveň neprevyšujúcu 3% HDP v roku 2006. Spôsob naplňovania zámerov fiškálnej politiky je konkretizovaný v strednodobom fiškálnom rámci, ktorý vychádza z hodnotenia rozpočtových a ekonomických opatrení a vo väzbe na štrukturálne reformy vyjadruje pôsobenie nástrojov a faktorov podporujúcich dosiahnutie fiškálneho cieľa.

Rozpočtové hospodárenie verejnej správy skončilo v roku 2002 so schodkom 7,2% z HDP. Vyššia úroveň skutočného deficitu oproti predpokladom pramenila predovšetkým z použitia príjmov z privatizácie na krytie výdavkov v železničnej doprave, zdravotníctve, školstve a územných samosprávach. Významným opatrením, ktoré sa vykonalo v roku 2002, s pozitívnym vplyvom na budúci fiškálny vývoj, bola úhrada štátneho dlhu v hodnote 59,1 mld. Sk prostriedkami z privatizácie. Ďalšia časť príjmov z privatizácie v hodnote 61,7 mld. Sk bola vyčlenená (na účte v centrálnej banke) na hradenie nákladov spojených so zavedením druhého piliera dôchodkovej reformy.

Vláda krátko po nástupe do funkcie pripravila návrh rozpočtu na rok 2003, ktorého základným parametrom je pokles deficitu na 5% HDP. Opatrenia na dosiahnutie tohto cieľa boli prijaté na strane príjmov i výdavkov. Posilnila sa váha nepriamych daní v rozpočtovaných príjmoch priblížením základnej a zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty ako aj zvýšením spotrebných daní. Pre zamedzenie rýchleho rastu rozpočtových výdavkov obligátneho charakteru boli realizované opatrenia a legislatívne úpravy v mzdovej, sociálnej a bytovej politike. Išlo napríklad o legislatívu obmedzujúcu rast mzdových výdavkov štátnej správy a rast dávok sociálneho zabezpečenia úpravou prídavku na dieťa. Ďalšie úspory sa dosiahli znížením sociálnych dávok

a sprísnením kritérií pre ich vyplácanie, sprísnením podmienok evidencie nezamestnaných na úradoch práce a znížením výšky štátnej prémie v stavebnom sporení, resp. bonifikácie úrokov pri hypotekárnych úveroch. V oblasti štátnych záruk sa prijali opatrenia, ktoré prakticky eliminujú poskytnutie nových garancií s vysokou mierou rizika. Navyše s použitím privatizačných príjmov na bežné výdavky sa nepočíta, pretože tieto príjmy sa budú používať výlučne na zníženie verejného dlhu, prípadne na financovanie reformy dôchodkového systému.

K zvýšeniu udržateľného ekonomického rastu Slovenska by mala prispieť daňová reforma, ktorá by mala dosiahnuť spravodlivejší, jednoduchší a transparentnejší daňový systém. Rozhodujúce opatrenia - zavedenie rovnej dane z príjmu a jednotnej sadzby DPH - presúvajú spolu s podstatným zvýšením spotrebných daní ťažisko z priamych na nepriame dane. Vláda plánuje realizovať daňovú reformu od januára 2004, pričom však úpravy niektorých spotrebných daní budú v platnosti už od leta 2003.

Na strane výdavkov treba spomenúť predovšetkým reformné zámery v zdravotníctve, sociálnej sfére a v školstve. V prvých dvoch oblastiach ide predovšetkým o zmenu systému spojenú so značnými úsporami, kým v školstve nie je jednoznačnou prioritou znižovanie výdavkov, ale predovšetkým zvýšenie kvality a efektivity. Vo všeobecnosti platí, že štrukturálne zmeny majú za cieľ elimináciu zneužívania systému, zavádzanie trhových mechanizmov tam kde je to prospešné a vytvorenie predpokladov na zvýšenie zamestnanosti. K efektívnejšiemu nakladaniu s verejnými prostriedkami prispeje aj realizácia reformy riadenia verejných financií v spolupráci so Svetovou bankou.

Osobitnou otázkou je reforma dôchodkového systému, ktorá by mala zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť systému napriek negatívnemu demografickému vývoju. Významnú časť dôchodkovej reformy – zmenu prvého, PAYG piliera - schválila vláda už v júni 2003. Táto zmena bude mať zo strednodobého hľadiska pozitívny dopad na verejné financie. Konečné rozhodnutie o vytvorení druhého (kapitalizačného) piliera by malo padnúť v druhom polroku tohto roka. Spustenie druhého piliera, pravdepodobne od roku 2005, by znamenalo ročné fiškálne náklady cca. na úrovni 1% z HDP.

Reforma riadenia verejných financií

S cieľom zdokonaľiť a implementovať systémové riešenie na dosiahnutie trvalo udržateľného vývoja verejných financií a plnenie konvergenčných kritérií pokračuje realizácia reformy riadenia verejných financií. V období rokov 2000 až 2002 boli zmeny zamerané najmä do nasledujúcich oblastí:

- zrušenie deviatich štátnych fondov a ich začlenenie do rozpočtových kapitol,
- zlepšenie finančnej kontroly prijatím Zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite,
- vytvorenie metodiky zostavovania strednodobého fiškálneho výhľadu, a Predvstupového ekonomického programu podľa požiadaviek EÚ,
- vypracovanie a implementácia metodiky transformácie výkazov zostavených na hotovostnej (cash) báze na metodiku ESA95 (EÚ) a GFSM2001 (MMF) (akruálny princíp),
- obmedzenie možnosti tvorby nekontrolovaných deficitov územnou samosprávou a fondmi sociálneho zabezpečenia,
- zvýšenie koncepcnosti pri tvorbe rozpočtu posilnením významu východísk rozpočtu,
- zlepšenie prepojenia jednotlivých zložiek rozpočtu už pri tvorbe rozpočtu
- uskutočnenie uvádzacieho projektu implementácie tzv. programového rozpočtovania (rozpočtovania orientovaného na výsledky).

V nadväznosti na pokrok dosiahnutý v priebehu rokov 2000 až 2002, vláda SR v apríli 2003 schválila dokument Stratégia reformy riadenia verejných financií. Tento dokument poskytuje komplexný pohľad na súčasný stav v oblasti riadenia verejných financií, charakterizuje cieľový stav reformy, priority aj časový harmonogram realizácie reformy. Súčasťou reformy bude aj analýza procesu zostavovania rozpočtu na úrovni ministerstva financií aj rozpočtových kapitol tak, aby bolo možné vytvoriť inštitucionálne kapacity nevyhnutné pre zmeny v procese tvorby a výkonu rozpočtu.

Vychádzajúc zo stratégie, reforma riadenia verejných financií je zameraná na tri vzájomne podmienené oblasti:

- posilnenie transparentnosti verejných financií,
- posilnenie úlohy strategického plánovania pri alokácii zdrojov a prechod k rozpočtovaniu orientovanému na výsledky,
- vytvorenie systému pre tvorbu stabilného strednodobého rámca verejných financií.

V oblasti transparentnosti je zámerom ďalší posun smerom k napĺňaniu štandardov a princípov fiškálnej transparentnosti, formulovaných Medzinárodným menovým fondom.

Jedným z hlavných smerov modernizácie rozpočtovania je posilnenie strategického plánovania a riadenia prostredníctvom programového rozpočtovania. Implementácia programového rozpočtovania začala uvádzacím projektom štyroch kapitol v rozpočte na rok 2002, ktorý bol rozšírený na deväť kapitol v rozpočte na rok 2003. Rozpočet na rok 2004 je už zostavovaný v plnej programovej štruktúre. Od roku 2005 bude prioritnou štruktúrou pre alokáciu rozpočtových výdavkov práve programová štruktúra.

Dôležitou zložkou reformy riadenia verejných financií je aj zriadenie Štátnej pokladnice a Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity. Obe inštitúcie sa v súčasnosti formujú, doladuje sa ich vzájomná komunikácia a kompetencie Štátnej pokladnice, Ministerstva financií SR, Agentúry a NBS pri výkone štátneho rozpočtu a pri riadení dlhu a likvidity. Zámerom je ponechať na Ministerstve financií SR formulovanie stratégie v tejto oblasti, zatiaľ čo Štátna pokladnica a Agentúra budú zodpovedné za jej napĺňanie. Obe inštitúcie budú plne funkčné od 1. januára 2004.

Reforma riadenia verejných financií je podporovaná medzinárodnými inštitúciami aj Európskou úniou. Implementácia Štátnej pokladnice a Agentúry pre riadenie dlhu je podporovaná bežiacim projektom PHARE, pri implementácii programového rozpočtovania poskytuje technickú asistenciu U.S.Treasury prostredníctvom USAID. Svetová banka (Board) 10. júna 2003 schválila pôžičku vo výške 5 mil. EUR na podporu reformy, pričom obsah a časovanie reformy bolo pripravované v úzkej spolupráci s expertmi Svetovej banky.

Štrukturálne reformy

Deregulácia cien

V súlade so zámerom vlády zužovať priestor pre pôsobenie štátnej regulácie v súčasnosti je pripravený návrh ďalšieho postupu deregulácie cien, podľa ktorého sa od roku 2004 zruší regulácia cien mestskej hromadnej dopravy a regionálnej železničnej dopravy, nájomného za nebytové priestory a cien poľnohospodárskych výrobkov určených pre štátne intervenčné nákupy. Návrh tiež predpokladá zrušiť reguláciu cien vybraných výrobkov a služieb, ktoré doteraz podliehali režimu tzv. vecného usmerňovania cien, kde sa sledovala úroveň cien s ohľadom na ekonomicky opodstatnené náklady a primeraný zisk. Zároveň sa plánuje ďalej zvyšovať

regulované ceny v osobnej železničnej doprave a prímestskej autobusovej doprave tak, aby sa postupne aj v tomto segmente trhu ustúpilo od štátnej cenovej regulácie.

Privatizácia v sektore finančných služieb

V súčasnej dobe je proces privatizácie bánk v záverečnej etape. Dokončuje sa privatizácia Banky Slovakia, a.s.. V máji 2003 udelila Národná banka Slovenska predchádzajúci súhlas zahraničnému investorovi MEINL BANK AG, Viedeň na nadobudnutie 60,07 %-ného podielu na základnom imaní banky. Dňa 5. mája 2003 bola podpísaná zmluva o predaji podielu banky medzi FNM SR a MEINL BANK AG, Viedeň. Privatizácia Poštovej banky, a.s. je zatiaľ prerušená. Ponuku na odkúpenie 55,2 % akcií predložili v stanovenom termíne v roku 2002 traja záujemcovia. Štatutárne orgány hlavného akcionára banky Slovenskej konsolidačnej a. s. rozhodli v auguste 2002 o zamietnutí predložených ponúk, pretože nespĺňali predpísané parametre. Vláda SR v júni 2003 prijala rozhodnutie predat' zostávajúci 10 %-ný podiel štátu v Slovenskej sporiteľni.

Privatizácia a reštrukturalizácia sieťových odvetví

Aktuálnou úlohou súčasnosti a blízkej budúcnosti je dokončenie začatého procesu privatizácie časti podielov štátu v sieťových odvetviach. Po privatizácii 49 %-ného podielu Slovenského plynárenského priemyslu (SPP) a Transpetrolu boli zahraničnými investormi sprivatizované aj 49%-né podiely akcií v troch energetických spoločnostiach distribučného charakteru, a to Západoslovenská energetika, a.s. Stredoslovenská energetika, a.s. a Východoslovenská energetika, a.s. V štádiu vyhodnocovania ponúk potencionálnych investorov privatizačným poradcom je proces privatizácie spoločnosti Slovenské elektrárne, a.s. Výsledky vyhodnotenia posúdi privatizačná komisia, ktorá rozhodne o ďalšom postupe. Zámerom je v energetickom komplexe privatizovať aj Teplárenské spoločnosti.

Po čiastočnej privatizácii SPP, a.s. sa začala rozsiahla reštrukturalizácia spoločnosti. Jej cieľom je vytvoriť organizačnú štruktúru rešpektujúcu dodržiavanie nových pravidiel trhu s plynom v súlade s požiadavkou plynárenskej smernice EÚ a zabezpečiť poskytovanie efektívnejších služieb. Snahou je zabezpečiť dlhodobu spoľahlivú prepravu a distribúciu zemného plynu na Slovensku s čo najmenšími nákladmi, ako aj dosiahnutie konkurenčného a udržateľného trhu zemného plynu. Reštrukturalizácia v elektrárenskom odvetví v nadchádzajúcom období bude podporovať riešenia viacerých otvorených problémov, akými sú najmä:

- energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje, kde dôraz sa kladie na zintenzívnenie podpory využívania obnoviteľných zdrojov a zvyšovanie energetickej efektívnosti;
- zabezpečenie realizácie opatrení zo Správy Rady EÚ o jadrovej bezpečnosti, kde SR vo vzťahu k záväzkom týkajúcich sa odstavenia reaktorov JE V1 Bohunice bude hľadať riešenia, ktoré umožnia zahrnúť ich do Prístupovej zmluvy; pokračovanie v realizácii programov zvyšovania bezpečnosti JE V2 Bohunice (blok 3 a 4) a JE Mochovce;
- dlhodobé riešenia pre nakladanie s vyhořelým jadrovým palivom a RAO; venovať pozornosť príprave implementácie Euratom Safeguards, tzn. informáciám o presune jadrových materiálov a komplexne pohybu zásob;
- štátne intervencie v prospech sektoru pevných palív a ich dopadov na trh s elektrinou.

Slovenská republika postupne vytvára podmienky *liberalizácie a štandardnej regulácie* sieťových odvetví. V roku 2001 bol vytvorený nezávislý Úrad pre reguláciu sieťových odvetví s kompetenciami v oblasti udeľovania licencií, povoľovania stavieb a inej vecnej regulácie v plynárenstve, energetike a tepelnom hospodárstve a od 1. 1. 2003 aj v regulácii cien. Určená bola metóda výpočtu cien plynu a elektrickej energie, ktorá sa bude uplatňovať po dobu najbližších troch rokov. V súvislosti s prebiehajúcou liberalizáciou trhu s elektrickou energiou sa v rámci

Slovenskej elektrickej prenosovej sústavy (SEPS), a.s. zabezpečí funkcia operátora trhu pri obchodovaní s elektrinou na dosiahnutie transparentných a nediskriminačných podmienok na trhu. Uvedený operátor by mal vzniknúť v priebehu roku 2003. Predpokladá sa tiež, že bude vytvorený legislatívny rámec pre fungovanie štandardného liberálneho trhu aj s ohľadom na národné podmienky.

Zlepšovanie podnikateľského prostredia a zvyšovanie konkurencieschopnosti

K najvýznamnejším aktom na podporu podnikania a konkurencie, ktoré budú priaznivo ovplyvňovať podnikanie aj v budúcich rokoch patrí:

- podstatné zníženie daňového zaťaženia pri daniach z príjmov. Sadzba dane z príjmov právnických osôb sa opakovane znižovala z úrovne 40 % v roku 1999, na 29 % v roku 2000 a 25 % v roku 2002. Znižovali sa aj sadzby dane z príjmov fyzických osôb, (ktorými sú zdaňované aj príjmy živnostníkov a malých podnikateľov), hoci nie takým radikálnym spôsobom ako pri zdaňovaní príjmov právnických osôb. V súčasnosti pripravená daňová reforma, ktorej účinnosť sa plánuje od roku 2004, predpokladá zdanenie príjmov rovnakou 19 %-nou sadzbou. Podporne pre podnikateľský sektor sa vyvíja aj odpisová politika, umožňujúca zrýchlenejšie a liberálnejšie formy odpisovania. Koncepcia daňovej reformy pre roky 2004 - 2006, ktorej cieľom je výrazné zlepšenie podnikateľského prostredia, bola schválená vládou SR dňa 5 júna 2003 uznesením č. 445/2003;
- štandardizácia právneho prostredia pre pôsobenie obchodných spoločností. Novelou Obchodného zákonníka s účinnosťou od 1. 1. 2002 sa harmonizovalo právo obchodných spoločností s príslušnými smernicami EÚ. Novela tak zapracovala do slovenského právneho poriadku všetky smernice EÚ o práve obchodných spoločností s výnimkou účtovných smerníc (tie sú zapracované v novom zákone o účtovníctve). Problematika obchodného práva bola navyše prioritou aproximácie podľa článkov 69 a 70 Európskej dohody o pridružení. Okrem smerníc boli do novely zapracované aj princípy OECD o corporate governance;
- komplexná reforma záložného práva bola uvedená do platnosti novelou Občianskeho zákonníka z roku 2002. Novela umožňuje založiť aj hnuťelný majetok podnikateľa (automobily, zásoby, stroje, zariadenia) pre poskytnutie úveru bankou s tým, že dlžník si hnuťelnú vec ponechá a bude ju naďalej užívať, pričom vznik záložného práva sa vyznačí v listine osvedčujúcej jeho vlastníctvo k založenej veci a bude sa evidovať v centrálnom registri;
- zlepšenie konkurzného práva, ktoré sa realizovalo už v predchádzajúcich rokoch. Novela zákona o konkurze a vyrovnaní účinná od 1. augusta 2000 posilnila práva veriteľov, avšak prax poukázala, že bude potrebné pristúpiť k ďalším úpravám. Vzhľadom na problémy, ktoré spôsobuje aplikácia zákona o konkurze a vyrovnaní bude v roku 2003 vypracovaná nová právna norma, ktorá upraví komplexne problematiku konkurzného práva. Predovšetkým bude nová právna úprava zodpovedať moderným a právnym úpravám štátov s vyspelou trhovou ekonomikou a bude kompatibilná s právom Európskej únie. Cieľom je zabezpečiť prípravu moderného zákona, ktorý by za zohľadnenia osobitostí slovenského právneho a ekonomického prostredia riešil problematické otázky a dosiahol podľa možností zamedzenie straty hodnoty majetku úpadcu, zabezpečenie zrýchlenia konania a prijatie opatrení, ktoré stimulujú dotknutú stranu urýchlene konať. Účelom zákona bude umožniť kolektívne uspokojenie veriteľov dlžníka, ktorý je v úpadku, a to speňažením jeho majetku alebo vyriešením jeho majetkových pomerov iným spôsobom prijateľným pre veriteľov, v každom prípade však tak, aby bola miera uspokojenia veriteľov pokiaľ možno čo najväčšia;
- postupná aplikácia Medzinárodných účtovných štandardov. Od 1. januára 2003 nadobudol účinnosť nový zákon o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. s cieľom dosiahnuť úplnú porovnateľnosť obsahu s príslušnými smernicami Európskeho spoločenstva, ako aj umožniť používanie Medzinárodných účtovných štandardov (IAS) v prípadoch, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

Odporúčania štvrtej smernice ES č. 78/660/EEC o ročných účtovných závierkach niektorých typov obchodných spoločností, ako aj smerníc z nej odvodených, napr. pre banky ES č. 86/635/EEC alebo smernice ES č. 91/674/EEC a siedmej smernice ES č. 83/349/EEC o konsolidovaných účtovných závierkach, prípadne ôsmej smernice č. 84/253/EEC o audítoroch sú plne zapracované do jednotlivých ustanovení zákona o účtovníctve, resp. sú zapracované do nového zákona o audítoroch a Slovenskej komore audítorov;

- postupné odstraňovanie administratívnych prekážok pre podnikanie, čo má niekoľko podôb. Okrem iného sú to opatrenia na zlepšenie činnosti obchodného registra, katastra nehnuteľností, transparentné podmienky licenčnej politiky a regulačných systémov. Na základe poslednej novely živnostenského zákona došlo k obmedzeniu počtu koncesovaných živností ich presunom medzi viazané a remeselné živnosti. Skrátila sa aj zákonom stanovená doba vydania živnostenského oprávnenia. Postupne sa vytvára transparentný regulačný rámec, v ktorom pôsobia existujúce regulačné úrady, a ktorý sa ešte ďalej bude dotvárať (podrobnejšie v príslušných častiach štrukturálnych reforiem);
- spružnenie pracovno-právnych vzťahov novelou Zákonníka práce, čo umožní zamestnávateľom využívať efektívnejšie a flexibilnejšie formy zamestnávania pracovníkov podľa reálnych potrieb;
- postupné rozširovanie možností poskytovať verejné služby podnikateľom prostredníctvom elektronickej komunikácie. K podporným krokom v tomto smere patrí prijatie zákona o elektronickej podpise, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2003 a príprava zákona o elektronickej obchode, ktorého účinnosť sa predpokladá od roku 2004.

Nezamestnanosť

V roku 2002 pokračovalo zrýchľovanie makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky, čo sa odrazilo priaznivo na situácii na trhu práce. Zamestnanosť hospodárstva druhý rok po sebe rástla. V priemere za rok 2002 sa v porovnaní s rokom 2001 zvýšila o 0,2% na 2 127,0 tis. osôb t.j. o 3,3 tis. osôb (podľa výsledkov výberového zisťovania pracovných síl).

Uvedený rast zamestnanosti v roku 2002 bol dosiahnutý pri tempe rastu HDP v b.c. na úrovni 8,5% a raste produktivity práce o 8,4%. (V roku 2001 rast HDP v b.c. o 8,9% vyvolal rast zamestnanosti o 1% pri zvýšení produktivity práce o 7,3%).

Vzrástol počet podnikateľov bez zamestnancov na 129,4 tis. osôb (medziročne o 8,8%). Takmer nezmenený zostal počet zamestnancov 1 940,9 tis. osôb. A znížil sa počet podnikateľov so zamestnancami na 51,8 tis. osôb (medziročne o 8%) a počet vypomáhajúcich členov domácností podnikateľa na 2 tis. osôb (o 25,9%).

Po viacročnom poklese sa obnovil rast zamestnanosti. v pôdohospodárstve a v stavebníctve. Zvyšovanie počtu zamestnancov pokračovalo aj v odvetviach: obchod, nehnuteľnosti a prenajímanie, priemysel, verejná správa a obrana.

Priaznivý vývoj zamestnanosti sa prejavil okrem iného aj v priaznivom vývoji nezamestnanosti. Priemerný počet evidovaných nezamestnaných v roku 2002 dosiahol 513 167 osôb, z toho tvorili evidované nezamestnané ženy 45,3%, pričom priemerná miera evidovanej nezamestnanosti poklesla z 18,25% v roku 2001 na 17,82% v roku 2002.

V nadväznosti na pripravovaný zákon o organizácii špecializovanej štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, boli vypracované východiská štátneho rozpočtu na rok 2004. Účelom návrhu zákona je riešiť výkon štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti po zániku okresných

úradov a zrušení Národného úradu práce, upraviť zriadenie, postavenie, organizáciu, pôsobnosť a riadenie orgánov špecializovanej štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a rodiny, ako aj služieb zamestnanosti, a to v rámci reformy inštitúcií sociálneho systému a trhu práce, najmä z dôvodu:

- utvorenia právneho rámca orgánov špecializovanej štátnej správy a ich činností,
- administratívneho zjednodušenia poskytovania služieb v oblasti sociálnej sféry a zamestnanosti,
- spružnenia trhu práce a motivácie občanov zamestnať sa,
- zefektívnenia a zároveň sprehl'adnenia využitia verejných prostriedkov,
- skvalitnenia výkonu úloh na úseku sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti.

Reforma dôchodkového a sociálneho systému

Vláda SR schválila dňa 2. apríla 2003 uznesením č. 257 Konceptiu reformy dôchodkového zabezpečenia v SR (ďalej len „konceptia“). Týmto uznesením okrem iného zrušila predchádzajúcu Konceptiu reformy sociálneho poistenia v SR, ktorá bola schválená dňa 9. augusta 2000 a Návrh legislatívneho zámeru na vypracovanie návrhu zákona o kapacitnom pilieri dôchodkového poistenia.

Cieľom dôchodkovej reformy podľa vládou schválenej koncepcie v apríli 2003 je zavedenie povinnej kapitalizácie systému v rámci dôchodkového systému a zachovanie súčasnej úrovne dôchodkového zabezpečenia (miera náhrady minimálne 40 %). Predkladaná koncepcia predpokladá zachovanie priebežného systému (I. pilier), zároveň však výrazné zníženie jeho rozsahu a popri priebežnom systéme sa zavedie ako II. pilier systém starobného dôchodkového sporenia. Priebežný systém (I. pilier) bude dávkovo definovaný a právne upravený novým zákonom o sociálnom poistení. Dávka z priebežného systému bude poskytovaná v závislosti od počtu rokov platenia príspevkov a od výšky príjmu, z ktorého sa platili príspevky na dôchodkové poistenie. Nový systém starobného dôchodkového sporenia (II. pilier) bude výlučne príspevkovo definovaný a financovaný z príspevkov odvádzaných na osobné dôchodkové účty. Občanom bude v rámci systému starobného dôchodkového sporenia umožnený individuálny výber jednej z viacerých dôchodkových správcovských spoločností, ktoré budú vytvárať dôchodkové fondy a spravovať dôchodkové aktíva. Významné postavenie v novom systéme budú mať rôzne formy dobrovoľného dôchodkového sporenia alebo poistenia (III. pilier).

Dohľad nad sektorom finančných služieb

Inštitucionálna štruktúra v oblasti dohľadu nad sektorom finančných služieb je vybudovaná. Dohľad nad subjektami finančného trhu je v Slovenskej republike v kompetencii Národnej banky Slovenska a Úradu pre finančný trh.

V zmysle platného Zákona o bankách v priebehu roku 2002 sa zintenzívňovala a skvalitňovala činnosť bankového dohľadu. S týmto cieľom Úsek bankového dohľadu (ÚBD) vypracoval povoloňacie opatrenia a opatrenia obozretného podnikania. Najnovšie opatrenie obozretného podnikania bolo vydané s účinnosťou od marca 2003. Ako súčasť proaktívneho výkonu bankového dohľadu vydáva ÚBD metodické usmernenia, týkajúcich sa zákona a podzákonných noriem a odporúčania, ktoré sú zverejnené na internetovej stránke NBS. Úsek bankového dohľadu prostredníctvom odporúčaní a metodických usmernení vyjadruje stanovisko k určitej oblasti výkonu bankového dohľadu a používa ich ako doplňujúci nástroj na reguláciu a riadenie bankového sektora v SR. V roku 2003 boli vydané k dnešnému dňu tri metodické usmernenia a dve odporúčania.

V máji 2002 bola prijatá nová stratégia bankového dohľadu, schválená Bankovou radou Národnej banky Slovenska. Súčasťou uvedenej stratégie sú interné postupy pri výkone jednotlivých činností bankového dohľadu. Stratégia obsahuje aj úpravu rozhodovacieho procesu bankového dohľadu. Za účelom transparentného rozhodovacieho procesu bol zriadený Výbor pre bankový dohľad, ktorý ako poradný orgán vrchného riaditeľa prerokováva všetky dôležité rozhodnutia. V kontexte uvedenej stratégie sa zintenzívňuje dohľad, zvyšuje sa počet uskutočňovaných dohliadok v bankách. Na rok 2003 sa plánuje uskutočniť 10 komplexných dohliadok a 4 tematické dohliadky v bankách. V prvom štvrtroku 2003 sa uskutočnili tri komplexné dohliadky. Na rok 2004 je naplánovaných 16 dohliadok a v roku 2005 by sa mali uskutočniť dohliadky vo všetkých bankách aktívnych v SR.

Úsek bankového dohľadu prehodnotil všetky vydané a platné opatrenia, vytvoril sa plán na ich zmenu, resp. novelizáciu, ide predovšetkým o opatrenia obozretného podnikania, povoľovacie opatrenia by sa novelizovali až v nadväznosti na novelu zákona o bankách. Okrem toho sa pripravujú nové opatrenia obozretného podnikania o systémoch riadenia rizík s účinnosťou 2004 až 2005. V nadväznosti na tieto opatrenia vypracuje metodické usmernenia a odporúčania, ktoré bude naďalej zverejňovať na internetovej stránke NBS, čím sa zabezpečí transparentnosť výkonu bankového dohľadu. Nové opatrenia na úseku bankového dohľadu, ktoré budú účinné v rokoch 2004-2005, sú zamerané na riešenie operačného rizika v súvislosti so zavedením „New Capital Accord Basel II“. Nadväzne na definíciu operačného rizika uvedeného v „Basel II.“ banky dostali za úlohu pri príprave QIS3 (Quantitative Impact Study) identifikovať operačné riziko. V roku 2003 by sa mala vykonať v rámci spolupráce zainteresovaných bánk špecifikácia kvalitatívnych princípov riadenia operačného rizika. Tieto aktivity by mali viesť k vydaniu metodického usmernenia pre riadenie operačného rizika.

K skvalitneniu bankového dohľadu bude prispievať aj medzinárodná spolupráca. Snahou ÚBD je prioritne uzatvoriť dohody o spolupráci s partnerskými dohliadacími orgánmi tých krajín, ktoré majú na Slovensku zriadené pobočky alebo dcérske spoločnosti bánk a opačne. ÚBD plánuje v roku 2003 až 2004 (do vstupu SR do EÚ) uzatvoriť dohody o porozumení so všetkými dohliadacími autoritami zvyšných členských krajín EÚ (nových 16 dohôd).

V priebehu roku 2003 budú vykonané ďalšie novelizácie zákonov - zákona o bankách, zákona o stavebnom sporení a zákona o ochrane vkladov. Spoločným menovateľom pripravovaných noviel je ďalšia harmonizácia zákonov so smernicami EÚ, zosúladenie zákonov upravujúcich oblasť finančných služieb, odstránenie tých úzkych miest v zákonoch, ktoré boli zistené pri ich praktickej aplikácii a zjednotenie používaných pojmov. Novela zákona o stavebnom sporení rieši efektívnosť poskytovania a využívania štátneho príspevku na stavebné sporenie. Zmenou zákona o ochrane vkladov sa rieši jeho zosúladenie so závermi hodnotiacej správy k programu FSAP a harmonizácia so smernicou Európskeho parlamentu a Rady z 30. 5.1994 č. 94/19/ES o systéme ochrany vkladov, zároveň sa ruší ustanovenie o možnosti poskytovania úveru bankám v nútej správe z Fondu ochrany vkladov. Očakáva sa, že úplná implementácia finančných smerníc EÚ bude v bankovníctve vykonaná najneskôr k dátumu vstupu do EÚ (do 1.5.2004).

V roku 2006 bude musieť legislatíva reagovať na nadobudnutie platnosti novej európskej smernice, ktorá bude implementovať novú Bazilejskú dohodu o kapitáli. Jej ustanovenia budú prijaté a zapracované do zákona o bankách a do všetkých opatrení týkajúcich sa úseku bankového dohľadu.

Zvyšovanie exportnej výkonnosti a priame zahraničné investície

Z dôvodu trvalo nepriaznivého vývoja deficitu zahraničného obchodu tejto problematike venuje vysokú pozornosť vláda SR, ktorá v posledných rokoch prerokovala viacero materiálov a prijala aj opatrenia zamerané najmä na legislatívu rozvoja malých a stredných podnikov, prílevu a podpory zahraničných investícií a kapitálu do slovenskej ekonomiky, posilnenie ekonomickej diplomacie, proexportné aktivity SARIO a EXIMBANKY SR v súlade so zákonom o štátnej pomoci.

Pre zahranično-obchodnú politiku SR v roku 2003 mimoriadne dôležitú úlohu zohráva príprava na vstup do EÚ. Zvyšovanie exportnej výkonnosti súvisí s rastom konkurencieschopnosti, ako aj s podporou malého a stredného podnikania. Preto zahranično-obchodná politika SR korešponduje s Národným rozvojovým plánom SR. Ich spoločným menovateľom je predovšetkým Sektorový operačný program „Priemysel a služby“, ktorý je zameraný na rast konkurencieschopnosti slovenského produkčného potenciálu. S exportnou výkonnosťou súvisí aj prevažná časť ostatných operačných programov. Ide o významný fakt, ktorého zohľadnenie povedie k vyššej účinnosti zahranično-obchodnej politiky a k efektívnemu využitiu štrukturálnych fondov EÚ. V súčasnosti sa prijímajú opatrenia na zvýšenie informovanosti o poskytovaných poradenských a konzultačných službách pre malých a stredných podnikateľov, ktoré sú spojené s ich pôsobením v rámci jednotného vnútorného trhu EÚ.

Rozvíja sa podpora pre podnikateľskú sféru v oblasti budovania a využitia e-business v ekonomike SR, vrátane vydávania a registrovania certifikátov pre bezpečný elektronický obchod, podpora školení a využívaní progresívnych e-business technológií, ako aj podpora zosúladenia uvedených opatrení s cieľom dosiahnuť synergický efekt posilnenia podporných nástrojov pre zvýšenie konkurencieschopnosti. Vláda SR venuje zvýšenú pozornosť ďalším proexportným opatreniam a projektom s osobitným zameraním na teritória s vysokým deficitom obchodnej bilancie zo strany SR, teritória s veľkou absorpčnou schopnosťou a perspektívou dynamického ekonomického rastu pri zohľadňovaní súčasných integračných procesov. Medzi opatrenia pre podporu exportu patrí aj pripravovaná zmena v pôsobnosti SARIO zameraných na obchod. Plánuje sa posilnenie obchodnej divízie v SARIO s cieľom vybudovať silnú akcieschopnú organizáciu pre podporu obchodu.

Problematika priamych zahraničných investícií

Investovanie v krátkodobom, najmä však v strednodobom horizonte významne ovplyvní realizácia opatrení *Národnej stratégie podpory investícií*, najmä podpora zakladania priemyselných parkov, investičné stimuly a podpora významných investícií. K významným investíciám v najbližších rokoch budú patriť investície francúzskej automobilky PSA, rozšírenie výroby v podnikoch Whirlpool, Embraco, Skloplast Trnava a SCP Ružomberok.

Realizácia legislatívneho rámca podpory investícií v SR v praxi predstavuje najmä nasledovné aspekty:

- Zákon č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch s účinnosťou od 1. januára 2002 je plne v súlade s legislatívou EÚ. V roku 2003 bolo evidovaných už 22 žiadostí o poskytnutie investičných stimulov s projektmi, od realizácie ktorých sa očakáva vytvorenie viac ako 5000 nových pracovných miest a ďalších multiplikačných efektov pre ekonomiku SR vo výške cca 10 mld. Sk preinvestovaných finančných prostriedkov.

- Zákonom č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. s účinnosťou od 1. júna 2001 sa vytvorili legislatívne podmienky pre štátnu podporu mestám a obciam na zriaďovanie priemyselných parkov a zároveň sa určili zásady a kritériá pre túto podporu. Pripravenosť týchto oblastí pre vstup strategických investorov je jedným z dôležitých kritérií pre umiestnenie investícií. Priemyselné parky vytvárajú rozvojové impulzy pre ostatné časti regiónov, kde môžu získať významnú úlohu pri ich rozvoji. Vzhľadom k tomu, že v regiónoch ako rozhodujúce subjekty práva vystupujú obce (mestá), je ponechaná možnosť zriaďovania priemyselných parkov obciam bez obmedzenia a bez osobitnej právnej úpravy. O poskytnutí prostriedkov zo štátneho rozpočtu na uvedený účel podľa zákona rozhoduje vláda na základe návrhu Ministerstva hospodárstva SR. Pri rozhodovaní o poskytnutí podpory majú prednosť obce, ktoré majú identifikovaných konkrétnych investorov, s prihliadnutím na úroveň zamestnanosti, ako aj existujúcu výrobnú, priemyselnú a sociálnu štruktúru v príslušnom regióne. Do konca roku 2002 boli z prostriedkov určených pre priemyselné parky poskytnuté prostriedky na zriadenie priemyselných parkov v celkovej výške 283,8 mil. Sk.

Schopnosť prevziať záväzky členstva

Kapitola 1: Slobodný pohyb tovaru

Potraviny

Návrh novely zákona 152/1995 Z.z. o potravinách je v súčasnosti posudzovaná Legislatívnou radou vlády. Mala by nadobudnúť účinnosť od 1. októbra 2003. Novelizácia vychádza z nariadenia ES č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktoré ustanovuje všeobecné zásady a požiadavky zákona o potravinách, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a ustanovuje postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Bezpečnosť potravín

Priebežne sa realizuje v oblasti potravín tréningový program riadený TAIEX-om (potravínová kontrola, metódy odoberania vzoriek a analýzy). Slovenská strana zosúladí svoj systém procedúr v danej oblasti so systémom potravinovej kontroly v EÚ.

Slovensko pokračuje v budovaní Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá v súlade s pripravovanou novelou zákona o potravinách. Ako národné kontaktné miesto bola určená Štátna veterinárna a potravinová správa SR.

V oblasti potravín ošetrovaných ionizačným žiarením príslušné ustanovenia slovenskej legislatívy vychádzajúce zo Smernice č. 1999/EC nadobudnú účinnosť 1. júla 2003. Zodpovednou inštitúciou pre takto upravované potraviny je Ministerstvo zdravotníctva SR. Dňa 1. septembra 2003 nadobudnú účinnosť aj dodatky k legislatíve v oblasti minerálnych vôd. Garantom je Ministerstvo zdravotníctva SR.

Od októbra 2002 sa pre posilnenie kontroly systémov bezpečnosti potravín a budovanie Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá realizuje PHARE SR 01/OT/02 "Podpora trhového dozoru potravín v rámci ochrany zdravia a spotrebiteľa". Na základe výsledkov misií a odporúčaní Potravinového a Veterinárneho úradu v Dubline, slovenská strana zosúladí svoj systém procedúr v danej oblasti so systémom potravinovej kontroly v EÚ. Pre zosúladenie aktivít bol Ministerstvom pôdohospodárstva a Ministerstvom zdravotníctva pripravený a schválený Národný program úradnej kontroly potravín a pripravená Národná správa z úradnej kontroly potravín za rok 2002. Pre účely zabezpečenia školení zamestnancov potravinového dozoru bol obidvoma rezortmi pripravený Národný plán školení pre úradnú kontrolu potravín, ktorý bol pripomienkovaný a odovzdaný TAIEX-u."

Od 1. januára 2003 bola zrušená aj predtrhová kontrola potravín pre špeciálne nutričné účely. To znamená, že v súčasnosti na Slovensku už neexistuje žiadny systém predtrhovej kontroly potravín. V záujme sledovania potravinových produktov v obchodnej sieti bola v novele Zákona o potravinách začlenená povinnosť predajcov uchovávať údaje o ich dodávateľoch a zákazníkoch. Je to prvý krok SR smerom k aplikácii princípu „sledovateľnosti“ požadovanom európskym právom v oblasti bezpečnosti potravín (Smernica 178/2002 EC z 28. januára 2002).

Technická pomoc pri príprave príručiek správnej hygienickej praxe v oblasti hygieny v potravinárskom priemysle je zabezpečovaná holandsko-slovenským projektom PPA 01/SK/9/2 „Rozvoj správnej hygienickej praxe v slovenskom potravinárskom priemysle“. Projekt je určený pre potravinársky priemysel a zosúladenie postupov v SR s postupmi danými EU smernicou 93/43/EEC na hygienu potravín."

V súčasnosti (v roku 2003) prebieha novelizácia vykonávajúceho predpisu k Zákonu č. 152/1995 Z.z. o potravinách - Potravinového kódexu SR (ďalej PK) za účelom dosiahnutia úplnej kompatibility v oblasti. A to v nadväznosti na závery misie DG Ochrana zdravia a spotrebiteľa (SANCO) pre bezpečnosť potravín na najvyššej úrovni, ktorá bola v SR vykonaná v novembri 2002. Uvedeným sa zabezpečuje harmonizácia všeobecných prierezočných predpisov pre potraviny s EÚ. Práce sa ukončia najneskôr do 1. októbra 2003. Zodpovedné je Ministerstvo pôdohospodárstva SR a Ministerstvo zdravotníctva SR.

V roku 2002 prebehla kompletná revízia už prijatej horizontálnej potravinovej legislatívy, vrátane zabezpečenia previerky jej kompatibility s článkami 28-30 Zmluvy o ES.

Zhoda sa dosiahla v oblasti označovania potravín, potravinovej hygieny, oficiálnej potravinovej kontroly, aditív, kontaminantov, látok a materiálov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, zvyškov pesticídov, odoberania vzoriek a analýzy potravín atď.

Vertikálne *acquis* na vybrané komodity je transponované do jednotlivých hláv potravinového kódexu. Boli schválené a sú účinné hlavy PK SR pre nasledujúce špecifické komodity: med a výrobky z medu, extrakty kávy a cigórie, prírodné minerálne vody, ovocné džemy, marmelády, gaštanové pyrė, určité cukry na ľudskú spotrebu, ovocné šťavy a podobné produkty a nektáre bez pridania cukru alebo medu, tuky a oleje – maximálne limity kyseliny erukovej, čiastočne alebo úplne dehydrované mlieko a kazeíny a kazeináty na ľudskú spotrebu, kakao. Uvedenými krokmi sa zabezpečila harmonizácia potravinovej legislatívy SR s požiadavkami EÚ pre špecifické potravinárske komodity.

Chemické látky a prípravky

Národná rada dňa 21.5.2003 schválila zákon o zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré možno zneužiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok s nadobudnutím účinnosti od 1. septembra 2003. Hlavný dôvod na predloženie návrhu zákona vyplynul z analýzy zákona č. 268/2000 Z.z., v ktorom bol zavedený pojem prekursor. Zákon upravuje podmienky na výrobu, uvádzanie do obehu a používanie chemických látok, ktoré možno použiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok vrátane ich vývozu a tranzitu tak, aby sa zabránilo ich zneužívaniu na nezákonnú výrobu návykových látok. Zákon ďalej upravuje povinnosti subjektov zaobchádzajúcich s určenými látkami, sankcie za porušenie ustanovení tohto zákona a pôsobnosť orgánov štátnej správy vo veciach určených látok. Zákonom sa dokončí implementácia Nariadenia Komisie č. 1533/2000 (novelizuje Nariadenie Komisie č. 1485/96 ustanovujúce podrobné pravidlá pre uplatňovanie Smernice Rady 92/109/EEC týkajúcej sa neoprávanej výroby narkotík a psychotropných látok).

Pre zabezpečenie transpozície v oblasti metód kvantitatívnej analýzy dvoj a trojzložkových zmesí textilných vlákien (smernice č. 72/276/EEC a 73/44/EEC) prijala vláda Nariadenie vlády č. 23/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. februára 2003.

Zákon o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na bol schválený Národnou radou 21. mája 2003. Účinnosť zákona je určená od 1. septembra 2003.

Farmaceutické látky a prípravky

V legislatívnom procese sa nachádza novelizácia zákona 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, ktorá je v súčasnosti v pripomienkovom konaní. Najdôležitejšou časťou navrhovanej právnej úpravy je zosúladenie požiadaviek pri podávaní žiadosti o registráciu liekov vyrobených

špičkovými, najmodernejšími technologickými postupmi v kontexte ochrany údajov uvedených v dokumentácii, ktorá sa predkladá so žiadosťou o registráciu lieku. Lehotu na ochranu údajov je potrebné predĺžiť na desať rokov pre lieky vyrobené špičkovými technológiami. Návrhom zákona sa presúva kompetencia vydávať rozhodnutia o registrácii liekov z Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na Štátny ústav pre kontrolu liečiv v Bratislave. Spresňuje sa terminológia v oblasti monitorovania nežiaducich účinkov liekov a ukladá sa držiteľom rozhodnutia o registrácii liekov zaviesť systém farmakobdelosti. Cieľom navrhovanej právnej úpravy je skvalitnenie procesu registrácie liekov, farmakobdelosti, kontroly liekov a predpisovania liekov a tým aj zabezpečenie ochrany pacienta.

Návrh novely zákona č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudu je v rámci legislatívneho procesu v druhom čítaní v NR SR. Novelizácia vstúpi do účinnosti 1. júla 2003. Základným cieľom návrhu zákona je upraviť v súlade so smernicou rady 76/768/EEC v znení neskorších zmien a doplnkov a smernicou komisie 95/17/EC požiadavky na výrobu, dovoz a uvádzanie kozmetických výrobkov do obehu. Gestorstvo prevzatia príslušných smerníc vyplýva pre Ministerstvo zdravotníctva SR z uznesenia vlády č. 962/2001.

Návrh zákona predpokladá vydanie vykonávacieho právneho predpisu, ktorý ustanoví najmä zoznam zakázaných látok, zoznam povolených látok, zoznam látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené a požiadavky na označovanie kozmetických výrobkov. Ďalej upresní náležitosti žiadosti o vydanie povolenia na neuvedenie látky alebo látok v označení kozmetických výrobkov z dôvodu obchodného tajomstva, náležitosti žiadosti o vydanie povolenia na použitie inej látky alebo látok ako je uvedené v zoznamoch povolených látok a stanoví rozsah údajov prístupných na účely výkonu štátneho zdravotného dozoru.

Vydaním vykonávacieho právneho predpisu, ktorý ustanovuje požiadavky na kozmetické výrobky sa dosiahne úplná zhoda s právnou úpravou Európskeho spoločenstva a Európskej únie, okrem smernice týkajúcej sa zákazu vykonávania skúšok na zvieratách (smernica má neskorší termín transpozície) a analytických metód (predpokladaná transpozícia k 1. januáru 2004).

Ministerstvo pôdohospodárstva vydalo vyhlášku č. 57/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky správnej klinickej praxe a klinického skúšania pre veterinárne lieky. Vyhláška nadobudla účinnosť 1. marca 2003. V súlade s acquis ustanovuje požiadavky na veterinárne lieky, materiály vo veterinárnom lekárstve a kvalitu klinického skúšania veterinárnych liekov.

Ministerstvo zdravotníctva pripravilo návrh novely zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotných pomôckach. Termín nadobudnutia účinnosti je 1. január 2004.

Ministerstvo zdravotníctva vypracovalo návrh vyhlášky o klinickom skúšaní a správnej klinickej praxi s predpokladaným termínom účinnosti 1. januára 2004.

Ďalej sa pracuje na návrhu novely zákona č. 18/1996 Z.z. o cenách, ktorá bude upravovať aj otázky regulácie cien liekov a prenesenia pôsobnosti v tejto oblasti z ministerstva financií na ministerstvo zdravotníctva.

Normalizácia

Dňa 26. februára 2003 podpísali v Bruseli predseda Úradu pre normalizáciu, metrologiu a slúžobníctvo a zástupcovia Európskej komisie Protokol k Európskej dohode o pridružení uzatvorenej medzi Európskymi Spoločenstvami na jednej strane a Slovenskou republikou na druhej strane o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov v 5 vzájomne

odsúhlasených sektoroch – elektrické zariadenia v nízkom rozsahu napätia (LVD), elektromagnetická kompatibilita (EMC), stroje, osobné ochranné prostriedky, zariadenia používané do výbušného prostredia (ATEX). Ratifikačný proces bol ukončený k 23. máju 2003. Ďalšie možné sektory, o zaradenie ktorých do druhej vlny PECA sa rokuje, sú váhy s neautomatickou činnosťou, horúcovodné kotly, chladničky, rádiatelekomunikačné koncové zariadenia (RTTE), plynové spotrebiče, jednoduché tlakové nádoby, výťahy, tlakové zariadenia a stavebné výrobky. Protokol (PECA) nadobudne pre Slovensko účinnosť 1. júla 2003.

Slovenský ústav technickej normalizácie sa v októbri 2002 stal plnoprávnym členom Európskeho výboru pre normalizáciu (CEN). Kritéria členstva v tejto organizácii boli k danému momentu už splnené. Zástupca Ústavu preto mohol podpísať spoločne so zástupcami Európskeho inštitútu pre telekomunikačné štandardy (ETSI) protokol o porozumení.

Národná rada v najbližšej dobe schválí novelu zákona č. 264/1999 Z.z. o technických požiadavkách na výrobky a posudzovanie zhody, ktorá zosúladiť túto oblasť s normami platnými v EÚ. Novela vychádza z požiadaviek a princípov obchodovania medzi Slovenskou republikou a štátmi Európskej únie. Tieto požiadavky vyplývajú z Európskej dohody o pridružení najmä z článku 75, ktorý zaväzuje Slovenskú republiku na dosiahnutie plnej zhody s technickými predpismi Európskeho Spoločenstva, s európskou normalizáciou a postupmi posudzovania zhody.

Vláda dňa 7. mája 2003 prijala nariadenie vlády č. 176/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú technické požiadavky na prepravovateľné tlakové nádoby s termínom účinnosti 1. júna 2003. Jeho cieľom je vyhovieť požiadavkám európskej legislatívy (Smernici Rady 1999/36/EC).

Európska Komisia spracovala návrh pre rozhodnutie Rady COM (2003) 203 final s návrhom 2003/0080/(ACC) na uzatvorenie bilaterálnej dohody, ktorá upravuje postupy na realizáciu smernice o informáciách v oblasti technických predpisov a pravidiel na služby informačných technológií s najlepšie pripravenými kandidátskymi krajinami (všetky krajiny pristupujúce k EÚ od 1.5.2004 okrem Maďarska a Cypru, ktorých začlenenie sa do tohto procesu sa plánuje s cca 2 mesačným oneskorením spôsobeným nedostatkami v implementácii horeuvedených smerníc). Medzirezortné pripomienkové konanie o uzatvorení tejto dohody bolo ukončené už vo februári 2003. V súčasnosti očakávame informáciu EK o schválení Dohody Radou a výzvu na predložení Dohody vláde SR na schválenie s jej následným zverejnením v zbierke zákonov.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR po dohode s Ministerstvom vnútra SR pripravuje návrh nového zákona o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách a jeho vykonávacej vyhlášky, ktorý bude zohľadňovať aj oblasť poľnohospodárskych a lesných traktorov. Predpokladaná účinnosť predmetného zákona bude od 1. januára 2004.

MP SR pripravuje zákon o lesoch a vykonávacie predpisy k zákonu, ktorými sa bude transponovať smernica o klasifikácii dreva.

Verejné obstarávanie

V súčasnom období je posudzovaný Legislatívnou radou vlády SR návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ktorého účelom je úplná harmonizácia pravidiel verejného obstarávania platných v Slovenskej republike s právom Európskych spoločenstiev. Úplná harmonizácia je významná aj z hľadiska čerpania finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Návrh zákona upravuje najmä ustanovenia týkajúce sa

obstarávania prirodzených monopolov a problematiku opravných prostriedkov vo verejnom obstarávaní. Podľa Plánu legislatívnych úloh vlády SR by mal byť návrh zákona vo vláde Slovenskej republiky v auguste 2003, jeho predpokladaná účinnosť je od 1. januára 2004.

Zbrane a strelivo

Národná rada dňa 23. apríla 2003 schválila nový zákon č. 190/2003 Z.z. o zbraniach a strelive, ktorý nadobudne účinnosť 1.1.2004, okrem niektorých ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť dňom vstupu. Účelom tohto zákona je upraviť oblasť zbraní a streliva tak, aby bol v súlade s právom Európskeho spoločenstva a ostatnými medzinárodnými záväzkami. Zákon ustanovuje druhy a kategórie zbraní a streliva, podmienky nadobudnutia vlastníctva, držania, nosenia a používania zbraní a streliva, práva a povinnosti držiteľov zbraní a streliva, podmienky na vývoz, dovoz a prevoz zbraní a streliva, podmienky zriaďovania a prevádzkovania strelníc, vystavovania zbraní a streliva, upravuje prevádzkovanie informačných systémov na úseku zbraní a streliva a ustanovuje sankcie za porušenie povinností podľa tohto zákona.

Pokrok v iných oblastiach

Pracuje sa na novele Legislatívnych pravidiel vlády tak, aby bolo možné vo vnútroštátnych predpisoch citovať smernicu 98/46/EC o zootechnike a zdraví zvierat a dokladovať tak, že derogácia článku 28 Zmluvy o ES bola vykonaná v súlade s článkom 30 Zmluvy o ES. Novela tiež zakotví povinnosť uvádzať v takýchto technických predpisoch klauzulu vzájomného uznávania úrovne právom chránených záujmov v predmetnej oblasti. Zodpovedný je podpredseda vlády pre legislatívu.

Pracuje sa na analýze slovenskej legislatívy z hľadiska jej kompatibility s čl. 28-30 Zmluvy o ES. V súlade so schváleným harmonogramom bola v roku 2002 ukončená druhá etapa preverovania slovenskej legislatívy potenciálne konfliktnej s čl. 28 –30 Zmluvy o ES. V rámci druhej etapy bolo preverených 200 právnych predpisov z 9 ťažiskových sektorov. Tretia záverečná fáza screeningu slovenskej legislatívy bola ukončená k 31.5.2003, zároveň do tohto termínu bolo ukončené i preverovanie potrieb inkorporácie klauzuly vzájomného uznávania do národnej legislatívy.

Kapitola 2: Slobodný pohyb osôb

V súčasnosti sa nachádza niekoľko kľúčových zákonov harmonizácie *acquis* v legislatívnom procese. Konkrétne:

- návrh novely zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, ktorý bol schválený vládou SR v máji 2003 a následne predložený na rokovanie Národnej rady SR. Návrhom novely tohto zákona sa s cieľom ukončenia aproximácie práva novelizujú aj ďalšie zákony, a to zákon č. 477/2002 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií, zákon č. 216/2002 Z. z. o povolani lekárnika, o Slovenskej lekárskej komore, zákon č. 219/2002 Z. z. o povolani lekára, o Slovenskej lekárskej komore, o povolani zubného lekára, o Slovenskej komore zubných lekárov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 311/2002 Z. z. o povolani sestry, o povolani pôrodnej asistentky, o Slovenskej komore sestier a pôrodných asistentiek. V uvedenom návrhu zákona sú premietnuté ustanovenia príslušných smerníc Európskej únie o vzájomnom uznávaní odborných kvalifikácií a Prístupovej zmluvy Slovenskej republiky k Európskej únii týkajúcej sa tejto oblasti. Účinnosť nadobudne dňom nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii
- návrh nového zákona o súkromných veterinárnych lekároch a o Komore veterinárnych lekárov

Slovenskej republiky (nový zákon bol vypracovaný namiesto plánovanej novely zákona č. 10/1992 Zb. o súkromných veterinárnych lekároch a o Komore veterinárnych lekárov Slovenskej republiky, vzhľadom na zamýšľané rozsiahle zmeny). Novopredložené znenie návrhu zákona upúšťa od povinného členstva v komore súkromných veterinárov; vykonávanie súkromnej veterinárnej činnosti viaže na registráciu, ktorú má vykonávať komora. Dokladom preukazujúcim oprávnenosť vykonávania súkromnej veterinárnej činnosti bude aj naďalej osvedčenie, ktoré vydá komora.

- návrh nového zákona o advokácii bol schválený vládou SR dňa 11. júna 2003. Jej prijatie sa očakáva v septembri 2003. V návrhu zákona sa plne implementuje Smernica Rady č. 77/249/EEC z 22. marca 1977 o uľahčení efektívneho výkonu slobody právnikov poskytovať služby, Smernica Rady 89/48/EEC z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania vysokoškolských diplomov udelených na základe ukončenia odborného vzdelania v trvaní aspoň troch rokov a Smernica Rady a Európskeho parlamentu č. 98/5/EC zo 16. februára 1998 o umožnení výkonu advokátskeho povolania na trvalom základe v inom členskom štáte ako tom, v ktorom bola získaná kvalifikácia. Návrh zákona upravuje novú kategóriu advokátov, ktorými sú euroadvokáti.
- návrh novely zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov.

Kapitola 3: Slobodné poskytovanie služieb

Právo etablovania sa v Slovenskej republike je upravené dvoma základnými právnymi textami, ktoré ustanovujú základné horizontálne podmienky a požiadavky pre vykonávanie podnikateľskej činnosti, konkrétne Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov a Živnostenský zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Tieto zákony sú plne v súlade s článkami 43 a 49 Zmluvy o založení ES.

Medzi najdôležitejšie právne úpravy Obchodného zákonníka patrí novela č. č. 500/2001 Z.z., ktorá bola schválená Národnou radou SR v októbri 2001 s účinnosťou k 1. januáru 2002. Touto novelou Slovenská republika odstránila pre občanov členských štátov Európskej únie požiadavku predkladať povolenie na trvalý alebo dočasný pobyt pred zápisom do obchodného registra. Predmetné ustanovenie nadobudlo účinnosť dňa 5. decembra 2001.

Podľa platného znenia Obchodného zákonníka zahraničné osoby môžu podnikat' na území Slovenskej republiky za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenské osoby. Vnútorne právne pomery právnickej osoby založenej zahraničnou osobou sa aj po preložení jej sídla do Slovenskej republiky spravujú právnym poriadkom štátu, podľa ktorého bola založená. Týmto právnym poriadkom sa spravuje aj ručenie jej spoločníkov alebo členov voči tretím osobám, ktoré však nesmie byť nižšie, než ustanovuje slovenské právo pre tú istú alebo obdobnú formu právnickej osoby.

Podľa ustanovení Obchodného zákonníka zahraničná osoba sa môže za účelom podnikania podieľať na založení slovenskej právnickej osoby alebo sa zúčastňovať ako spoločník alebo člen v slovenskej právnickej osobe už založenej. Môže tiež sama slovenskú právnickú osobu založiť alebo sa stať jediným spoločníkom slovenskej právnickej osoby, pokiaľ tento zákon jediného zakladateľa alebo jediného spoločníka pripúšťa.

Sloboda poskytovania služieb***Advokáti***

Ministerstvo spravodlivosti SR pripravilo návrh nového zákona o advokátoch. Návrh bol dňa 11. júna 2003 prerokovaný a schválený vládou SR. Novela má nadobudnúť účinnosť k 1. januáru 2004 s výnimkou niektorých ustanovení, ktoré nadobúdajú účinnosť dňom nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii. Touto novelou budú úplne implementované nasledujúce smernice :

- Smernica rady 77/249/EEC z 22.3.1977,
- Smernica rady 89/48/EEC z 21.12.1988,
- Smernica rady 98/5/EC zo 16.2.1998.

Súdni tlmočníci a súdni znalci

V súčasnosti je v procese prípravy nový zákon o súdnych tlmočníkoch a súdnych znalcoch, ktorým bude požiadavka slovenskej národnosti pre tieto profesie odstránená. Podľa Plánu legislatívnych úloh vlády pre rok 2003 bude návrh nového zákona predložený do Národnej rady SR v novembri 2003.

Lotérie

S účinnosťou od 1. januára 2003 bola Národnou radou SR schválená novela zákona č.194/1990 Zb. o lotériách a iných podobných hrách. Podľa predmetnej novely zamestnanci vo funkciách riaditeľ, vedúci ekonóm, vedúci kasína musia mať slovenské štátne občianstvo alebo občianstvo štátu Európskeho hospodárskeho priestoru alebo občianstvo štátu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

Podľa platného znenie zákona o lotériách a iných podobných hrách právnickej osobe so zahraničnou majetkovou účasťou je možné vydať povolenie len ak táto právnická osoba má majetkovú účasť osôb so sídlom alebo s trvalým pobytom v štáte Európskeho hospodárskeho priestoru alebo v štáte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. Toto ustanovenie nadobúda účinnosť až dňom nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskym spoločenstvám a k Európskej únii.

Finančné služby***Bankovníctvo***

V priebehu roku 2002 došlo k významným legislatívnym zmenám. Zákon o bankách bol dvakrát nepriamo novelizovaný, zákonom o dlhopisoch a zákonom o platobnom styku. V súčasnosti sa pripravuje ďalšia novelizácia uvedeného zákona, ktorá bude v októbri 2003 predložená Národnej rade SR. V súvislosti s prijatým zákonom o bankách vypracoval úsek bankového dohľadu v roku 2002 sedem povoľovacích opatrení a osem opatrení obozretného podnikania. Vo februári 2003 s účinnosťou od 20. 3. 2003 bolo vydané opatrenie obozretného podnikania, ktorým sa mení opatrenie NBS č. 3/2002 o pravidlách obozretného podnikania bánk a s tým súvisiacich hláseniach.

Účtovníctvo pre komerčné banky je definované základnou právnou normou, a to zákonom č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve. Ďalšie podrobnosti upravuje Opatrenie Ministerstva financií SR zo dňa 13. novembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej

účtovnej osnove pre banky, pobočky zahraničných bánk, Národnú banku Slovenska, Fond ochrany vkladov, obchodníkov s cennými papiermi, pobočky zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, Garančný fond investícií, správcovské spoločnosti, pobočky zahraničných správcovských spoločností a podielové fondy a Opatrenie Ministerstva financií SR zo dňa 10. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní položiek individuálnej účtovnej závierky, obsahovom vymedzení týchto položiek a rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre banky, pobočky zahraničných bánk, Národnú banku Slovenska, Fond ochrany vkladov, obchodníkov s cennými papiermi, pobočky zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, Garančný fond investícií, správcovské spoločnosti, pobočky zahraničných správcovských spoločností a podielové fondy. Ministerstvo financií SR tiež pripravilo opatrenie o rozsahu údajov určených na zverejnenie z konsolidovanej účtovnej závierky pre banky, obchodníkov s cennými papiermi a správcovské spoločnosti.

V roku 2003 budú vykonané ďalšie novelizácie zákonov - zákona o bankách a zákona o ochrane vkladov. Spoločným menovateľom pripravovaných noviel je ďalšia harmonizácia zákonov so smernicami EÚ, zosúladienie zákonov upravujúcich oblasť finančných služieb, odstránenie tých úzkych miest v zákonoch, ktoré boli zistené pri ich praktickej aplikácii a zjednotenie používaných pojmov. Novela zákona o bankách implementuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady z 20.3.2000 č. 2000/12/EC o zakladaní a podnikaní úverových inštitúcií. Zmenou zákona o ochrane vkladov sa rieši jeho zosúladienie so závermi hodnotiacej správy k programu FSAP a harmonizácia so smernicou Európskeho parlamentu a Rady z 30. 5.1994 č. 94/19/EC o systéme ochrany vkladov, zároveň sa ruší ustanovenie o možnosti poskytovania úveru bankám v nútenej správe z Fondu ochrany vkladov. Očakáva sa, že úplná implementácia finančných smerníc EÚ bude v bankovníctve vykonaná najneskôr k dátumu vstupu do EÚ (do 1.5.2004).

Platobný systém

Problematika týkajúca sa platobných systémov je v právnom poriadku SR riešená zákonom č.510/2002 Z. z. o platobnom styku. Tento zákon upravuje vykonávanie tuzemských prevodov peňažných prostriedkov, vykonávanie cezhraničných prevodov peňažných prostriedkov, vydávanie a používanie elektronických platobných prostriedkov, vznik a prevádzkovanie platobných systémov, dohľad nad platobnými systémami a platobným stykom a reklamácie a riešenie sporov z platobného styku. Zákon nadobudol účinnosť k 1.januáru 2003.

Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady z 18. septembra 2000 č. 2000/46/EC budú do zákona č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku transponované prostredníctvom novely. Zvyšné ustanovenia smernice budú transponované do novely zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Uvedené novely nadobudnú účinnosť 1. januára 2004.

Kapitálový trh

Vývoj kapitálového trhu smeruje k posilneniu jeho likvidity, transparentnosti a štandardizácie jeho fungovania. S týmto zámerom v predchádzajúcom období boli prijaté viaceré legislatívne normy, regulačné mechanizmy a boli uskutočnené inštitucionálne zmeny.

Novelou zákona č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch č. 430/2002 Zz., ktorá nadobudla činnosť 1. septembra 2002 sa dokončil proces liberalizácie vydávania dlhopisov. Novela bola vypracovaná na základe záväzkov vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z prístúpenia k Dohovoru o OECD. Týmto zákonom sa zrušilo posledné obmedzenie úplnej liberalizácie vydávania dlhopisu, t.j. povoľovanie na vydanie emisií dlhopisov s lehotou splatnosti do jedného roka a komunálnych obligácií, udeľované Úradom pre finančný trh, aj napriek tomu, že zadĺženosť komunálnej sféry je

súčasťou celkového dlhu verejného sektora. V zákone sa upravil spôsob a podmienky vydávania komunálnych obligácií pre vyššie územné celky a obce. Táto novela zákona reflektovala taktiež na aktuálne zmeny v právnych predpisoch týkajúcich sa oblasti finančného trhu. Došlo tiež k zmene definícií pojmov menovitá hodnota dlhopisu, kurz dlhopisu a emisný kurz dlhopisu. Naďalej zostáva zachovaná oznamovacia povinnosť emitenta dlhopisu voči Ministerstvu financií SR a Národnej banke Slovenska pri vydávaní dlhopisov. Sprísňuje sa dohľad a sankcie.

S účinnosťou od 1. januára 2003 vstúpila do platnosti novela zákona č.385/1999 Z. z. o kolektívnom investovaní. Táto novela sprísnila podmienky pre podnikanie v oblasti kolektívneho investovania. Novela obsahuje taktiež úpravu vzájomného uznávania licencií pre podniky kolektívneho investovania do cenných papierov v rámci EU (európsky pas pre UCITS). UCITS so sídlom v štátoch Európskeho hospodárskeho priestoru môžu distribuovať svoje cenné papiere v SR bez povolenia. Tieto opatrenia nadobúdajú účinnosť dňom vstupu SR do EU.

Ministerstvo financií SR pripravilo návrh nového zákona o kolektívnom investovaní s cieľom plne implementovať UCITS smernice č.107/2001/EEC a č.108/2001/EEC s účinnosťou od 1. januára 2004. Návrh nového zákona umožňuje správcovským spoločnostiam vykonávať tiež riadenie portfólia investícií pre individuálnych klientov a niektoré vedľajšie investičné služby. Tiež zavedie ďalšie pravidlá obozretného podnikania pre správcovské spoločnosti vrátane pravidiel kapitálovej primeranosti a ďalšie pravidlá činnosti správcovských spoločností. Správcovské spoločnosti sa budú povinne zúčastňovať na ochrane investorov prispievaním do garančného fondu investícií, v prípade ak budú poskytovať investičné služby klientom. Návrh zákona taktiež zavedie právo na založenie a slobodu poskytovania služieb správcovskými spoločnosťami-tieto ustanovenia vstúpia do platnosti dňom vstupu SR do EU. Okrem toho bude zavedený zjednodušený prospekt pre podielové fondy.

Garančný fond investícií bol založený v roku 2002. Slovenská republika má trojročné prechodné obdobie pre úplnú implementáciu článku 4 smernice 97/9/EC o investičných kompenzačných schémach. Postupné zvyšovanie minimálnej úrovne kompenzácie je garantované zákonom o cenných papieroch a investičných službách č.566/2001 Z.z. ako 20 násobok priemerného mesačného platu v SR za posledné 4 roky podľa údajov zverejnených Štatistickým úradom SR. V súčasnosti je minimálna úroveň kompenzácie pre jedného investora 7439 EUR (priemerný plat v SR podľa údajov ŠÚ SR je 15 266 Sk, devízový kurz vyhlásený NBS ku ultimu mája 41.042 Sk/Eur).

S cieľom zabezpečiť plnenie negociačných záväzkov v rámci kapitoly č. 3 Slobodné poskytovanie služieb Ministerstvo financií pripravila návrh novely zákona o cenných papieroch a investičných službách. Novela s predpokladanou účinnosťou k 1.januáru 2004 zvýši úroveň minimálnej kompenzácie podľa nasledovného harmonogramu:

10 000 EUR od 1.januára 2004,
13 000 EUR od 1.januára 2005,
16 000 EUR od 1.januára 2006,
20 000 EUR od 1.januára 2007.

Poisťovníctvo

Poisťný trh SR prešiel úspešnou transformáciou. Komplex systémových opatrení spočívajúcich vo vytvorení podmienok trhového mechanizmu v poisťovníctve. Reštrukturalizácia poisťného sektoru, privatizácia Slovenskej poisťovne a prijatá legislatíva v predchádzajúcom období sa pozitívne prejavili vo výkonnosti a stabilite poisťovníctva. Významným krokom, ktorým sa podporuje vyššia stabilita poisťného trhu bolo prijatie zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene

a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. marca 2002. Spresnili sa ním pravidlá výkonu poisťovacej činnosti, a to najmä tým, že sa v zákone určili požiadavky kladené na vykonávanie poisťovacej činnosti, na tvorbu a použitie prostriedkov technických rezerv a na solventnosť.

Oblasť poisťovacích účtov je riešená prostredníctvom nového zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve a Opatrením Ministerstva financií SR z 3. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre poisťovne, pobočky zahraničných poisťovní, zaistovne, pobočky zahraničných zaistovní a Slovenskú kanceláriu poisťovateľov.

V druhom polroku 2002 boli vydané tri vyhlášky Ministerstva financií SR. Vyhláška č. 497/2002 Z.z. o metódach kalkulácie a preukázovaní solventnosti poisťovne a solventnosti pobočky zahraničnej poisťovne. Vyhláška č. 550/2002 Z.z. o predkladaní výkazov, správ a ďalších informácií poisťovne a zaistovne a Vyhláška č. 621/2002 Z.z. o predkladaní výkazov, správ a iných informácií konsolidovaných skupín a finančných konsolidovaných skupín.

Na základe získaných skúseností z uplatňovania legislatívy poisťovacieho sektora prijatej v predchádzajúcom období budú v priebehu roku 2003 novelizované viaceré právne normy, reagujúce na zmeny legislatívy EÚ. Ministerstvo financií pripravuje novelu zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve, ktorou budú implementované nové smernice EÚ o poisťovníctve. Novela bude reagovať na najnovšie predpisy prijaté Európskym parlamentom a Radou v oblasti poisťovníctva. Novela umožní slobodné poskytovanie služieb v rámci EÚ po pristúpení Slovenskej republiky do EÚ. Novelou zákona sa odstránia problémy vzniknuté pri uplatňovaní zákona č. 95/2002 v praxi. Novela by mala byť účinná od 1.1.2004 s výnimkou ustanovení, ktoré nadobudnú platnosť dňom vstupu SR do EÚ.

Vzhľadom na dosiahnutie plnej kompatibility s právom EÚ v oblasti povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je v súčasnosti v schvaľovacom procese novela tohto zákona. V rámci procesu aproximácie poistného práva Slovenskej republiky s právom krajín EÚ je potrebné zaviesť do právneho systému nové inštitúty v súlade s príslušnými ustanoveniami smerníc EÚ, aby sa odstránili rozdiely medzi ustanoveniami zákonov v tejto oblasti poistenia, ktoré by mohli byť prekážkami pri voľnom pohybe osôb a poisťovacích služieb v rámci krajín EÚ. Predpokladaná účinnosť novely je k 1. júlu 2003.

Elektronický obchod

Návrh zákona o elektronickom obchode bol dňa 14. marca 2003 prerokovaný na Legislatívnej rade vlády SR a bol Ministerstvu hospodárstva SR vrátený na prepracovanie. Opätovné predloženie návrhu zákona sa predpokladá v júni 2003.

Kapitola 4: Slobodný pohyb kapitálu

S cieľom zabezpečiť elimináciu anonymných účtov bol prijatý zákon č. 261/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, podľa ktorého nie je povolené od 1. septembra 2001 otváranie vkladných knižiek a podielových listov na doručiteľa. Vkladné knižky na doručiteľa vydané pred týmto dátumom možno už len premeniť na vklad na meno, alebo vykonávať z neho výbery, ak sa doručiteľ preukáže dokladom totožnosti. Podľa zákona č. 526/2002 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník (§879e, odsek 5), existujúce vkladné knižky na doručiteľa budú zrušené dňom 31. decembra 2003 s trojročnou premlčacou lehotou.

V súvislosti s potrebou vynaložiť úsilie na koordináciu rôznych sektorov v boji proti praniu špinavých peňazí (Celkové hodnotenie v Správe) sa v závere roka 2002 podpísali nasledovné dohody:

1. Dohoda o vzájomnej spolupráci medzi Národnou bankou Slovenska a Ministerstvom vnútra SR, Prezidiom Policajného zboru – nadobudla účinnosť 30. decembra 2002
2. Dohoda o vzájomnej spolupráci uzatvorená medzi Úradom pre finančný trh a Ministerstvom vnútra SR, Prezidiom Policajného zboru – nadobudla účinnosť 17. decembra 2002

S cieľom zabezpečiť harmonizáciu práva s článkami 56 až 60 Zmluvy o založení ES, ktoré zakazujú všetky obmedzenia pohybu kapitálu a platieb medzi členskými štátmi, bola prijatá novela Devízového zákona č. 456/2002 Z. z., ktorá ukončila liberalizačný proces s účinnosťou ku dňu nadobudnutia platnosti Zmluvy o pristúpení SR k Európskym spoločenstvám. Toto uvoľnenie ku dňu vstupu SR do EÚ sa netýka poľnohospodárskej a lesnej pôdy, u ktorej je Slovenská republika oprávnená uplatniť 7- ročné prechodné obdobie.

Problematika riešenia sporov vzniknutých na základe realizácie cezhraničných transferov je upravená v § 67 -71. zákona č. 510/2002 Z.z. z 19. augusta 2002 o platobnom styku a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle ustanovení tohto zákona Asociácia bánk (ako zriaďovateľ Stáleho rozhodcovského súdu. Asociácie bánk) po udelení predchádzajúceho súhlasu Národnej banky Slovenska zo dňa 29. 04. 2003 a podľa § 12 ods. 2 a § 13 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len zákon o rozhodcovskom konaní) schválila a vydala

- Štatút Stáleho rozhodcovského súdu Asociácie bánk. Tento Štatút nadobúda platnosť dňom jeho zverejnenia v Obchodnom vestníku a účinnosť 1. júla 2003, s výnimkou ustanovení čl. 2 ods. 3 písm. b), čl. 3 ods. 1 písm. b), čl. 4 ods. 2, čl. 8 ods. 3 a čl. 12 ods 2 písm. b) Štatútu, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2004.
- Rokovací poriadok Stáleho rozhodcovského súdu Asociácie bánk, ktorý nadobúda platnosť dňom zverejnenia v Obchodnom vestníku a účinnosť 1. júla 2003.

V nadväznosti na proces skúšobného projektu RTGS realizovaný v podmienkach SIPS-NBS, ako aj novú dátovú sieť UNIVERZAL NET, jednotlivé prvky RTGS budú funkčne začiatkom roka 2004.

Kapitola 5: Právo obchodných spoločností

Obchodné spoločnosti

V súčasnosti sa analyzujú opatrenia na zlepšenie a zefektívnenie činnosti Obchodného registra, vrátane umožnenia podávania návrhov na zápis do obchodného registra v elektronickej forme, a to v rámci komplexného prístupu k vykonávaniu inštitucionálno-organizačných zmien v súdnictve vedúcich k zrýchleniu súdneho konania. Oblasť konania vo veciach obchodného registra bola už v minulosti identifikovaná ako jedna z oblastí výskytu korupcie (Národný program boja proti korupcii (z 21. júna 2002) a Akčný plán boja proti korupcii prijatý vládou na jeho vykonanie (z 22. novembra 2000). Preto vláda dňa 23. apríla 2003 prijala dokument s názvom „Návrhy opatrení na zvýšenie efektivity obchodného registra.”

Cieľom opatrení na zefektívnenie obchodného registra je zabezpečenie maximálnej možnej aktuálnosti a dostupnosti údajov v obchodnom registri. To vyžaduje prijať príslušné kroky v oblasti legislatívy obchodného registra, predovšetkým v oblasti registračného konania, v oblasti organizácie práce vedenia obchodného registra a v oblasti technického zabezpečenia obchodného registra.

Tieto opatrenia sa rozložia do niekoľkých etáp:

- legislatívno-organizačná (v priebehu roku 2003),
- technicko-organizačná (do polroka roku 2005),
- elektronická komunikácia (do polroka roku 2006).

Duševné vlastníctvo

V štádiu prípravy je novela zákona č. 55/1997 Z.z. o ochranných známkach. Účelom predmetného návrhu je harmonizácia práva Slovenskej republiky s právom Európskej únie a Európskych spoločenstiev. Predloženým návrhom dochádza k novelizácii zákonnej úpravy v oblasti známkového práva v súčasnosti upravenej zákonom č. 55/1997 Z.z. o ochranných známkach v znení zákona č. 577/2001 Z.z., pričom pri tvorbe tohto návrhu bolo zohľadnené predovšetkým nariadenie Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke Spoločenstva.

Rekodifikácia oblasti ochrany označovania pôvodu výrobkov je pripravená na schválenie na rokovaní vlády SR. Účelom predmetného návrhu je harmonizácia práva Slovenskej republiky s právom Európskej únie a Európskych spoločenstiev. Predloženým návrhom dochádza k rekodifikácii práva na označenie pôvodu výrobkov v súčasnosti upraveného zákonom č. 159/1973 Zb. o ochrane označení pôvodu výrobkov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1993 Z.z. a do právneho poriadku sa implementuje nariadenie Rady (EHS) č. 2081/92 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov alebo potravín.

V súčasnosti ministerstvo kultúry pripravilo návrh novely zákona o autorskom práve. Novela by mala zabezpečiť definitívne zosúladenie slovenskej legislatívy a terminológie so smernicou 29/2001 EC o harmonizácii niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti. Novela by mala nadobudnúť účinnosť do konca roku 2003.

Od januára 2003 na Colnom riaditeľstve existuje Oddelenie autorských práv a od januára 2004 by na Policajnom prezídiu SR mala pracovať Jednotka boja proti počítačovej kriminalite.

Kapitola 6: Hospodárska súťaž

Antitrust

Dňa 1. októbra 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 465/2002 Z.z. o skupinových výnimkách zo zákazu dohôd obmedzujúcich hospodársku súťaž a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý ďalej prehĺbil harmonizáciu slovenského súťažného práva s *acquis communautaire*.

V súčasnosti sa pripravuje novelizácia zákona o ochrane hospodárskej súťaže (č. 136/2001 Z.z.). Novela bude účinná odo dňa vstupu do EÚ a bude reagovať na nové nariadenie Rady č. 1/2003. Tento krok predovšetkým vytvorí možnosť pre Protimonopolný úrad Slovenskej republiky priamo aplikovať články 81 a 82 Zmluvy. Protimonopolný úrad SR v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR pripravuje novelu Občianskeho súdneho poriadku s cieľom vytvoriť rámec pre uplatnenie právneho inštitútu *amicus curiae*, ktorý umožní Protimonopolnému úradu SR a

Európskej komisii vstúpiť do vnútroštátnych súdnych konaní vo veci aplikácií článkov 81 a 82 Zmluvy ako aj vytvoriť vhodné prostredie pre plnenie ďalších úloh zverených súdom nariadením Európskej rady č. 1/2003.

Protimonopolný úrad SR používa prísnejšiu sankčnú politiku, hlavne pri kartelových dohodách, v prípadoch zneužitia dominantného postavenia a v prípadoch opakovaného porušovania zákona o ochrane hospodárskej súťaži. V júni 2003 nadobudol účinnosť interný predpis Protimonopolného úradu, ktorý sa týka novej metodológie ukladania pokút podľa pravidiel definovaných v *acquis communautaire*.

Memorandum o spolupráci medzi Protimonopolným úradom SR a Telekomunikačným úradom SR bolo podpísané v novembri 2002. Memorandum predstavuje nový režim výmeny informácií medzi týmito úradmi, predovšetkým v oblasti paralelného konania, kompetenčnej duality a postúpenia vecí.

V súvislosti s reformami v súdnictve, ktoré sú pripravované Ministerstvom spravodlivosti SR, Protimonopolný úrad SR vypracoval analýzu týkajúcu sa navrhovaných zmien druhej inštancie zo súčasnej Rady Protimonopolného úradu do budúcej inštitúcie – stanoveného súdu. O uvedenom návrhu sa v súčasnosti rokuje a prvé závery sa očakávajú v septembri 2003.

Slovenská republika považuje za svoju prioritu ďalšie vzdelávanie justície. Aj z tohto dôvodu Protimonopolný úrad SR pripravil projekt na školenie sudcov Najvyššieho súdu a sudcov ostatných súdov expertmi EÚ v oblasti európskeho práva ochrany hospodárskej súťaže. Protimonopolný úrad SR pripravuje aj školenie sudcov ekonomickými expertmi úradu, ktoré má sudcom priniesť informácie orientované na prax a ktoré poskytnú sudcom ucelený pohľad na kľúčové aspekty ochrany hospodárskej súťaže.

Úrad pravidelne obnovuje svoju webovú stránku a nedávno rozšíril jej obsah s cieľom poskytnúť verejnosti čo najlepšie informácie. Úrad pokračuje v organizovaní seminárov pre obchodnú komunitu.

Štátna pomoc

Daňové prázdnyiny podľa zákona o daniach z príjmov

Úrad pre štátnu pomoc identifikoval osem existujúcich prípadov daňových prázdnyin poskytnutých na základe zákona o daniach z príjmov.

V troch prípadoch išlo o pomoc *de minimis*. Úrad pre štátnu pomoc preveril, že vo všetkých prípadoch boli splnené podmienky pre poskytnutie pomoci *de minimis* stanovené nariadením Európskej komisie č. 69/2001. Výška pomoci pri daňových prázdnyinách bola nižšia ako limit pre pomoc *de minimis* a daňové úrady potvrdili, že týmto spoločnostiam v nasledujúcich zdaňovacích obdobiach už nebudú poskytnuté daňové prázdnyiny týkajúce sa ich investičného projektu (počiatočnej investície).

Úrad pre štátnu pomoc uzatvoril päť zostávajúcich prípadov daňových prázdnyin poskytnutých spoločnostiam, ktoré vykonávajú svoju činnosť v odvetviach, ktoré nie sú považované za citlivé. Úrad pre štátnu pomoc v súlade so smernicou o národnej regionálnej pomoci pretransformoval daňové prázdnyiny na regionálnu investičnú štátnu pomoc a stanovil maximálnu výšku štátnej pomoci v súlade s maximálnymi intenzitami pomoci podľa regionálnej mapy štátnej pomoci Slovenskej republiky. Týchto päť prípadov bolo zahrnutých do Zoznamu existujúcich opatrení

pomoci, ktorý bude prílohou prístupovej zmluvy.

Prípady spoločností, ktoré sa uchádzali o daňové prázdny v roku 2002, posúdil Úrad pre štátnu pomoc na základe rovnakých princípov ako existujúce prípady. Navyše na základe novely zákona o daniach z príjmov musia byť všetky nové prípady pred poskytnutím pomoci notifikované Úradu pre štátnu pomoc a schválené Úradom pre štátnu pomoc, čím je zabezpečené poskytovanie daňových prázdny na území Slovenskej republiky v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

Transparentnosť

Čo sa týka aplikácie pravidiel štátnej pomoci, v priebehu roka 2002 Úrad pre štátnu pomoc vydal 191 oznámení, z toho 94 oznámení o schválení štátnej pomoci a 4 oznámenia o neschválení štátnej pomoci. Ostatné oznámenia sa týkali pomoci de minimis alebo prípadov, v ktorých nebol obsiahnutý prvok štátnej pomoci.

Úrad pre štátnu pomoc pripravil a predložil Európskej komisii:

- správy o poskytnutej štátnej pomoci za roky 2000 a 2001, ktoré obsahovali aj informácie o celkovom objeme štátnej pomoci v Slovenskej republike, ako aj prehľad pomoci podľa účelov pomoci a základné ukazovatele štátnej pomoci. Správy boli pripravené na základe metodiky stanovenej Európskou komisiou.
- tabuľku hodnotenia výkonu (Enforcement record) za roky 2002 a 2003 vypracovanú na základe požiadaviek Európskej komisie, ako aj podrobné hodnotiace tabuľky prípadov vybraných Európskou komisiou.
- štyri zoznamy existujúcich opatrení pomoci s návrhom na ich zaradenie do zoznamu existujúcich opatrení pomoci, t. j. takých opatrení, ktoré boli posúdené ako kompatibilné s acquis a ktorých trvanie presahuje horizont vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie.

Vzťahy k poskytovateľom štátnej pomoci

S cieľom zabezpečenia rešpektovania pravidiel Európskej komisie v oblasti štátnej pomoci Úrad pre štátnu pomoc pokračoval v aktivitách pre poskytovateľov štátnej pomoci (aj potenciálnych), aby medzi nimi rozšíril povedomie o štátnej pomoci a pravidlách štátnej pomoci, a realizoval vzdelávací plán na zdokonalenie ich vedomostí o štátnej pomoci a pravidlách štátnej pomoci a správnu aplikáciu pravidiel Európskej komisie v oblasti štátnej pomoci a zákona o štátnej pomoci na území Slovenskej republiky.

Úrad pre štátnu pomoc tiež podporoval a podporuje poskytovateľov štátnej pomoci pri príprave schém kompatibilných s pravidlami štátnej pomoci (schém štátnej pomoci aj schém pomoci de minimis).

Úrad pre štátnu pomoc v súčasnosti pripravuje pre poskytovateľov novú koncepciu seminárov a školení zameraných na procedurálne pravidlá platné v Európskej únii, ako aj na zmeny v oblasti štátnej pomoci po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie.

Kapitola 7: Poľnohospodárstvo

V apríli 2003 boli ukončené Rokovania s Európskou komisiou na expertnej úrovni o ďalšej liberalizácii obchodu v sektore spracovaných poľnohospodárskych výrobkov. Obe strany sa v zápise z rokovaní zaviazali uplatňovať dohodnuté obchodné výhody v podobe autonómnych opatrení od 1. júna 2003. Z tohto vyplývajúci Návrh na rozšírenie liberalizácie obchodu so

spracovanými poľnohospodárskymi výrobkami medzi Slovenskou republikou a Európskou úniou bol odsúhlasený vládou SR v máji 2003.

V predchádzajúcom období boli prijaté aproximačné nariadenia:

- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 729/2002 Z.z. o uvádzaní bovinného somatotropného hormónu na trh;
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 730/2002 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany teliat;
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 731/2002 Z.z., ktorým sa ustanovujú opatrenia na kontrolu šírenia slintačky a krívačky;
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 735/2002 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne normy ochrany ošípaných;
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 736/2002 Z.z., ktorým sa ustanovujú minimálne požiadavky na ochranu nosníc;
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 89/2002 Z.z. o organizovaní trhu s cukrom.

V legislatívnom procese sa nachádza:

- návrh zákona o Pôdohospodárskej platobnej agentúre, o podpore podnikania v pôdohospodárstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov; účelom návrhu je zabezpečiť administratívne úlohy súvisiace s budúcou Spoločnou poľnohospodárskou politikou s krajinami ES; predpokladaný termín nadobudnutia účinnosti je k 1. 1. 2004;
- návrh novely zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov (aproximuje nariadenie č. 178/2002/EC Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktoré ustanovuje všeobecné zásady a požiadavky zákona o potravinách, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, a ktoré ustanovuje postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín); predpokladaný termín nadobudnutia účinnosti je k 1. 1. 2004;
- bolo vypracovaných 60 návrhov nových a 4 návrhy noviel nariadení vlády vo veterinárnej oblasti, ktorými sa aproximujú Nariadenia ES/EÚ.

Dňa 5. júna 2003 vláda SR schválila na svojom zasadnutí Návrh systému priamych platieb v poľnohospodárstve v rokoch 2004-2006 v alternatíve jednotnej platby na plochu (SAP - Single Area Payment). Podľa analýz (výška podpôr z ES, stav návrhu reformy Spoločnej poľnohospodárskej politiky pre roky 2006 a rozpracovanosť IACS) ako aj na základe diskusií s EK je pre SR a slovenské poľnohospodárstvo v rokoch 2004-2006 aplikácia SAP výhodnejšia, ako uplatnenie systému IACS.

Dňa 1. apríla 2003 bola zriadená Sekcia Poľnohospodárskej platobnej agentúry na Ministerstve pôdohospodárstva SR. V súčasnosti má 30 zamestnancov. Vypracúva sa organizačná štruktúra, rozsah prác a plán operačných procesov budúcej agentúry.

Začiatkom roka 2003 bolo ukončené výberové konanie na softvérového dodávateľa, ktorý má za úlohu návrh SW a školenia pracovníkov, ktorí budú so systémom pracovať. Testovanie prototypu systému IACS prebehne v auguste 2003 na dvoch pilotných regionálnych pobočkách.

Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, ktorý bol poverený prípravou informačného systému poľnohospodárskych parciel (LPIS), ukončil digitalizáciu leteckých snímok na 60,8%. Zvyšok bude dokončený do konca roka 2003. Práce na budovaní vinohradníckeho registra pokračujú v súlade s harmonogramom, ktorý plánuje jeho dokončenie do 31. decembra 2003.

Na základe novely zákona o vinohradníctve a vinárstve a novely vykonávacej vyhlášky č.147/1998 z februára 2003 bola dosiahnutá harmonizácia v oblasti povinnej registrácie vedľajšej produkcie z výroby vína a v oblasti ustanovenia termínov v súlade s *acquis* pre poskytnutie povinných

hlásení zodpovednému orgánu.

Na základe návrhu zákona o Pôdohospodárskej platobnej agentúre a podpore podnikania v pôdohospodárstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov prejde vydávanie licencií na poľnohospodárske komodity z pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR do pôsobnosti Pôdohospodárskej platobnej agentúry SR. V štádiu prípravy je dohoda medzi Ministerstvom pôdohospodárstva SR a Colným riaditeľstvom, zodpovedným za výkon kontroly na hraniciach, o spolupráci v oblasti obchodných mechanizmov.

V máji 2003 vedenie Ministerstva pôdohospodárstva SR schválilo plán činnosti Intervenčnej poľnohospodárskej agentúry SR „Návrh aktivít propagácie odbytu a spotreby vybraných druhov výrobkov na rok 2003“ (aktivity SAMO). Medzi kľúčové aktivity SAMO v roku 2003 patria podpora predaja vybraných komodít výrobkov (mlieko – mliečne výrobky, ovocie a zelenina), spolupráca s obchodnými sieťami, uvedenie národných ochranných známk pre agropotravinárske výrobky, prezentácia na vybraných výstavách a veľtrhoch a informačná kampaň pre farmárov o vstupe do EÚ, vrátane Agrárneho fóra ministrov členských krajín EÚ, ako aj kandidátskych krajín pri príležitosti Agrokomplexu.

Technické vybavenie Národného referenčného laboratória pre mlieko a mliečne výrobky (ďalej len NRLM), ktoré sa nachádza na ŠVPÚ Nitra bolo dodané v rámci twiningového projektu PHARE SR 99/IB/AG/03 „Harmonizácia legislatívy v oblasti kontroly kvality mlieka a dobudovanie národného referenčného laboratória“, čím sa dokončilo prístrojové dobudovanie NRLM. V súčasnosti sú už uvedené do prevádzky prístroje z vyššie menovaného projektu. NRLM plní úlohy v zmysle platných metodických pokynov. Z hľadiska požiadaviek normy STN EN ISO/IEC 17025 „Všeobecné požiadavky na spôsobilosť skúšobných a kalibračných laboratórií“ ich spĺňa pre oblasť skúšok surového kravského mlieka (Osvedčenie o akreditácii S 028), oblasť základných skúšok mliečnych výrobkov je v štádiu akreditácie (odstraňovanie nezhôd po posúdení na mieste Slovenskou národnou akreditačnou službou). Pre oblasť špeciálnych skúšok mlieka a mliečnych výrobkov bude podaná žiadosť o rozšírenie akreditácie do 30.6.2003.

V mesiaci február 2003 došlo k definitívnemu preklopeniu systémov v rámci Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat a začala sa v plnom rozsahu využívať databáza konštruovaná v prostredí ORACLE. Do databázy boli nainštalované programované prepojenia pre evidenciu vykonávaných veterinárnych kontrol fariem a individuálnych zvierat na farmách. Boli rozšírené prístupové práva do databázy pracovníkom krajských a okresných veterinárnych a potravinových správ a pracovníkom regionálnych odborov Ministerstva pôdohospodárstva SR. K 30. aprílu 2003 bolo z predpokladaného počtu fariem 17 500 zaregistrovaných 8 931 fariem s chovom zvierat, čo predstavuje 51%. V súčasnosti je neregistrovaných cca 8 569 fariem drobnochovateľov s počtom 1 – 2 ks hovädzieho dobytku. V centrálnej evidencii sú registrované všetky bitúnky a kafilérie.

Komplexné zhodnotenie plánov na modernizáciu spracovateľských prevádzok: Začiatkom februára 2003 Slovensko oficiálne predložilo prvú ročnú správu o stave plnenia hygienických štandardov pre schvaľovanie priemyselných prevádzkarní spolu s postupom pre monitorovanie nízkokapacitných prevádzkarní.

Priemyselné prevádzkarne

Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ŠVPS SR) vypracovala jednotnú metodiku pre hodnotenie pokroku v priemyselných prevádzkarniach. Najbližšie hodnotenie pokroku vykonajú regionálne veterinárne a potravinové správy v mesiaci jún 2003 (do 30. júna 2003). Výsledky sa spracujú v mesiaci júl 2003 (ide cca o 240 priemyselných prevádzkarní) a budú Ministerstvom pôdohospodárstva SR predložené Európskej komisii do 31. júla 2003 tak, ako je to uvedené vo vyššie uvedenej ročnej správe.

Nízkokapacitné prevádzkarne

ŠVPS SR vypracovala jednotnú metodiku pre monitorovanie nízkokapacitných prevádzkarní. Monitorovanie vykonávajú regionálne veterinárne a potravinové správy (určitého počtu monitorovania sa zúčastnia aj krajské veterinárne a potravinové správy) v mesiacoch máj a jún 2003. Výsledky sa spracujú v mesiaci júl (ide cca o 800 nízkokapacitných prevádzkarní) a budú Ministerstvom pôdohospodárstva SR predložené Európskej komisii do 31. júla 2003 tak, ako je to uvedené vo vyššie uvedenom postupe pre monitorovanie nízkokapacitných prevádzkarní.

HIS Vyšné Nemecké: Sú vybudované 2 samostatné inšpekčné strediská, jedno pre kontrolu živých zvierat a druhé pre kontrolu živočíšnych produktov, vrátane krmív.

Inšpekčné stredisko pre živé zvieratá

Vybudované priestory budú po stavebných úpravách slúžiť na kontrolu kopytníkov a koňovitých zvierat.

Inšpekčné stredisko pre živočíšne produkty

Vybudované priestory budú po stavebných úpravách slúžiť na kontrolu živočíšnych produktov, vrátane krmív a to v množstve do 500 zásielok ročne. To umožňuje časovo oddelene kontrolovať HC aj NHC produkty pri všetkých teplotných režimoch.

Vykonané kroky:

- dňa 28.2.2003 bola z ŠVPS SR zaslaná projektová dokumentácia na posúdenie a schválenie Potravinovému a veterinárnemu úradu (FVO) v Dubline.
- po dodaní doplňujúcich informácií k projektu dňa 7.4.2003 Potravinový a veterinárny úrad (FVO) v Dubline svojim listom schválil projektovú dokumentáciu
- dňa 17.4.2003 sa konalo na CR SR rokovanie zástupcov CR SR, ŠVPS SR, ÚKSUP a projektanta, za účelom finálneho zapracovania pripomienok Potravinového a veterinárneho úradu (FVO) v Dubline
- dobudovanie HIS v zmysle uznesenia vlády č. 194 z 19.3.2003 bude ukončené do 30.6.2003
- na prístrojové a technické vybavenie HIS sa realizoval Projekt PHARE 2000. Inštalácia dodaného prístrojového a technického vybavenia sa bude realizovať až po dobudovaní HIS v júli a auguste 2003.

HIS Čierna nad Tisou: Uvažuje sa len s veterinárnou kontrolou živočíšnych produktov, vrátane krmív a to v množstve do 500 zásielok ročne. To umožňuje časovo oddelene kontrolovať HC aj NHC produkty pri všetkých teplotných režimoch. V súčasnosti je vybudovaná rampa, nad ktorou sa buduje hala. V jej blízkosti sa nachádza budova, v ktorej sa po rekonštrukcii zriadia kancelárske priestory, sociálne zariadenia a laboratórium pre účely hraničnej veterinárnej kontroly.

Vykonané kroky:

- dňa 28.2.2003 bola z ŠVPS SR zaslaná projektová dokumentácia na posúdenie a schválenie Potravinovému a veterinárnemu úradu (FVO) v Dubline.
- po dodaní doplňujúcich informácií k projektu dňa 7.4.2003 Potravinový a veterinárny úrad (FVO) v Dubline schválil projektovú dokumentáciu
- dňa 14.5.2003 sa konalo na SUDOP a.s. Košice rokovanie zástupcov dotknutých subjektov vrátane ŠVPS SR a ÚKSUP, za účelom finálneho zapracovania pripomienok Potravinového a veterinárneho úradu (FVO) v Dubline
- dobudovanie HIS v zmysle uznesenia vlády č. 194 z 19.3.2003 bude ukončené do 30.11.2003
- na prístrojové a technické vybavenie HIS sa realizoval Projekt PHARE 2000. Inštalácia dodaného prístrojového a technického vybavenia sa bude realizovať až po dobudovaní HIS v decembri 2003 a januári 2004.

HIS Bratislava-letisko: Uvažuje sa s veterinárnou kontrolou živých zvierat aj živočíšnych produktov, vrátane krmív. Preto musia byť vybudované 2 samostatné inšpekčné strediská.

Inšpekčné stredisko pre živé zvieratá

Uvažuje sa v I. etape s vybudovaním inšpekčného strediska pre koňovité zvieratá a ostatné zvieratá a v prípade potreby v II. etape s dobudovaním priestorov aj pre kopytníky (napr. hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy).

Inšpekčné stredisko pre živočíšne produkty

Uvažuje sa len s veterinárnou kontrolou živočíšnych produktov, vrátane krmív a to v množstve do 500 zásielok ročne. To umožňuje časovo oddelene kontrolovať HC aj NHC produkty pri všetkých teplotných režimoch.

Vykonané kroky:

- dňa 31.3.2003 sa konalo na MDPT SR rokovanie zástupcov MDPT, ŠVPS SR, ÚKSUP a projektovej kancelárie, za účelom prerokovania nových veterinárnych a fytosanitárnych požiadaviek týkajúcich sa HIS, vzhľadom na zásadné zmeny, ktoré vznikli pri príprave projektu (vzhľadom ku skutočnosti, že sa nerealizovalo odkúpenie súkromných pozemkov, projekt sa pripravuje nanovo na pozemkoch vo vlastníctve letiska)
- dňa 13.5.2003 sa konalo na ŠVPS SR rokovanie so zástupcami projektovej kancelárie, za účelom prerokovania nových veterinárnych a fytosanitárnych požiadaviek týkajúcich sa HIS a ich premietnutia do nového stavebného zámeru
- na prístrojové a technické vybavenie HIS sa pripravuje Projekt PHARE 2003, ktorý zatiaľ ešte nie je schválený
- dokončenie výstavby HIS sa plánuje k 1.1.2004

Oblasť štrukturálnej politiky a rozvoja vidieka

Rozvoj vidieka (nariadenie rady 1257/1999)

Sektorový operačný program „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ (Usmerňovacia sekcia) bol vypracovaný ako súčasť slovenského národného rozvojového plánu. – pre čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov. V rámci prípravy a vypracovania SOP Ministerstvo pôdohospodárstva SR ako orgán zodpovedný za vypracovanie SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka zorganizoval prostredníctvom svojich regionálnych odborov anketu, ktorej cieľom bola požiadavka zdola nahor o návrhu opatrení. Výsledky ankety boli vyhodnotené a do prípravy SOP zahrnuté.

V zmysle pokynov pre prípravu SOP bola na Ministerstve pôdohospodárstva SR zriadená pracovná skupina pre prípravu SOP, ktorú tvoria zástupcovia 7 VÚC, dotknutých ministerstiev, sociálnych partnerov, tretieho sektora, rezortných inštitúcií a príslušných sekcií Ministerstva pôdohospodárstva SR. Základom sú však pracovníci odboru štrukturálnej politiky Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorí úzko spolupracujú s príslušnými odborníkmi z ostatných odborov ministerstva a iných inštitúcií v závislosti od opatrenia. Návrh SOP bol uverejnený aj na internetovej stránke ministerstva na pripomienkovanie, ako aj v odbornom denníku s celoslovenskou pôsobnosťou. Odôvodnené pripomienky boli zahrnuté do návrhu.

V rámci prípravy NDP bol zriadený Pracovný výbor pre koordináciu jednotlivých SOP, zástupcami ktorého boli pracovníci MP SR.

Riadiaci orgán

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, odbor štrukturálnej politiky. Má 13 pracovných miest, a pracovníci sú základnou jednotkou zodpovednou za vypracovanie návrhu SOP, avšak pri vypracovávaní jednotlivých opatrení úzko spolupracujú s príslušnými odborníkmi z ostatných útvarov ministerstva a iných inštitúcií.

Úlohy:

Programovanie:

- príprava príslušného programovacieho dokumentu (operačný program, programový doplnok)

- úprava programového doplnku – z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť monitorovacieho výboru,
- rozvíjanie a koordinácia partnerstva.

Implementácia:

- návrh štruktúry a rozhodovanie o úlohách sprostredkovateľských orgánov v prípade potreby,

Monitorovanie:

- príprava ročných a záverečných správ o implementácii, predkladanie správ riadiacemu orgánu pre CSF po ich schválení v monitorovacom výbore, ročná previerka výsledkov predchádzajúceho roka,
- zabezpečenie regularnosti činností a ich súladu s politikami spoločenstva.

Evaluácia:

- zabezpečenie hodnotenia ex-ante a strednodobého hodnotenia v spolupráci s Európskou komisiou a zabezpečenie informácií potrebných pre hodnotenie ex-post.

Informovanie a publicita:

- zabezpečenie publicity programu. Opatrenia, ktoré sa plánujú prijať v tomto smere, musia byť špecifikované v programovom doplnku. Informovanie je potrebné zamerať predovšetkým na ekonomických a sociálnych partnerov, organizácie podporujúce rovnaké príležitosti pre mužov a ženy a mimovládne organizácie,
- informovanie širokej verejnosti o úlohe spoločenstva v príslušnej pomoci a jej výsledkoch.

Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom

Sprostredkovateľským orgánom riadiaceho orgánu pre SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka bude Pôdohospodárska platobná agentúra ako samostatný orgán v rámci Ministerstva pôdohospodárstva SR, útvar nástrojov rozvoja vidieka. Jeho pracovníkmi budú predovšetkým ľudia, ktorí sú v súčasnosti pracovníkmi implementačného útvaru Agentúry SAPARD a pracovníci sekcie pôdohospodárskej platobnej agentúry, odboru pre SOP ministerstva.

Úlohy:

- vydávanie výzvy o možnosti predkladania žiadostí a informovanie o kritériách výberu projektov
- výber projektov podľa kritérií výberu,
- vykonávanie kontroly žiadostí podľa podmienok vrátane verejného obstarávania v prípade potreby,
- vykonávanie kontroly na mieste pred i po schválení projektu
- predkladanie správ o vykonávaní opatrení podľa špecifických ukazovateľov,
- informovanie konečných užívateľov o schválení pomoci,
- v spolupráci s regionálnymi odbormi MP SR informovanie širokej verejnosti o SOP. Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka v regiónoch.

Monitorovanie:

- zhromažďovanie a prenos finančných a štatistických údajov o vykonávaní opatrení a predkladanie týchto údajov podľa postupov dohodnutých s Európskou komisiou s využitím počítačových systémov umožňujúcich výmenu údajov.

Platobný orgán - Ministerstvo financií SR.

Sprostredkovateľský orgán pod platobným orgánom

Pôdohospodárska platobná agentúra

(predpokladaný termín je k 1. 1. 2004)

Úlohy:

Finančné riadenia a kontrola:

- overovanie skutočnosti, spôsobilosti, správnosti, aktuálnosti a neprekrývania podporovateľných výdavkov na každej úrovni implementačného systému,
- overovanie spolufinancovania operačného programu z národných a iných fondov.
- overovanie súladu všetkých platieb s národnými predpismi a politikou spoločenstva,
- navrhovanie prípadnej realokácie fondov medzi opatreniami programu,
- osvedčovanie spôsobilosti, správnosti a aktuálnosti výdavkov na úrovni programu a predkladanie certifikačných správ platobnému orgánu,
- zabezpečenie toho, aby tie útvary, ktoré zabezpečujú implementáciu pomoci viedli buď samostatný účtovný systém alebo primerané účtovné kódovanie pre všetky transakcie týkajúce sa pomoci,
- informovanie platobného orgánu a riadiaceho orgánu pre CSF o zistených nezrovnalostiach,
- spolupráca s platobným orgánom na príprave odhadov ročných platieb,
- príprava a predkladanie správ o finančnom riadení a kontrolných systémoch v súlade s článkom 5 nariadenia ES č. 438/2001, ktoré sa ročne aktualizujú,
- sprístupnenie všetkých podkladových materiálov týkajúcich sa výdavkov a kontrol pomoci počas obdobia troch rokov,
- zabezpečenie podrobných účtovných súborov v elektronickej forme,
- zabezpečenie dostatočných účtovných postupov podľa článku 7 nariadenia ES č. 438/2001.

Monitorovací výbor

V súlade s nariadením ES sa monitorovací výbor ustanoví do troch mesiacov po schválení programu.

Predpokladaní členovia výboru:

1. sedem samosprávnych krajov
2. ministerstvá – hospodárstva, životného prostredia, financií, výstavby a regionálneho rozvoja, pôdohospodárstva.
3. ostatné inštitúcie – Úrad pre štátnu pomoc SR, Štátna veterinárna a potravinová správa SR, SPPK, Grémium tretieho sektora, Združenie miest a obcí SR, Viediecky parlament.

Akreditovaná Agentúra SAPARD bude predstavovať základ Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Jej kvalifikovaní pracovníci majú skúsenosti s vypracovaním operačných manuálov a preukázali svoju odbornosť v procese akreditácie a implementácie programu SAPARD.

Plán rozvoja vidieka (EAGGF – garančná sekcia):

Plán rozvoja vidieka sa nachádza vo fáze návrhu a jeho súčasný návrh pozostáva z nasledovných opatrení (malými písmenami – financované z usmerňovacej sekcie, oblasti cieľa 2, veľkými písmenami – financované z garančnej sekcie, oblasti cieľa 1 a 2):

Opatrenie 1 - Investície do poľnohospodárskych podnikov - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 2 - Vzdelávanie - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 3 - ZNEVÝHODNENÉ OBLASTI - Horizontálne (oblasti Cieľa 1 a 2)

Opatrenie 4 - AGROENVIRONMENTÁLNA PODPORA - Horizontálne (oblasti Cieľa 1 a 2)

Opatrenie 5 - Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych výrobkov - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 6 - Lesné hospodárstvo - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 7 - ZALESŇOVANIE POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY - Horizontálne (oblasti Cieľa 1 a 2)

Opatrenie 8 - Pozemkové úpravy - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 9 - Poradenské služby - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 10 - PODPORA PRE POĽOSAMOZÁSOBITELSKÉ FARMY - Horizontálne (oblasti Cieľa 1 a 2)

Opatrenie 11 - PODPORA NA SPLNENIE NORIEM SPOLOČENSTVA - Horizontálne (oblasti Cieľa 1 a 2)

Opatrenie 12 - ODBYTOVÉ ORGANIZÁCIE VÝROBCOV - Horizontálne (oblasti Cieľa 1 a 2)

Opatrenie 13 - Obnova poľnohospodárskeho výrobného potenciálu poškodeného prírodnými pohromami a zavádzanie vhodných nástrojov na prevenciu - oblasť Cieľa 2

Opatrenie 14 - Technická pomoc

Kompetentný orgán

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Odbor rozvoja vidieka a životného prostredia MP SR (odbor má 12 pracovných miest)

Úlohy:

Programovanie:

- príprava Plánu rozvoja vidieka
- úprava PRV – z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť monitorovacieho výboru,
- rozvíjanie a koordinácia partnerstva.

Monitorovanie:

- príprava ročných a záverečných správ o implementácii, ročná previerka výsledkov predchádzajúceho roka,
- zabezpečenie regulárnosti činností a ich súladu s politikami spoločenstva.

Evaluácia:

- zabezpečenie hodnotenia ex-ante a strednodobého hodnotenia v spolupráci s Európskou komisiou a zabezpečenie informácií potrebných pre hodnotenie ex-post.

Informovanie a publicita:

- zabezpečenie publicity plánu.
- Komunikačný plán
- informovanie širokej verejnosti o úlohe spoločenstva v príslušnej pomoci

Sekretariát Monitorovacieho výboru

- zabezpečovanie úloh súvisiacich s potrebami Monitorovacieho výboru

Platobný orgán

Pôdohospodárska platobná agentúra

Agentúra SAPARD bude základným pilierom Pôdohospodárskej platobnej agentúry, ktorá sa v súčasnosti buduje. Agentúra má ústredie a regionálne pracoviská, ktoré po personálnom posilnení budú schopní realizovať plán rozvoja vidieka.

Monitorovací výbor

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu pri realizovaní Plánu a jeho opatrení sa uvažuje so zriadením Monitorovacieho výboru, ktorý bude ustanovený do troch mesiacov od prijatia Plánu.

Monitorovací výbor budú tvoriť zástupcovia:

- Ministerstva pôdohospodárstva SR,
- Ministerstva financií SR,
- Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR,
- Ministerstva životného prostredia SR,
- Sociálni partneri,
- Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora,
- Zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností,
- Zástupcovia tretieho sektora za oblasť životného prostredia.

Kapitola 8: Rybné hospodárstvo

Bez aktuálnych zmien.

Kapitola 9: Dopravná politika

V oblasti cestnej infraštruktúry sa na Programe výstavby diaľnic a rýchlostných ciest preinvestovali v roku 2002 finančné prostriedky v celkovom objeme 9,053 mld. Sk. Najvýznamnejšou stavbou uvedenou do užívania v roku 2002 bola stavba diaľnice v Bratislave v plnom profile na koridore V vetve A „D1 Mierová ulica-Senecká cesta“ v dĺžke 6,5 km. Na rok 2003 sú na Program výstavby diaľnic a rýchlostných ciest k dispozícii finančné prostriedky vo výške 9,6 mld. Sk. Na koridore VA sa má do užívania uviesť diaľnica plného profilu „D1 Fričovce, obchvat“ v dĺžke 3,2 km a diaľnica polovičného profilu „D1 Behárovce - Branisko“ v dĺžke 7,8 km, kde sa nachádza doteraz najdlhší budovaný cestný tunel v SR momentálne len s jednou tunelovou rúrou, ktorá bude slúžiť pre obidva jazdné smery. Vo februári 2003 sa začala stavba na koridore VA „D61 Bratislava, Viedenská cesta -Prístavný most“. Ide o diaľnicu plného profilu o dĺžke 3,9 km, ktorá je spolufinancovaná predvstupovým programom ISPA a úverom z EIB. V blízkej budúcnosti sa začne s výstavbou diaľnice plného profilu na koridore č. IV „D2 Bratislava, Lamačská cesta-Staré Grunty“ o dĺžke 3,0 km a s finančnou podporou japonskej banky JBIC. Aktuálna dĺžka rozostavaných úsekov na koridore č.V je 32 km a na koridore č.VI sa dokončuje stavba diaľnice „D3 Čadca-obchvat“ v dĺžke 6,2 km.

V oblasti železničnej infraštruktúry sa v roku 2002 realizovali nasledujúce investície do železničnej infraštruktúry na koridorových tratiach:

Koridor č. 4 – Kúty – Bratislava – Štúrovo (z vlastných zdrojov 50mil. Sk)

Koridor č. 5 – Bratislava – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou (Grant ISPA: 333,239 mil. Sk, štátny rozpočet: 175 mil. Sk, záruka na úvery EIB: 111,667 mil. Sk, vlastné zdroje: 87,3 mil. Sk, spolu: 707,206 mil. Sk)

Koridor č. 6 – Žilina – Čadca – Zwardoň (štátny rozpočet: 16 mil. Sk, úvery EIB: 758,7 mil. Sk, vlastné zdroje: 183,5 mil. Sk, spolu: 958,2 mil. Sk)

Prechodové stanice (štátny rozpočet: 192,7 mil. Sk, úvery EIB: 92,3 mil. Sk, vlastné zdroje: 10,8 mil. Sk, spolu: 295,8 mil. Sk)

Na rok 2003 sa plánujú nasledujúce investície:

Koridor č. 4 – Kúty – Bratislava – Štúrovo (úvery: 183,59 mil. Sk)

Koridor č. 5 – Bratislava – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou (Grant ISPA: 984,18 mil. Sk, štátny rozpočet: 160 mil. Sk, záruka na úvery EIB: 1136,22 mil. Sk, úvery kom. bánk: 282,14 mil. Sk, spolu: 2562,54 mil. Sk)

Koridor č. 6 – Žilina – Čadca – Zwardoň (štátny rozpočet: 15 mil. Sk)

Prechodové stanice (štátny rozpočet: 175 mil. Sk, úvery kom. bánk: 214,5 mil. Sk, spolu: 389,5 mil. Sk)

V oblasti cestnej osobnej a nákladnej dopravy bol prijatý zákon č. 506/2002 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č.168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Nadväzne Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo vyhlášku č.109/2003 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 311/1996 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č.168/1996 Z.z. o cestnej doprave a vyhlášku č. 151/2003 Z.z., o preukazovaní predpokladanej straty z poskytovania výkonov vo verejnom záujme v pravidelnej autobusovej doprave s účinnosťou od 15. mája 2003. Do týchto právnych noriem boli premietnuté predovšetkým:

- smernica Rady 96/26/EC z 29. apríla 1996 o prístupe k profesii dopravcu cestnej nákladnej a osobnej dopravy a o vzájomnom uznávaní diplomov, osvedčení a iných úradných dokumentov

- o kvalifikácii určených na to, aby sa týmto dopravcom uľahčilo uplatňovanie práva na slobodu etablovania vo vnútroštátnej a medzinárodnej doprave v znení Smernice 98/76/EC,
- nariadenie Rady 3916/90/EEC z 21. decembra 1990 o opatreniach v prípade krízy na trhu cestnej nákladnej dopravy,
 - smernica Rady 84/647/EEC z 19. decembra 1984 o používaní vozidiel v nákladnej doprave prenájatých bez vodičov,
 - smernica Rady 96/36/EC z 3. júna 1996 o menovaní a odbornej spôsobilosti bezpečnostných poradcov pre prepravu nebezpečných vecí cestnou, železničnou a vodnou dopravou,
 - smernica Rady 95/50/EC z 6. októbra 1995 o jednotnom postupe pre kontroly prepravy nebezpečných vecí na cestách,
 - nariadenie Rady č. 1893/91/EEC o akciách členských štátov týkajúcich sa základných záväzkov z koncepcie verejnej služby v doprave železničnej, cestnej a po vnútrozemských vodných cestách (ustanovenia o výkonoch vo verejnom záujme).

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo vyhlášku č. 90/2003 Z.z., o emisných kontrolách cestných motorových vozidiel s účinnosťou od 1. apríla 2003, ktorou boli transponované smernice Komisie 1999/52/EC, 2001/9/EC, 2001/11/EC prispôbujúce technickému pokroku smernicu Rady 96/96/EC o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcu sa testov spôsobilosti motorových a ich prípojných vozidiel.

V súčasnom období Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR pripravuje Zákon o pracovnom čase a dobe odpočinku zamestnancov v doprave, v ktorom sa premietne:

- smernica Rady 2002/15/EC z 11. marca 2002 o organizácii pracovnej doby vykonávajúcich mobilné činnosti v cestnej doprave,
- nariadenie Rady 3820/85/EEC z 20. decembra 1985 o harmonizácii niektorých sociálnych právnych predpisov, ktoré sa týkajú cestnej dopravy v znení nariadenia Komisie 2135/98/EC,
- nariadenie Rady 3821/85/EEC z 20. decembra 1985 o záznamových zariadeniach v cestnej doprave v znení nariadení Komisie 3314/90/EEC, 3688/92/EEC, 2479/95/EC, 1056/97/EC, 2135/98/EC,
- smernica Rady 88/599/EEC z 23. novembra 1988 o štandardoch kontrolných postupov pri implementácii nariadenia Rady 3820/85/EEC a nariadenia Rady 3821/85/EEC v znení nariadenia Komisie 2135/98/EC.

V súčasnosti Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR pripravuje zákon o podmienkach prevádzky na pozemných komunikáciách, ktorý svojím znením nahradí niektoré teraz platné právne normy a zabezpečí v oblasti svojej pôsobnosti (technické predpisy – posudzovanie zhody, schvaľovanie typu) úplnú harmonizáciu s právom EÚ. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2004.

Ministerstvo vnútra SR pripravilo novelu zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách, prostredníctvom ktorého bude ukončená transpozícia práva EÚ v oblasti vodičských preukazov. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2004.

V oblasti prepravy nebezpečného tovaru schválila vláda nariadenie vlády SR č. 176/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a o postupoch posudzovania zhody na prepravné tlakové zariadenia s účinnosťou od 1. júna 2003. Do tohto nariadenia bola plne transponovaná smernica Rady 1999/36/EC o prepravných tlakových zariadeniach.

V oblasti železničnej dopravy Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR v súčasnosti pripravuje zákon o prístupe na železničnú infraštruktúru a o zmene a doplnení zákona o dráhach, s cieľom dokončiť zosúladenie s *acquis* (1. železničný balík), predovšetkým v oblasti vydávania

licencií, bezpečnostnej certifikácie, interoperability, spoplatňovania a prideľovania infraštruktúry. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2004. Zákomom bude zriadený železničný regulačný úrad, v ktorého pôsobnosti bude vydávanie licencií železničným podnikom, výkon odvolacieho orgánu v prípade diskriminácie železničného operátora manažerom infraštruktúry, najmä z hľadiska štruktúry a úrovne spoplatňovania, kritérií vyhlásenia o sieti a predpísaných procedúr štandardného prideľovania dopravnej cesty.

V oblasti vnútrozemskej vodnej dopravy Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR pripravilo novelu zákona č. 338/2000 Z.z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Novela zákona o vnútrozemskej plavbe je pripravená tak, aby zákon bol plne zlučiteľný s právom Európskej únie. Do návrhu novely zákona boli v plnej miere zapracované ustanovenia nariadení, rozhodnutí a smerníc EÚ pre oblasť vnútrozemskej vodnej dopravy, predovšetkým smernica Rady 76/135/EEC o vzájomnom uznávaní plavebných licencií pre vnútrozemské plavidlá, smernica Rady 82/714/EEC stanovujúca technické požiadavky na plavidlá vnútrozemskej vodnej dopravy, smernica Rady 87/540/EEC o prístupe k profesii dopravcov tovaru vo vnútroštátnej a medzinárodnej vodnej doprave a o vzájomnom uznávaní diplomov, osvedčení a iných oficiálnych dokumentov kvalifikácie pre túto oblasť profesiu a smernica Rady 91/672/EEC o vzájomnom uznávaní národných kapitánskych osvedčení na prepravu tovaru a osôb vnútrozemskou vodnou dopravou. Novela zákona nadobudne účinnosť 1. januára 2004. Slovenská republika neplánuje zriadenie Fondu vnútrozemskej vodnej dopravy podľa nariadenia Rady 718/99/EC z 29. marca 1999 týkajúceho sa kapacity flotily spoločenstva, vzhľadom na to, že súčasná kapacita plavidiel plavebných spoločností v Slovenskej republike, ktoré spĺňajú podmienky smernice Rady 82/714/EEC stanovujúcej technické požiadavky na plavidlá vnútrozemskej vodnej dopravy a pravidiel o plavbe na Rýne je cca 70 tis. ton, čo je pod stanoveným limitom pre vytvorenie Fondu.

V oblasti námornej dopravy Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR pripravilo novelu zákona č. 435/2000 Z. z. o námornej plavbe. Do návrhu novely zákona boli v plnej miere zapracované ustanovenia nariadení, rozhodnutí a smerníc EÚ pre oblasť námornej plavby, s cieľom dosiahnuť plnú zlučiteľnosť EÚ. Novelizácia zákona o námornej plavbe zahŕňa úpravy a zmeny týkajúce sa predovšetkým odbornej spôsobilosti členov lodných posádok, bezpečnosti plavby, prevodu námorných lodí z jedného námorného registra do druhého, pracovného času námorníkov a registrácie a prevádzky námorných rekreačných plavidiel. Novela nadobudne účinnosť 1. januára 2004.

V oblasti dopravnej infraštruktúry je dôležité zabezpečenie administratívnych štruktúr z hľadiska čerpania fondov pomoci EÚ, resp. predvstupových štrukturálnych nástrojov pomoci (ISPA). Vytvorili sa 2 implementačné agentúry pre ISPA (na Železniciach Slovenskej Republiky a Slovenskej správe ciest) a pracovná skupina ISPA, ktorá monitoruje priebeh výstavby. Čo sa týka posilnenia administratívnych štruktúr Implementačná agentúra Slovenskej správy ciest v roku 2002 prijala 4 zamestnancov a v roku 2003 sa počíta s prijatím ďalších 2 zamestnancov, čím celkový stav dosiahne 12 zamestnancov. Na Sekcii cestnej infraštruktúry Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií sa v tejto súvislosti uvažuje s posilnením o 2 zamestnancov.

Kapitola 10: Dane

Nepriame dane

a) Daň z pridanej hodnoty

V období od septembra 2002 boli prijaté tri novely zákona:

- zákon č. 511/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003,
- zákon č. 637/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003,
- zákon č. 144/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. júna 2003, okrem čl. I, bodov 1-5, ktorý je účinný od 1. júla 2003,

ktorými bol dosiahnutý ďalší pokrok v prispôbovaní právnej úpravy DPH v Slovenskej republike legislatíve Európskej únie, a to predovšetkým Šiestej smernici Rady EÚ 77/388/EEC, Ôsmej smernici Rady EÚ 79/1072/EEC a Trinástej smernici Rady EÚ 86/560/EEC.

Ďalej bol zosúladený systém odpočítania dane na vstupe a upravené sadzby dane, základná z 23% na 20% a znížená z 10% na 14%.

V súčasnosti sa v rámci Daňovej reformy pripravuje novela zákona, ktorej zámerom je zaviesť jednu sadzbu dane s účinnosťou od 1. januára 2004. Novela zákona bola 28. mája 2003 schválená na rokovaní vlády.

Na zabezpečenie úplného súladu právnej úpravy dane z pridanej hodnoty so sekundárnou legislatívou Európskej únie sa v súčasnosti pripravuje návrh nového zákona o dani z pridanej hodnoty s účinnosťou od 1. mája 2004, resp. ku dňu vstupu.

b) Spotrebné dane

V období od septembra 2002 boli prijaté nasledujúce právne akty:

Minerálne oleje

Zákon č. 239/2001 Z. z. o spotrebnej dani z minerálnych olejov bol novelizovaný zákonom č. 642/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003.

Novelou bola upravená výška sadzieb spotrebnej dane a niektoré ďalšie ustanovenia, ktorých zmena vyplynula z aplikácie zákona v praxi.

Víno

Zákon o spotrebnej dani z vína bol novelizovaný zákonom č. 390/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003. Novela upravovala výšku sadzby spotrebnej dane u medziproduktov.

Pivo

Zákon o spotrebnej dani z piva bol novelizovaný zákonom č. 391/2002 Z. z., ktorý znamenal aproximáciu štruktúry predmetu dane, aproximáciu sadzieb dane s minimálnymi sadzbami stanovenými smernicami Európskej únie, zavedenie pojmu „Malý pivovar“.

Tabak

Zákon o spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov bol novelizovaný dvakrát:

- zákonom č. 449/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003,
- zákonom č. 641/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003.

Zákonom č. 641/2002 Z. z. bol zrušený zákon č. 449/2002 Z. z. a ďalej znamenal aproximáciu štruktúry predmetu dane, aproximáciu sadzieb dane s minimálnymi sadzbami stanovenými smernicami Európskej únie a od 1.1.2003 zjednotenie sadzby dane na krátke a dlhé cigarety (0,95 Sk/kus).

Lieh

Zákon o spotrebnej dani z liehu bol novelizovaný zákonom č. 392/2002 Z. z., ktorý precizoval niektoré ustanovenia zákona.

Uvedenými úpravami sa zabezpečila takmer úplná aproximácia sadzieb dane s minimálnymi sadzbami dane ustanovenými príslušnými smernicami Európskej únie upravujúcimi spotrebné dane.

V súčasnosti sa pripravujú v rámci Daňovej reformy novely zákonov o spotrebnej dani

z minerálnych olejov, piva a tabaku a tabakových výrobkov, ktorých zámerom je úprava sadzieb dane, čím úroveň sadzieb dane prevýši minimálnu úroveň sadzieb dane ustanovených príslušnými smernicami Európskej únie. S výnimkou cigariet, kde sa však navrhuje zrýchlenie realizácie harmonogramu daňového zaťaženia prijatého v rámci negociácií s Európskou úniou. Novely zákonov boli 28. mája 2003 schválené na rokovaní vlády.

Na zabezpečenie úplného súladu právnej úpravy spotrebných daní so sekundárnou legislatívou Európskej únie sa v súčasnosti pripravujú s účinnosťou od 1. mája 2004, resp. dňom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie tieto právne akty

- nový zákon o spotrebnej dani z minerálnych olejov;
- nový zákon o spotrebnej dani z liehu;
- nový zákon o spotrebnej dani z piva;
- nový zákon o spotrebnej dani z vína;
- nový zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov.

Priame dane

Základným právnym predpisom v oblasti priamych daní je v súčasnej dobe zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov. Tento zákon je v platnosti od 1. januára 2000 a je čiastočne kompatibilný s legislatívou EÚ.

V súčasnosti je v legislatívnom konaní návrh nového zákona o daniach z príjmov. V návrhu zákona sú zapracované smernice EÚ týkajúce sa oblasti priamych daní za účelom dosiahnutia kompatibility s legislatívou EÚ. Naopak v navrhovanom znení zákona o daniach z príjmov sa nevyskytujú ustanovenia o poskytovaní daňových úľav a teda ustanovenia, ktoré by podľa Kódexu zdaňovania podnikateľských aktivít (Code of Conduct for business taxation) mohli byť považované za škodlivé. Navrhovaná účinnosť zákona je od 1. januára 2004.

Správa daní

V období od septembra 2002 do mája 2003 bol prijatý zákon č. 526/2002 Z.z., ktorý v čl. IV novelizoval zákon o správe daní a poplatkov s účinnosťou od 1. januára 2003. Uvedenou novelou bola upresnená problematika zabezpečenia daňového nedoplatku zriadením záložného práva k veciam, právam alebo k iným majetkovým hodnotám daňového dlžníka alebo ručiteľa.

Oblasť administratívnej spolupráce a vzájomnej pomoci upravuje zákon č. 472/2002 Z.z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní a o zmene a doplnení zákona č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov a zákon č. 446/2002 Z.z. o vzájomnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok. Uvedené zákony ustanovujú všeobecnú úpravu postupov a podmienok vzájomnej spolupráce príslušných orgánov Slovenskej republiky s ostatnými štátmi pri výmene informácií alebo pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok na základe medzinárodných zmlúv a vo vzťahu k iným členským štátom Európskej únie.

V zákone č. 150/2001 Z.z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z.z. o správach finančnej kontroly v znení zákona č. 182/2002 Z.z. boli ustanovené kompetencie daňových orgánov pre vykonávanie vzájomnej medzinárodnej spolupráce vo veciach daní podľa medzinárodných zmlúv na základe poverenia ministerstva a v procesnom zákone SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov bol upravený vzťah medzi daňovým subjektom a správcom dane, ochrana daňového tajomstva, súčinnosť tretích osôb atď.

V súčasnosti sa pripravujú návrhy noviel zákonov súvisiacich s administratívnou spoluprácou a vzájomnou pomocou v oblasti daní v záujme dosiahnutia úplnej harmonizácie práva s právom EÚ. Navrhované úpravy by mali nadobudnúť účinnosť 1. mája 2004, resp. dňom pristúpenia Slovenskej republiky k EÚ.

Pokrok v budovaní administratívnych kapacít

Vzdelávanie

Daňové riaditeľstvo SR vypracovalo Koncepciu vzdelávania, v ktorej sú definované priority v oblasti vzdelávania zamestnancov daňových orgánov. Podkladom pre spracovanie koncepcie boli odporúčania technickej misie Medzinárodného menového fondu (MMF) a Európskej komisie, pričom boli identifikované nasledovné priority:

- preškolenie kontrolórov Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty a kontrolórov Odboru výkonu daňových kontrol v oblasti bankovníctva, poisťovníctva, obchodovania s cennými papiermi a ich derivátmi a pod.,
- realizácia odborných daňových kurzov pre kontrolórov daňových úradov s dôrazom na rozšírenie a prehĺbenie metód kontroly pri odpočtoch DPH,
- realizácia odborných daňových kurzov pre exekútorov daňových úradov,
- školenia a preškolenia v oblasti daňového informačného systému.

Uvedené priority sú premietnuté v pláne vzdelávacích aktivít na rok 2003. Na základe aktuálnej požiadavky odborných útvarov je na jeseň 2003 pripravované špeciálne vzdelávanie pre vybranú skupinu kontrolórov odpočtov DPH so zameraním na analýzu rizík v oblasti DPH a možnosti eliminácie daňových únikov.

Daňová kontrola

Kontrolná činnosť v roku 2003 sa riadi rozhodnutiami generálnej riaditeľky daňového riaditeľstva o hlavných zásadách pre plánovanie a zameranie kontrolnej činnosti na rok 2003. V súčasnosti neexistuje komplexný systém analýzy rizík, ale v predmetnej oblasti sa urobili úvodné kroky. Na základe analýz spracovaných útvarom kontroly Daňového riaditeľstva SR (DR SR) bolo zistené, že v oblasti DPH sa ako problematická javí obchodná činnosť. Preto v pláne kontrol na rok 2003 bolo určené zameranie na obchod s určitými komoditami.

S cieľom eliminácie daňových únikov sa začínajú zriaďovať tzv. analytické očka na všetkých úrovniach riadenia daňovej správy. Ich úlohou je monitorovať výsledky vykonaných daňových kontrol DPH, zaznamenávať najvyššie daňové úniky, ich dôvody, odvetvia výskytu a na základe uvedených zistení informovať kompetentných pracovníkov DR SR, spracúvať štatistický prehľad, dávať podnety na vypracovanie pracovných pomôcok pre výkon daňovej kontroly. Vypracované správy budú základom analýzy rizík, prostredníctvom nich sa bude zabezpečovať spätná väzba na výber daňových subjektov na kontrolu. Takto vypracovaná čiastková analýza rizík bude podkladom zadávajúcim výberové kritériá pre software, ktorý na základe zadaných kritérií vyberie subjekty, resp. rizikovú skupinu subjektov na kontrolu.

S cieľom zefektívniť výkon daňovej kontroly daňové riaditeľstvo vydalo v marci 2003 manuál daňového kontrolóra. Uvedená príručka predstavuje základnú pracovnú pomôcku takéhoto druhu, v ktorej sú naznačené postupy pri kontrole jednotlivých druhov daní vychádzajúce zo zákona o účtovníctve, jednotlivých daňových zákonov, zákona o správe daní a doplnkovej odbornej literatúry. V priebehu predchádzajúcich dvoch mesiacov boli vydané ešte ďalšie 2 pracovné pomôcky pre kontrolórov. Nakoľko oblasť záujmu daňovej správy sa sústreďuje na DPH, v

priebehu roka 2003 útvár kontroly daní pripravuje vydanie manuálu zameraného výlučne na kontrolu DPH vrátane kontroly nadmerných odpočtov DPH, ako aj na ďalšie „slabšie miesta“ daňovej kontroly.

V záverečnej etape vývoja projektu je aj príprava softvéru pre kontrolórov, ktorého zavedenie do praxe prispeje k výraznému zrýchleniu výkonu daňovej kontroly.

V roku 2002 sa počet kontrolórov nezvýšil. V priebehu roka 2003 bude počet kontrolórov zvýšený o 34 (Daňový úrad pre vybrané daňové subjekty). V ďalšom období daňová správa plánuje zvýšiť počet kontrolórov na konečný počet cca 2000 a to reprofiláciou niektorých doterajších funkcií pracovníkov daňových orgánov a prijímaním nových zamestnancov. Uvedené informácie budú spresnené po spracovaní detailnej procesnej analýzy, ktorá bude podkladom pre definovanie organizačnej štruktúry ako aj štruktúry zamestnancov daňových orgánov od roku 2004.

V oblasti transferového oceňovania daňová správa nemá vytvorené špeciálne kontrolné jednotky, ktoré by zabezpečovali len výkon kontroly transferového oceňovania. Tento výkon je čiastočne zabezpečovaný kontrolnými jednotkami veľkých daňových subjektov.

Organizačná štruktúra daňovej správy

V súčasnosti prebiehajú práce na spracovaní detailnej procesnej analýzy, ktorej cieľom je návrh optimálne fungujúceho systému založeného na jasne vymedzených pravidlách, vertikálnych a horizontálnych väzbách, zjednodušenom riadení a zlepšení vzájomnej komunikácie.

Z predbežných výsledkov procesnej analýzy vyplývajú nasledovné úlohy:

- znížiť počet lokálnych daňových úradov tak, aby minimálny počet zamestnancov daňového úradu bol 50,
- prehodnotiť opodstatnenosť regionálnych pracovísk DR SR,
- zjednodušiť riadenie,
- prehodnotiť počet riadiacich pracovníkov,
- znížiť náklady na činnosť daňovej správy,
- prehodnotiť štruktúru zamestnancov,
- investovať do rozvoja IT,
- zaviesť systém merania výkonov,
- zvýšiť adresnosť vzdelávacích aktivít,
- zefektívniť internú a externú komunikáciu.

Na realizáciu niektorých zámerov je potrebná zmena legislatívy preto zámerom daňovej správy je uvedené úlohy zrealizovať v priebehu roka 2003 a v roku 2004.

Administratívna spolupráca

V oblasti administratívnej spolupráce pri správe daní bol zaznamenaný značný pokrok:

Slovenská republika v súčasnosti realizuje výmenu informácií na požiadanie a spontánnu výmenu informácií. Automatická výmena informácií sa nerealizuje.

Projekt „Zriadenie CLO v SR“, bol schválený Generálnym riaditeľstvom DR SR 4. novembra 2002. Návrh na personálne a materiálno-technické zabezpečenie činností CLO bol prerokovaný na porade GR DR SR vo februári 2003. CLO bolo zriadené na DR SR k 1. júna 2003. CLO bude

zabezpečovať medzinárodnú pomoc a spoluprácu v rozsahu poverenia Ministerstvom financií SR, okrem vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok. Personálne bude CLO zabezpečené nasledovne: 1 vedúci + 7 zamestnancov. V súčasnosti medzinárodnú administratívnu spoluprácu zabezpečujú 3 pracovníci odboru medzinárodných daňových vzťahov. Výberovým konaním boli prijatí 2 noví pracovníci s nástupom k 1. júlu 2003. Ostávajúce 3 miesta budú obsadené v roku 2004, najneskôr k dátumu vstupu SR do EÚ.

V septembri 2002 boli na každom daňovom úrade menované kontaktné osoby a ich zástupcovia pre medzinárodnú administratívnu spoluprácu. Kontaktné osoby budú pravidelne školené oddelením CLO.

Súhrnné hlásenia budú podávať len platitelia DPH, ktorí uskutočnia intrakomunitárne dodania.

Zmluva s externým dodávateľom na dodávku systému VIES bola podpísaná v januári 2003. Povinná časť systému, ktorá je stanovená EK, by mala byť dodaná do 31. augusta 2003.

V súčasnosti sa pracuje na analýze a využívaní údajov zo systému VIES. Údaje zo systému VIES budú porovnávané s údajmi z daňových priznaní DPH centrálne na CLO. Daňové úrady dostanú výsledky porovnania – hodnotu z VIES, hodnotu z DP DPH a rozdiel. K informáciám úrovne 2 budú mať prístup len pracovníci CLO, ktorí ich zašlú žiadajúcemu daňovému úradu.

Do 31. mája 2003 DR SR pripraví stratégiu informačnej kampane súvisiacej s novým zákonom DPH a činnosťou CLO. Informačná kampaň bude rozdelená na internú (do vnútra DS) a externú (daňové subjekty a odborná verejnosť). Súčasťou prijatej stratégie bude aj plán školení interných zamestnancov (kontaktné osoby, kontrolóri, správcovia, manažment).

Úrad daňového preverovania

Novela zákona č. 150/2001 Z.z. o daňových orgánoch s účinnosťou od 1. mája 2002 umožnila zriadiť Úrad daňového preverovania v rámci daňovej správy SR. Kompetencie úradu sú v zákone definované takto:

- plní úlohy v oblasti odhaľovania trestných činov spáchaných v súvislosti s porušením osobitných predpisov a zisťovania páchatel'ov,
- vytvára, udržiava a prevádzkuje informačný systém, v ktorom zhromažďuje, spracováva, uchováva a ochraňuje informácie o skutočnostiach a osobách, ktoré spáchali alebo je dôvodné podozrenie, že budú páchať trestné činy v súvislosti s porušením osobitných predpisov, takéto informácie využíva a vyraduje,
- spolupracuje v oblasti odhaľovania trestných činov spáchaných v súvislosti s porušením osobitných predpisov, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva alebo osobitný predpis,
- plní úlohy v rámci prevencie páchania trestných činov v súvislosti s porušením osobitných predpisov.

K 1. máju 2003 má Úrad daňového preverovania 22 zamestnancov a v priebehu roka sa tento stav zvýši na 29.

S Úradom daňového preverovania úzko spolupracuje Odbor vyhľadávania a spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní DR SR, ktorý má k 1. máju 2003 22 zamestnancov a k 31. decembru 2003 sa tento stav zvýši na 46.

Informačné technológie v oblasti daní

V rámci prístupového procesu SR do EÚ realizuje DR SR najmä aktualizáciu produkčného informačného systému – APV DIS podľa prijímaných legislatívnych noriem a požiadaviek užívateľov.

Medzi najdôležitejšie projekty daňovej správy patria projekty:

Vstup daňových dokumentov skenovaním

Projekt sa realizuje od marca 2002 a v súčasnom období je väčšina daňových dokumentov a daňových priznaní spracovávaná touto technológiou. Projekt je realizovaný a uvažuje sa o jeho postupnom rozšírení na zostávajúce alebo novovznikajúce daňové dokumenty (napr. súhrnné hlásenia DPH), ktoré sú vhodné na spracovanie touto technológiou. O úspešnosti splnenia cieľov realizovaného projektu svedčí spracovanie daňových priznaní za zdaňovacie obdobie 2002, ktoré boli spracované v produkčnom systéme v priebehu jediného mesiaca v porovnaní s 3 – 4 mesiacmi spracovania pri predchádzajúcom spôsobe spracovania typovaním.

Vybudovanie datawarehouse a nasadenie dataminingu

Cieľom projektu je skvalitniť analytickú činnosť, zefektívniť tvorbu správ a štandardných i neštandardných výstupov a vybudovať manažérsky informačný systém na podporu rozhodovania pre vrcholový manažment DR SR. Projekt sa realizuje od roku 2002 iteračným spôsobom podľa jednotlivých oblastí. V súčasnom období sa ukončuje 3. iterácia a analyticky sú rozpracovávané ďalšie 3 iterácie. Celkové ukončenie realizácie projektu je predpokladané do 31. decembra 2003.

Vytvorenie informačného systému VIES a zabezpečenie interoperability na systémy EÚ

Cieľom je zabezpečiť oblasť administratívnych postupov pri výmene daňových informácií prostredníctvom informačného systému VIES a komunikačného prepojenia CCN/CSI. Za oblasť pripojenia do spoločnej komunikačnej siete EÚ - CCN (z angl. Common Communication Network) členských štátov EÚ prostredníctvom spoločného systémového rozhrania EÚ - CSI (z angl. Common System Interface) je zodpovedné DataCentrum, kde je umiestnená spoločná komunikačná brána (GW) pre Daňové riaditeľstvo SR a Colné riaditeľstvo SR. Prioritná pozornosť je venovaná vytvoreniu programového vybavenia pre systém VIES. V januári 2003 bola podpísaná zmluva o dodávke informačného systému VIES s externým dodávateľom systému. Zmluva obsahuje časový plán vývoja a dodávky systému VIES. Povinná časť systému, ktorá je stanovená Európskou komisiou má byť dodaná do 31. augusta 2003. Je zakúpený hardware vybavenie a systémový software pre prevádzku VIES aplikácií a dodávateľ už realizuje implementačné práce. Vzhľadom na rozsiahlosť projektu je navrhnuté projekt realizovať po etapách. Pri plánovaní etáp bola zohľadnená skutočnosť, že doteraz nie sú legislatívne uzavreté úpravy zákona o DPH. Ukončená je prvá etapa projektu a Daňové riaditeľstvo SR postupne vypracováva špecifikácie k jednotlivým rozširujúcim funkciám systému VIES a priebežne testuje už dodané časti systému VIES.

DR SR zabezpečuje aj realizáciu administratívnej spolupráce v oblasti štatistiky po vstupe SR do EÚ v rámci prepojenia na informačný systém INTRASTAT.

Projekt „Výber subjektov na kontrolu“ a „Kontrolór“ zabezpečujú podporu kontrolných činností kontrolóra pri príprave, plánovaní a výkone kontroly u daňového subjektu prostredníctvom SW na notebookoch. Projekty sú v etape skúšobnej prevádzky.

Významné sú tiež projekty e-DP („Vstup daňových priznaní cez internet“), ktorý je v súčasnosti v skúšobnej prevádzke na jednom daňovom úrade a pripravovaný je projekt e-TAX („Elektronické daňovníctvo a elektronická komunikácia s daňovými subjektami“). Oba projekty by mali

zabezpečiť realizáciu princípov e-štátnej správy v prostredí daňovej správy. Vzhľadom na zákon o elektronickom podpise sú viazané na použitie zaručeného elektronického podpisu vydaného akreditovanou certifikačnou autoritou. Takáto certifikačná autorita na Slovensku ešte nie je zriadená a z toho dôvodu v súčasnosti nie je možné nasadenie riešení do reálnej prevádzky.

Kapitola 11: Hospodárska a menová únia

Agenda kapitoly zahŕňa oblasť celkovej hospodárskej politiky, fiskálnej politiky, menovej politiky, kurzovej politiky, ako aj legislatívny rámec týkajúci sa týchto oblastí a inštitucionálne usporiadanie. Čo sa týka aproximácie legislatívy, Európska komisia (EK) konštatuje, že táto je v súlade s *acquis communautaire* vo všetkých oblastiach, ktoré je potrebné harmonizovať pred vstupom do EÚ, t.j. nezávislosť centrálnej banky, zákaz priameho financovania verejného sektora centrálnou bankou a zákaz privilegovaného prístupu verejného sektora k finančným inštitúciám. Výrazný pokrok v uvedených oblastiach priniesla novela zákona o NBS účinná od 1. mája 2001 a novela Ústavy SR účinná od 1. júla 2001.

Slovensko sa v oblasti koordinácie hospodárskej politiky zapojilo do Predvstupovej procedúry fiskálneho dohľadu (PPFD) – iniciatívy EK, ktorej cieľom je postupná príprava kandidátskych krajín na mechanizmy fiskálneho dohľadu uplatňované v členských krajinách EÚ. V rámci tejto iniciatívy Slovensko predložilo EK k 1. aprílu 2003 tretiu notifikáciu fiskálneho deficitu a dlhu (doplnenú o metodologické poznámky). (Prvá oficiálna verzia notifikačných tabuliek bola vypracovaná v apríli 2001).

Ďalšou súčasťou PPFD je príprava Predvstupového ekonomického programu (PEP). Vláda SR schválila PEP 2002 dňa 17. júla 2002 a 14. augusta 2002 bol PEP následne zaslaný EK. V súčasnosti sa pracuje na príprave PEP-u 2003. Hlavnými bodmi v štruktúre PEP-u 2003 budú:

1. prehľad súčasného ekonomického vývoja
2. strednodobý makroekonomický rámec
3. verejné financie
4. ciele štrukturálnej reformy
5. matice politických záväzkov
6. príloha: súhrnné údaje.

Podpisom Prístupovej zmluvy dňa 16. apríla 2003 sa SR stala aktívnym pozorovateľom na stretnutiach Rady ministrov financií a hospodárstva (ECOFIN), výborov EFC a EPC atď. Minister financií SR sa zúčastnil zasadnutia Rady ECOFIN-u v dňoch 13. mája a 3. júna 2003. Na zasadnutí EFC, ktoré sa konalo 13. mája v Aténach, zastupoval SR štátny tajomník Ministerstva financií SR (MF SR).

Vláda SR vo svojom programovom vyhlásení vyjadrila odhodlanie vytvoriť do r. 2006 predpoklady na splnenie maastrichtských kritérií. Ministerstvo financií v spolupráci s Národnou bankou Slovenska (NBS) vypracovali „Stratégiu vstupu Slovenskej republiky do Európskej menovej únie“. Stratégia bola prezentovaná 4. júna 2003 na tlačovej konferencii na MF SR a následne sa predkladá na verejnú diskusiu. V zmysle Programového vyhlásenia vlády sa materiál predloží na rokovanie vlády SR niekedy v priebehu júla 2003.

Kapitola 12: Štatistika

Národná Štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností (OKEČ) bola revidovaná na základe EÚ klasifikácie NACE Rev. 1.1 a zavedená do praxe s účinnosťou od 1. januára 2003. Národná Štatistická klasifikácia produkcie KP bola revidovaná na základe klasifikácie CPA 2002 s účinnosťou od 1. januára 2003. V roku 2003 bola revidovaná a zavedená klasifikácia Country Nomenclature GEONOM a pravidelne ročne sa aktualizuje na základe národných potrieb zavedená národná Štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy COFOG, ktorá je v platnosti od 1. mája 2001. Všetky národné klasifikácie a číselníky sú v súčasnosti vytvorené a zavedené v súlade s legislatívou EÚ a s európskymi a medzinárodnými klasifikáciami a číselníkmi.

V oblasti registrov štatistických jednotiek projekt Cenzus malých a stredných podnikov vstúpil do svojej záverečnej fázy. Uskutočnilo sa dodatočné zisťovanie v teréne, vstupná kontrola a záznam údajov. Zo získaných údajov a z administratívnych zdrojov údajov bola k 31. decembru 2002 vykonaná aktualizácia údajov v registri podnikov a bol vytvorený register miestnych jednotiek, čím bola dosiahnutá implementácia nariadení Rady ES č. 2186/93 a č. 696/93. Do konca júna 2003 bude ukončená 3. záverečná fáza projektu, t. j. harmonizácia štatistického registra s ostatnými registrami spravovanými inými orgánmi štátnej správy a verejnoprávnymi inštitúciami.

V oblasti regionálnej štatistiky sa aktivity sústredili hlavne na vytvorenie predpokladov pre metodickú harmonizáciu a zabezpečenie disponibility údajov. Na posilnenie regionálnej štatistiky sa v roku 2003 začal realizovať twinnigový projekt REGSTAT.

V oblasti národných účtov bola pri zostavovaní semidefinítivnej verzie ročných účtov za rok 2000 dosiahnutá úplná harmonizácia so základnými metodickými princípmi ESA95. Boli zaznamenané dane a sociálne príspevky na aktuálnej báze, vykonali sa ďalšie dopočty neevidovanej ekonomiky (mzdy a spotreba rezidentov v zahraničí a nerezidentov v SR), dopočty konečnej spotreby domácností, precizovanie výpočtu imputovaného nájomného, revidovali sa údaje za štátne záruky. Zvýšila sa kvalita údajov upresnením registra spravodajských jednotiek a postupov imputácií a dopočtov pri výberových zisťovaniach.

Uvedené zlepšenia boli zapracované do časového radu hlavných agregátov HDP a HNP a celej postupnosti ročných účtov za obdobie rokov 1993 -1999, čím sa ukončila revízia údajov podľa metodiky ročných národných účtov za rok 2000. Bilancovanie tabuliek dodávok a použitia sa prvýkrát uskutočňuje na štvormiestnej úrovni klasifikácie produkcie a začal sa aplikovať bilančný model dánskej štatistiky.

V štatistike verejných financií boli implementované požiadavky nariadenia o postupe pri nadmernom deficite a dlhu verejnej správy v oblasti transakcií so štátnymi zárukami a aktualizované boli údaje o daniach a sociálnych príspevkoch. Počnúc údajmi za 1. štvrtrok 2003 boli zabezpečené zdroje dát pre zostavenie štvrtročného účtu za verejnú správu.

V oblasti cenovej štatistiky boli na báze roku 2000 revidované schémy indexov všetkých priamo meraných cien, od roku 2002 sa začal počítať index cien priemyselnej produkcie určenej na export. Zabezpečilo sa poskytovanie indexov cien výrobcov v priemysle a stavebníctve v súlade s platným štandardom EÚ a poskytujú sa aj cenové indexy za poľnohospodárstvo.

V štatistike poľnohospodárstva boli v druhom polroku 2002 spracované výsledky štruktúrneho cenzu fariem, ktorý sa realizoval v roku 2001. Dotazníky použité v sčítaní boli plne harmonizované s požiadavkami EÚ. V rámci spracovania výsledkov cenzu bola prvý raz v SR vypracovaná typológia fariem podľa ekonomickej veľkosti v jednotkách ESU. V roku 2003 sa začali práce na príprave výberového štruktúrneho zisťovania fariem, ktoré sa v zmysle

požiadaviek EÚ uskutoční k referenčnému dátumu 31. októbra 2003. K tomuto zisťovaniu sa uskutočnil pilotný projekt na vzorke 1 000 vybraných jednotiek v októbri 2002.

V oblasti štatistiky životného prostredia v roku 2003 bol zavedený v oblasti sledovania výdavkov na životné prostredie upravený dotazník, plne kompatibilný s požiadavkami EÚ, ktorý bol výsledkom pilotného projektu organizovaného Eurostatom pre kandidátske krajiny.

V produkčných štatistikách v oblasti ročných štruktúrnych zisťovaní Štatistický úrad SR (ŠÚ SR) pokračoval v zostavovaní údajov podľa nariadenia CR 58/97 a jeho dopĺňajúcich nariadení. V súčasnosti ŠÚ SR dokončuje správu o kvalite údajov roku 2000 a výpočet kvalitatívnych ukazovateľov.

V rámci pilotného projektu PHARE zameraného na harmonizáciu krátkodobých ukazovateľov boli splnené všetky stanovené úlohy. Od septembra 2002 sa uskutočňuje mesačný prenos prioritných ukazovateľov do Eurostatu v technickom formáte GESMES/CB. Od januára 2003 sa realizuje pravidelný prenos všetkých dostupných krátkodobých ukazovateľov. Bol vypracovaný metodický dotazník STS National Methodologies, harmonogram zasielania údajov do Eurostatu v roku 2003 (Release Calendar) a správa o pokroku v implementácii STS (National Progress Report STS Implementation).

V štatistike dopravy, pôšt a telekomunikácií pokračovali práce spojené s prenosom údajov za cestnú nákladnú dopravu. Zavedením štvrťročného štatistického zisťovania a úpravou ročného štatistického zisťovania bola dosiahnutá úplná harmonizácia štatistiky vnútrozemskej vodnej dopravy s normou Európskej komisie. Po prvýkrát bola vydaná Ročenka dopravy a životného prostredia v štruktúre návrhu smernice o doprave a životnom prostredí. V oblasti informačných technológií boli pripravené štatistické zisťovania za domácnosti a vládny sektor.

V štatistike energetiky bolo prvý raz použité harmonizované výkazníctvo energetiky, zamerané na zostavovanie komoditných bilancií a energetickej bilancie podľa metodiky Eurostatu. Boli vypracované dotazníky týkajúce sa normy o transparentnosti cien elektriny a plynu. Zavedené boli mesačné zisťovania o elektrine a tuhých palivách, ktoré sú zdrojom údajov pre mesačné dotazníky a minidotazník Eurostatu. Údaje o spotrebe palív a energií v domácnostiach pre potreby zostavenia energetickej bilancie, požadované v 5-ročnej periodicite, boli získané z výberového zisťovania v rámci štatistiky rodinných účtov.

V štatistike cestovného ruchu je v plnom rozsahu zabezpečené zisťovanie v zmysle normy 95/57/EC. Od roku 2002 sú výsledky pravidelne publikované a od 1. štvrťroka 2003 sú zasielané aj do databázy Eurostatu.

V štatistike výskumu a vývoja bolo uskutočnené štatistické zisťovanie o stave ľudských zdrojov podľa Canberra manuálu OECD/Eurostatu s využitím interných štatistických zdrojov údajov z výberového zisťovania pracovných síl. Po vykonaní prieskumu o možnostiach poskytovania údajov pre medzinárodné porovnávanie (benchmarking) ŠÚ SR začal plniť uvedené požiadavky Eurostatu.

V konjunkturálnych prieskumoch bol dopracovaný výpočet indikátora ekonomického sentimentu, bolo zavedené pravidelné zisťovanie konjunktúry vo vybraných odvetviach služieb, v zmysle požiadaviek Európskej komisie boli aktualizované výstupy a agregácie výstupov pre elektronické zasielanie výsledkov a uskutočnené boli tiež výpočty krátkodobých predikcií vybraných kvantitatívnych ukazovateľov.

V štatistike zahraničného obchodu bol v rámci Finančného memoranda 2002 národného programu

PHARE schválený projekt zavedenia systému INTRASTAT. Projekt sa realizuje formou technickej asistencie. Bol uskutočnený pilotný projekt a na základe jeho výsledkov boli vykonané úpravy formulára pre INTRASTAT a úpravy v registri dovozcov a vývozcov. Uskutočnené boli aj podrobné analýzy ročných údajov za dovozcov a vývozcov za roky 2001 a 2002, ktoré budú podkladom pre prahové analýzy. Pripravené boli hardvérové požiadavky súvisiace s budovaním systému na ŠÚ SR. Systém INTRASTAT bude zavedený v roku 2004 od vstupu SR do EÚ.

V oblasti demografickej štatistiky bola koncom roku 2002 spracovaná a vydaná projekcia vývoja obyvateľstva SR do roku 2025, zohľadňujúca už výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré sa uskutočnilo v roku 2001. V súčasnosti sa spracúvajú požadované údaje z demografickej štatistiky za rok 2002 tak, aby mohli byť v termíne odoslané Eurostatu. V nadväznosti na projekciu obyvateľstva sa pripravuje projekcia vývoja domácností SR do roku 2025.

V roku 2002 bolo ukončené spracovanie databáz sčítania pod databázovým systémom ORACLE, ktoré poskytlo kompletné definitívne výsledky sčítania z roku 2001. Výsledky boli publikované v knižnej forme a na CD v rôznych členeniach za SR, NUTS2, kraje, okresy a obce. Spracovaný a publikovaný bol Štatistický lexikón obcí SR 2002 s výsledkami sčítania. V januári 2003 boli Eurostatu poskytnuté požadované tabuľky zo sčítania a boli spracované a odoslané požadované výstupy pre štatistickú ročenku OSN. Údaje zo sčítania boli využité ako opora výberu pre výberové zisťovanie o príjmoch domácností, ktoré bolo realizované v apríli 2003.

V štatistike rodinných účtov pokračovala príprava zmien v systéme zisťovania údajov v domácnostiach súvisiacich so zmenou výberu spravodajských domácností z kvótneho na náhodný. Pripravený bol technický projekt, definujúci spôsob tvorby spravodajskej vzorky pre výberové zisťovania v domácnostiach. Pripravený bol aj návrh koncepcie zisťovania príjmov a výdavkov domácností od roku 2004, v ktorom boli zohľadnené metodologické a harmonizačné odporúčania Eurostatu z roku 1997 a návrhy z januára 2003.

V apríli 2003 bol realizovaný Mikrocenzus 2003 - výberové zisťovanie príjmov domácností, ktorého výsledky sa v súčasnosti spracúvajú.

V oblasti štatistiky miezd a nákladov práce boli komplexne spracované, dopočítané a publikované údaje z ročných výberových zisťovaní o štruktúre miezd a o nákladoch práce v SR za rok 2001. V rámci výberových zisťovaní pracovných síl bolo dosiahnuté úplné zosúladenie rozsahu a štruktúry sledovaných ukazovateľov vrátane nových ukazovateľov o vzdelávaní s príslušnými normami EÚ, bol zabezpečený prenos mikroúdajov z doplnkového zisťovania o zamestnanosti zdravotne postihnutých osôb. V 2. štvrtroku 2003 sa uskutočňuje doplnkové zisťovanie o celoživotnom vzdelávaní. Obe uvedené zisťovania sú zosúladené s legislatívou EÚ.

V rámci pilotného projektu Eurostatu na zdokonalenie štatistiky štruktúry miezd bola zosúladená koncepcia a metodika národného zisťovania s ustanoveniami nariadením EÚ a začiatkom roku 2003 bol zrealizovaný zber a kontrola údajov z vybraných spravodajských jednotiek. Výsledky zo zisťovania budú k dispozícii koncom roku 2003.

V oblasti sociálnej štatistiky sa začali prípravy na uskutočnenie zisťovania o kontinuálnom odbornom vzdelávaní (o vzdelávaní zamestnancov v podnikoch), ktoré sa uskutoční v roku 2006 za referenčný rok 2005. V rámci zisťovania o ďalšom vzdelávaní bol zabezpečený pravidelný monitoring ukazovateľov štatistiky odborného vzdelávania v požadovanej štruktúre za Slovenskú republiku podľa metodiky Eurostatu.

Údaje o príjmoch a výdavkoch na sociálnu ochranu za obdobie rokov 1995 - 2000 v súlade s metodikou ESSPROS96 boli poskytnuté Eurostatu do databázy New Cronos. V rámci pilotného

projektu štatistiky sociálnej ochrany ŠÚ SR rieši zabezpečenie štatistických požiadaviek pre moduly "Poberatelia dávok dôchodkového zabezpečenia", "Kvalitatívne informácie" a "Prepojenie ESSPROS a systému národných účtov ESA95" .

Kapitola 13: Sociálna politika a zamestnanosť

Novelou Zákonníka práce, ktorá bola prijatá 21. mája 2003 s účinnosťou od 1. júla 2003, bola v relevantnej oblasti ukončená transpozícia všetkých smerníc, ktoré sa SR zaviazala do súčasnosti transponovať a ktoré majú pre členské štáty termín pre transpozíciu na sledované obdobie.

Úpravy vo vzťahu k acquis sa týkali predovšetkým týchto oblastí:

- transpozície smernice 2002/14/EC, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre informovanie a konzultácie so zamestnancami v Európskom spoločenstve,
- precizovania ustanovení Zákonníka práce zakotvujúcich zákaz diskriminácie vo väzbe na ustanovenia smernice 76/207/EEC o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu (zamestnávateľ nemôže zisťovať sexuálnu orientáciu zamestnanca), smernice 2000/78/EC, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani a smernice 2000/43/EC o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod.
- bola odstránená možnosť vyžadovať od fyzickej osoby informácie o tehotenstve v prípade, ak sa uchádza o prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná (súladi so smernicou 92/85/EEC). Taktiež bola vypustená hranica „dvojnásobku mesačnej mzdy“ pri uplatnení práva na primeranú peňažnú náhradu, ak zamestnávateľ pri vzniku pracovného pomeru poruší zásadu rovnakého zaobchádzania, ak ide o prístup k zamestnaniu a ďalšie povinnosti ustanovené v zákone. Okrem toho v ustanoveniach novely Zákonníka práce upravujúcich materskú a rodičovskú dovolenku (§ 166 a § 169) bola zabezpečená „neprenosnosť“ rodičovskej dovolenky v súlade so smernicou 96/34/EC,
- precizovali sa ustanovenia Zákonníka práce upravujúce pracovný čas, tak aby bola zabezpečená väčšia flexibilita pri rozvrhnutí pracovného času, ale zároveň bola zabezpečená primeraná ochrana zamestnanca v súlade so smernicou 93/104/EC o niektorých aspektoch pracovného času a jej novelu 2000/34/EC. Novelou Zákonníka práce sa tiež zvyšuje rozsah práce nadčas na 250 hodín po dohode so zamestnancom a 150 hodín, ktoré môžu byť nariadené zamestnávateľom; určuje sa pracovný čas pre jedného zamestnávateľa 48 hodín týždenne; zavádzajú sa nové formy kratších pracovných časov (do 20 hodín týždenne).
- bola ukončená transpozícia smernice 96/71/EC o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb tak, že pracovnoprávne vzťahy zamestnancov, ktorých zamestnávatelia vysielajú na výkon prác k inému zamestnávateľovi z územia členského štátu EÚ na územie SR sa spravujú týmto zákonom, osobitnými predpismi alebo príslušnou kolektívnou zmluvou.

V novele Zákonníka práce sa nahrádza doterajšie výlučné pôsobenie odborov pri zabezpečovaní spravodlivých a uspokojivých pracovných podmienok u zamestnávateľa prostredníctvom volených zástupcov v súlade s Dohovorom MOP č. 135 o ochrane a podmienkach na činnosť poskytovaných zástupcom zamestnancov v podniku, pričom sú taxatívne vymenované spôsoby participácie jednotlivých zástupcov zamestnancov. Novela umožňuje súbežné pôsobenie zamestnaneckých rád a odborných organizácií v podniku.

Zistenia orgánov inšpekcie práce a dozorných orgánov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci boli zdokumentované v „Správe o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce

v Slovenskej republike v roku 2002“.

Vláda SR dňa 30. apríla 2003 (uznesenie č.319) schválila „Stratégiu podpory rastu zamestnanosti prostredníctvom zmien sociálneho systému a trhu práce“. Stratégia je súborom návrhov na reformné opatrenia v oblasti pracovného práva, sociálnej pomoci, štátnej sociálnej podpory, trhu práce, štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a verejných služieb zamestnanosti, vzdelávacieho systému, bytovej a dopravnej politiky. Paragrafové návrhy novelizácií zákonov majú byť vypracované a predložené tak, aby väčšina zmien bola účinná od 1. januára 2004.

Nadväzne na dokument „Spoločné hodnotenie priorít zamestnanosti v SR“ z novembra 2001 bola v máji 2003 pripravená v poradí druhá správa o plnení záverov a priorít z tohto dokumentu.

Uznesením vlády SR č. 392 z 21. mája 2003 bol schválený Národný akčný plán zamestnanosti (NAPZ) na rok 2003. NAPZ je previazaný s úlohami vyplývajúcimi z Programového vyhlásenia vlády SR, Stratégie podpory rastu zamestnanosti prostredníctvom zmien sociálneho systému a trhu práce, Sektorového operačného programu Ľudské zdroje a priorít zo Spoločného hodnotenia priorít zamestnanosti v SR.

V júni 2002, ako prvý krok v príprave na Spoločné memorandum inklúzie (JIM), sa v Bratislave uskutočnil Národný seminár o sociálnej inklúzii za účasti členských a kandidátskych krajín. Nadväzne naň vláda SR schválila dokument obsahujúci východiská a návrh národnej stratégie zameranej na účasť SR na európskej stratégii sociálneho začleňovania a tiež harmonogram vecného, organizačného a časového zabezpečenia vypracovania Spoločného memoranda o inklúzii a Národného akčného plánu boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Harmonogram je v súlade s JIM kalendárom, ktorý bol dohodnutý na prvom stretnutí s koordinátormi EK. V zmysle tohto kalendára v termíne určenom na vypracovanie prvých kapitol JIM-u boli zaslané EK ekonomická analýza, sociálna analýza a kľúčové výzvy. V máji 2003 v zmysle osnovy JIM-u sa do príslušnej kapitoly zapracovali pri súčasnom rešpektovaní záverov Spoločnej správy o inklúzii 2001 - kľúčové výzvy obsahujúce zámery vlády SR formulované v Stratégii podpory rastu zamestnanosti prostredníctvom zmien sociálneho systému a trhu práce. Stratégia je previazaná s pripravovanými zmenami v iných oblastiach, najmä s daňovou reformou, dôchodkovou reformou, reformou verejnej správy a inými.

Najnovší vývoj v oblasti ochrany a podpory zdravia znamená rozpracovanie Národného programu podpory zdravia pre 21. storočie do realizačných projektov na roky 2004 – 2006. Boli oslovené všetky rezorty a mimovládne organizácie. Je zostavený prvý návrh takýchto projektov, ktorý prerokovala a odporúčala na schválenie Expertná komisia na posudzovanie projektov Koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia. Spolu je pripravených 42 projektov a požadované dofinancovanie na riešenie v celkovej výške 52 622 tisíc Sk.

Úspešne sa realizuje projekt vzdelávania v podpore zdravia vo forme dvojročného štúdia v celkovom rozsahu 200 hodín ukončený vypracovaním a obhajobou záverečnej práce každého frekventanta. V uplynulom roku obhájilo svoje práce 60 absolventov a v tomto roku sa pripravuje ďalších 62.

Posilňuje sa kapacita laboratórnych zariadení na kontrolu prenosných chorôb a rozširuje sa počet laboratórií s certifikátom právnej laboratórnej praxe.

V rámci rozvoja systému monitorovania zdravia sa pripravuje systém indikátorov kompatibilný s krajinami EÚ, vyhodnocujú sa výsledky monitorovania zdravotného uvedomenia a správania dospelaj populácie SR a pracuje sa na štúdií prognózy zdravotného stavu obyvateľstva do roku

2015.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) bolo určené ako riadiaci orgán pre tri programové dokumenty (sektorový operačný program Ľudské zdroje (SOP LZ), Jednotný programový dokument (JPD) NUTS II – Bratislava Cieľ 3 a Iniciatívu Spoločenstva EQUAL), prostredníctvom ktorých budú čerpané finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu (ESF).

Boli zriadené sprostredkovateľské orgány pod riadiacim orgánom (Ministerstvo školstva SR a Národný úrad práce) ako aj sprostredkovateľské orgány pod platobným orgánom na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR a na Ministerstve školstva SR. V záujme posilnenia výkonu administratívnych a organizačných kapacít Riadiacej jednotky ESF na MPSVR SR bolo s účinnosťou od 1. júna schválené ministrom nové organizačné usporiadanie a personálne posilnenie.

Boli rámcovo vymedzené kompetencie MPSVR SR ako riadiaceho orgánu a MŠ SR a NÚP ako sprostredkovateľských orgánov pre realizáciu SOP LZ, ktoré boli schválené vládou SR a stali sa východiskom pre vypracovanie prvej verzie audit trailu.

Bol vypracovaný iniciatívny interný materiál o stratégii prípravy MPSVR SR na využívanie finančných prostriedkov z ESF, ktorý slúži k úspešnej implementácii programových dokumentov. MPSVR SR si v rámci tejto stratégie stanovilo dva ciele:

1. Pripraviť systém pre čerpanie prostriedkov ESF a splniť všetky podmienky kladené zo strany EK tak, aby schválené projekty boli realizované od 1. januára 2004.
2. Poskytnúť podporu a pomoc konečným prijímateľom pri tvorbe projektov počas prvých rokov nábehu na využívanie prostriedkov ESF.

Plnenie úloh, stanovených v stratégii po stránke vecnej i časovej je pravidelne mesačne kontrolované na úrovni štátneho tajomníka ministerstva. K 31. júlu 2003 bude stratégia prehodnotená a v prípade potreby aktualizovaná.

Programové dokumenty Sektorový operačný program Ľudské zdroje a Jednotný programový dokument Bratislava – Cieľ 3 boli vypracované a odoslané Európskej Komisii.

Boli zriadené monitorovacie výbory pre oba programové dokumenty a vypracované štatúty a rokovacie poriadky.

Rozpracované sú Doplnky programov oboch dokumentov, ich formát a obsah je v zásade domyslený, uzatvorenie definitívneho znenia návrhu sa predpokladá do 30. júna 2003 spolu s Komunikačným akčným plánom.

Pripravuje sa IT monitorovací systém pre štrukturálne fondy. V súčasnosti sú poskytované informácie ohľadom ESF na stránke MPSVR SR, v budúcnosti sa uvažuje o vytvorení vlastnej webstránky pre ESF (www.esfslovakia.sk) ako základného nástroja pre rozširovanie komplexných informácií o fonde ESF, pre poskytovanie najaktuálnejších správ a informácií týkajúcich sa fondu a pre komunikáciu s partnermi, prijímateľmi a verejnosťou.

Kapitola 14: Energetika

Pri postupnej liberalizácii trhu s elektrickou energiou a plynom sa postupuje podľa harmonogramu

definovaného vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 548/2002, ktorou sa ustanovuje najmenší objem ročnej spotreby elektriny a plynu pre oprávnených odberateľov a najvyšší prípustný podiel elektriny vyrobenej v zahraničí na ročnej spotrebe oprávneného odberateľa z 18. septembra 2002.

Tabuľka uvádza harmonogram otvárania trhu s elektrickou energiou v súlade s vyššie uvedenou vyhláškou:

Oprávnený odberateľ	% otvorenia trhu	Dátum otvorenia trhu
odberateľ nad 100 GWh ročne	35	1. január 2002
odberateľ nad 40 GWh ročne	37	1. január 2003
odberateľ nad 20 GWh ročne	41	1. január 2004
všetci odberatelia okrem domácností	100	1. január 2005

Pri otváraní trhu so zemným plynom sa postupuje podľa harmonogramu uvedeného v tabuľke:

Oprávnený odberateľ	% otvorenia trhu	Dátum otvorenia trhu
odberateľ nad 25 mil. m ³ ročne	33	1. júl 2002
odberateľ nad 15 mil. m ³ ročne	36	1. január 2003

Vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 549/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o pravidlách rozvodu elektriny a plynu pre oprávnených odberateľov z 18. septembra 2003 definuje podmienky rozvodu elektriny a plynu pre oprávnených odberateľov.

V júni 2003 vláda SR schválila ďalšie dve nariadenia:

- nariadenie vlády SR, ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania klimatizačných jednotiek pre domácnosť energetickým štítkom,
- nariadenie vlády SR, ktorým sa ustanovujú podrobnosti označovania elektrických rúr na pečenie pre domácnosť energetickým štítkom.

V apríli 2003 vláda SR schválila Koncepciu využívania obnoviteľných zdrojov energie, ktorej cieľom bolo identifikovať kľúčové oblasti a možnosti využívania obnoviteľných zdrojov energie, poukázať na ich význam a sformulovať návrhy riešení základného rámca určeného na zvýšenie a rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie vo všetkých sektoroch na Slovensku.

V apríli 2003 vláda SR schválila návrh Národnej správy SR spracovanej v zmysle Spoločného dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom.

Kapitola 15: Priemyselná politika

Bez aktuálnych zmien.

Kapitola 16: Malé a stredné podnikanie

V rámci zlepšovania podmienok pre podnikanie, osobitne pre malých a stredných podnikateľov, bol prijatý nový zákon o účtovníctve (č. 431/2002 Z. z., účinnosť 1. januára 2003).

Novelizáciou občianskeho zákonníka sa zaviedlo záložné právo, ktoré umožní rozšírenie možnosti

financovania podnikateľských aktivít najmä v sektore malého a stredného podnikania. Vytvoril sa Notársky centrálny register záložných práv.

Priebeh realizácie podporných finančných programov pre malé a stredné podnikanie sa pravidelne polročne vyhodnocuje vo forme správ predkladaných na rokovanie vlády, za II. polrok 2002 bola vládou prerokovaná v apríli 2003.

V procese prípravy sa nachádza memorandum o porozumení medzi Ministerstvom hospodárstva SR (MH SR), NF SR a Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP) o financovaní grantových schém, ktoré sú prípravou na štrukturálne fondy. Takisto sa pripravuje Memorandum o porozumení už na štrukturálne fondy medzi MH SR a NARMSP, ktorá bude sprostredkovateľskou organizáciou.

V rámci zavádzania systému EDIS na základe doporučení a v súvislosti s prípravou na štrukturálne fondy NARMSP vytvorila nové pozície: personálny manažér, finančný manažér, interný audítor a viacerí projektoví manažéri.

V súčasnosti pod NARMSP funguje 13 Regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC), 5 Podnikateľských a inovačných centier (BIC), 9 Centier prvého kontaktu (CPK) a 3 Podnikateľských inkubátory. 5 ďalších je vo výstavbe, bude otvorených v priebehu roka 2003.

Čo sa týka sietí RPIC/BIC a RRA, SWOT analýza ich činnosti skonštatovala, že ich zameranie je odlišné. Integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr plní rozsiahlejšie ciele, ktorých segmentom je aj rozvoj a podpora MSP. Duplicity s aktivitami RPIC/BIC sa nevyskytli, keďže vypracovanie väčšieho rozsahu podnikateľských zámerov RRA pre MSP sa uskutočnilo v mestách, v ktorých neexistuje sieť RPIC/BIC.

Kapitola 17: Veda a technika

Národná legislatíva v oblasti vedy a výskumu je celkovo v súlade s *acquis*. Slovensko sa plne zapojilo do 5. Rámcového programu. Podpísaním Memoranda o porozumení k 6. Rámcovému programu (2002 - 2006) dňa 29. októbra 2002 Slovenská republika pristúpila k 6. Rámcovému programu a k 6. Rámcovému programu Euroatom. V záujme zabezpečenia úspešnej implementácie 6. Rámcového programu Slovenská republika vytvorila systém Národných kontaktných bodov, ktoré sú zodpovedné za prípravu projektov. Prijatím zákona o Agentúre na podporu vedy a techniky, ktorý vstúpil do platnosti 1. júla 2001, ako aj zákona o vede a technike a zákona o Slovenskej akadémii vied, ktoré vstúpili do platnosti 1. apríla 2002, boli vytvorené lepšie podmienky pre výskum a technologický rozvoj. Rámec Spoločenstva pre štátnu pomoc výskumu a vývoja (96/C54/06) je súčasťou slovenskej legislatívy, pričom jeho funkčnosť umožňujú spomínané zákony.

V roku 2001 boli na vedu a výskum vyčlenené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu vo výške 0,27 % z HDP. Spolu s výdavkami zo súkromného sektora dosiahla celková suma výdavkov na vedu a výskum 0,65 % z HDP. Slovensko vypracovalo materiál „Návrh rozpočtu výdavkov za oblasť vedy a techniky na rok 2004 za Slovenskú republiku“, v ktorom sú špecifikované základné ciele a finančná stratégia (v súlade s cieľom barcelonského summitu – zvýšiť výdavky na vedu a techniku do roku 2010 na úroveň 3 % z HDP). V súčasnosti Ministerstvo školstva pripravuje „Akčný plán v oblasti vedy a techniky“, ktorý bude predložený na rokovanie vlády v septembri 2003.

Zlepšenie prepojenia vedeckovýskumných inštitúcií (univerzity, Slovenská akadémia vied, rôzne výskumne ústavy) s priemyselnými, obchodnými a podnikateľskými sektormi je zabezpečené uplatňovaním spomínaných zákonov a Štátnych programov výskumu a vývoja, ktorých realizácia výrazne skvalitňuje vzájomnú spoluprácu a integráciu vedeckovýskumných inštitúcií. Ministerstvo školstva SR má úzke kontakty s Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania. Ministerstvo školstva SR taktiež vytvorilo sieť poradných a konzultačných centier na univerzitách, ktorých úlohou je informovať a zvyšovať povedomie, poskytovať rady, asistovať a školiť potenciálnych účastníkov o možnostiach zapojenia sa do európskych výskumných programov.

Slovensko má Štátny program „Podpora rozvoja infraštruktúr výskumu a vývoja“, v ktorom priamym kapitálovým príspevkom podporuje vznik a rozvoj centier excelencie (CoE) v prioritných oblastiach. Cieľom Slovenskej republiky je vybudovanie dvoch alebo troch centier excelencie do roku 2005. Tento program takisto podporuje rozvoj High-tech centier a špičkových laboratórií v definovaných prioritných oblastiach.

V roku 2002 zabezpečila vláda SR posilnenie administratívnych kapacít vytvorením 9 pracovných miest - na odbore pre projekty PHARE (7 pracovníkov), na odbore medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce (1) a na novo vzniknutej sekcii európskej integrácie na Ministerstve školstva SR (1).

Kapitola 18: Vzdelávanie a odborná príprava

Z hľadiska harmonizácie legislatívy Slovenskej republiky s *acquis* sa pripravuje novela zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách, ktorá o. i. zohľadňuje odporúčanie expertov TAIEX rozlišovať akademické tituly všeobecného lekára a zubného lekára. Jednotnosť tohto titulu by mohla spôsobiť komplikácie pri uznávaní ich kvalifikácie a samotnom výkone povolania v členských krajinách EÚ.

Slovenská republika sa stáva súčasťou tvoriaceho sa európskeho vzdelávacieho priestoru v súvislosti s účasťou na implementácii pracovného programu prijatého k dokumentu Európskej komisie „Konkrétne ciele vzdelávacích a tréningových systémov EÚ do roku 2010“. Dokument stanovuje 3 strategické oblasti (zlepšenie kvality a efektívnosti vzdelávacích systémov v Európe, uľahčenie prístupu k vzdelávaniu pre všetkých, otvorenie vzdelávacích systémov širšiemu svetu) rozdelené na 13 cieľov. Európska komisia vyzvala kandidátske krajiny k účasti na aktivitách zameraných na dosiahnutie vyššie spomenutých cieľov v súlade so závermi barcelonského summitu (marec 2002) a bratislavskej konferencie európskych ministrov školstva (jún 2002).

Slovenská republika sa aktívne zapája do naplňovania Kodanskej deklarácie, ktorej prijatie (30. novembra 2002) bolo zavŕšením prvej etapy tzv. Brugskeho procesu a je zamerané na posilnenie európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave. Kodanská deklarácia je významným stimulom na rozšírenie spolupráce členských a kandidátskych krajín EÚ najmä pri posilnení európskej dimenzie, pri zvýšení transparentnosti a koordinácie, pri uznávaní kvalifikácií a kompetencií a pri podpore zabezpečenia kvality odborného vzdelávania.

V rokoch 2002 a 2003 naďalej úspešne prebieha účasť Slovenskej republiky v programoch Európskej únie v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže Sokrates II, Leonardo da Vinci II a Mládež. V programoch Sokrates II a Leonardo da Vinci II nastal významný posun v zdokonalení metodológie ich riadenia so zvýšeným dôrazom na vyhodnotenie projektov. Prevláda v nich systémový prístup prejavujúci sa v uprednostňovaní veľkých projektov, ktoré sa orientujú na problémy v oblasti vzdelávania súvisiace s hospodárskou sférou. V súčasnosti sa pripravujú Hodnotiace správy o implementácii programov Sokrates II a Leonardo da Vinci II v SR

v rokoch 2000 – 2003, ktoré posúdia výsledky programov a súlad obsahu projektov týchto programov so stratégiami SR a EÚ v oblasti vzdelávania.

Zo strategických dokumentov o príprave Slovenskej republiky na vstup do EÚ, ako i z príslušných smerníc EÚ vyplýva vymedzenie vzdelávania menšín s osobitným dôrazom na zlepšenie situácie vo vzdelávaní Rómov ako jednej z prioritných oblastí prípravy na vstup SR do EÚ pre rezort školstva.

V súlade s Národným programom výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike bola už v roku 2001 vypracovaná „Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov“. Koncepcia zahŕňa dôležité oblasti celospoločenského života občanov SR vo vzťahu k vzdelávaniu s cieľom pozdvižnutia vzdelanostnej úrovne Rómov a skvalitnenia ich života, pričom zohľadňuje ich vekové a individuálne osobitosti, málo podnetné rodinné a spoločenské prostredie, eliminovanie predsudkov, existujúce stereotypy, odstraňovanie negatívnych vplyvov, jazykových a komunikačných bariér.

Dôležitým prínosom v procese vzdelávania je od školského roku 2002/2003 pôsobenie asistentov učiteľa v zmysle legislatívnej úpravy zákonom č. 408/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe. Asistenti učiteľa sú financovaní v spolupráci Ministerstva školstva SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Národný úrad práce).

V súvislosti s projektom PHARE Zlepšenie situácie Rómov v Slovenskej republike v rámci Finančného memoranda 2000 gestoruje Ministerstvo školstva podprojekt „Zlepšenie podmienok sebarealizácie Rómov vo vzdelávacom procese“, ktorý obsahuje tieto aktivity:

- posilnenie predškolskej výchovy rómskych detí so zapojením matiek do vyučovacieho procesu a podporou rómskych asistentov učiteľa – otvorenie 50 tried predškolského vzdelávania typu „matka a dieťa“,
- podpora základného vzdelávania rómskych detí otvorením 70 prípravných tried základných škôl s celodennou starostlivosťou a alternatívnym vzdelávacím systémom s podporou rómskych asistentov učiteľa,
- vytvorenie pilotného projektu odborného vzdelávania pre rómsku mládež bez ukončeného základného vzdelania na 4 stredných odborných školách,
- podpora univerzitného vzdelávania učiteľov a asistentov učiteľa pre rómske školy posilnením kapacity príslušných univerzít a spolupracujúcich metodických centier.

Prijímateľmi projektu sú: 50 predškolských zariadení, 70 základných škôl, 4 stredné školy, 4 univerzity a 2 metodické centrá.

Vzdelávací projekt v rámci Finančného memoranda 2001 - „Podpora rómskej menšiny v oblasti vzdelávania“ obsahuje nasledovné aktivity:

- zlepšenie predškolského vzdelávania - implementácia modulu Matka a dieťa v 50 materských škôlkach s vysokým počtom rómskych detí
- posilnenie systému celodennej starostlivosti v systéme základného vzdelania pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia – otvorenie 70 prípravných ročníkov na základných školách s vysokým počtom detí zo znevýhodneného prostredia
- reintegrácia sociálne znevýhodnených detí zo špeciálnych škôl na štandardné základné školy
- založenie komunitných centier v obciach s vysokou koncentráciou rómskeho obyvateľstva

Prijímateľmi projektu sú: 50 predškolských zariadení, 70 základných škôl, 20 špeciálnych

základných škôl, 20 partnerských základných škôl, 10 komunitných centier.

V rámci Finančného memoranda 2002 sa Ministerstvo školstva podieľa na projekte pod názvom „Ďalšia integrácia rómskych detí v oblasti vzdelávania a zlepšovanie ich životných podmienok“. Projekt je zameraný na reintegráciu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z 20 špeciálnych základných škôl do štandardných základných škôl.

Rezort školstva SR sa v súlade s legislatívou a pravidlami EÚ pre oblasť štrukturálnych fondov EÚ pripravuje využívať pomoc z Európskeho sociálneho fondu (ESF). Zámerom Európskeho sociálneho fondu je rozširovať možnosti zamestnania, zvyšovať geografickú a profesijnú mobilitu pracovníkov v Spoločenstve a uľahčovať ich adaptáciu na zmeny vo výrobných systémoch najmä odborným vzdelávaním a rekvalifikáciou. V rezorte školstva to znamená najmä podporu a zlepšovanie odborného vzdelávania, rozvoj celoživotného vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti vedy a techniky. Na Ministerstve školstva SR zabezpečuje riešenie úloh v tejto oblasti odbor pre ESF sekcie európskej integrácie v spolupráci s ďalšími útvarmi ministerstva.

Prechod niektorých kompetencií v oblasti školstva z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prebieha podľa zákona č. 416/2001 Z. z. Pri tomto náročnom procese sa prejavili problémy v plynulom zabezpečení financovania prevádzky škôl i v účelnosti prechodu niektorých kompetencií. V súlade s uzneseniami vlády SR č. 370/2003 Z.z. a č. 371/2003 pripravuje Ministerstvo školstva (MŠ SR) SR návrh zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Jeho zámerom je riešiť problematiku ďalšej etapy reformy verejnej správy v oblasti školstva najmä posilnením kompetencií územných samosprávnych orgánov v oblasti výkonu štátnej správy v školstve a zabezpečením výkonu kontroly štátnej správy v školstve, metodologickej činnosti v oblasti riadenia a organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu, sprehľadnenia financovania škôl prostredníctvom vytvorenia špecializovanej štátnej správy v školstve. Predpokladaná účinnosť zákona je 1. január 2004.

V oblasti celoživotného vzdelávania pripravuje v súčasnosti Ministerstvo školstva SR v spolupráci s ďalšími rezortmi Koncepciu celoživotného vzdelávania a stratégiu naplnenia myšlienok memoranda Európskej komisie o celoživotnom vzdelávaní (2001), rovnako ako správy EK k vytvoreniu európskeho priestoru pre celoživotné vzdelávanie (2002). Využívajú sa pritom skúsenosti v tejto oblasti vo viacerých rezortoch, napr. v zdravotníctve (zákonom č. 401/2002 Z. z. bola zriadená Slovenská zdravotnícka univerzita), v pôdohospodárstve a vnútre.

Príprava nových projektov v rámci predvstupovej pomoci PHARE si vyžaduje primerané administratívne kapacity. Odbor európskych záležitostí a PHARE, ktorý pôsobí v rámci sekcie európskej integrácie, v spolupráci s ďalšími útvarmi Ministerstva školstva i priamo riadenými organizáciami Ministerstva školstva SR koordinuje a podieľa sa na implementácii všetkých projektov PHARE riešených v rezorte školstva.

Na základe materiálu „Analýza požiadaviek na zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ pre rok 2003“ schváleného v auguste 2002 vláda SR zabezpečila pre rezort školstva 7 nových pracovných miest:

- na aproximáciu a implementáciu acquis v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže (1)
- na koordináciu regionálnej politiky činností v rámci odboru pre ESF (1)
- na koordináciu činností projektov PHARE (1)
- na monitoring a evaluáciu komunitárnych programov EÚ (1)
- na aproximáciu a implementáciu acquis v oblasti odborného vzdelávania a prípravu na členstvo v komunitárnych agentúrach (CEDEFOP) – ŠIOV (1)
- na vytvorenie funkčného systému na uznávanie odborných kvalifikácií občanov EÚ – SEDV

ÚIPŠ (1)

- na zabezpečenie finančnej kontroly a vnútorného auditu (1)

Kapitola 19: Telekomunikácie a informačné technológie

V decembri 2002 vláda SR schválila návrh legislatívneho zámeru zákona o elektronických komunikáciách. Základným cieľom legislatívneho zámeru je pripraviť priestor potrebný pre vypracovanie a následné schválenie zákona o elektronických komunikáciách. Zákon o elektronických komunikáciách zruší a nahradí súčasný zákon o telekomunikáciách. Cieľom navrhovaného zákona je aproximácia práva a implementácia nového regulačného rámca EÚ a zabezpečenie úplného súladu s právom Európskej únie. V súvislosti s touto skutočnosťou je rovnako potrebné vybudovanie silného a nezávislého regulačného orgánu vybaveného príslušnými kompetenciami a právomocami na vykonávanie regulačných činností.

Návrh zákona o elektronických komunikáciách je v súčasnosti v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2004 s výnimkou niektorých ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť k dátumu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie. Návrh zákona o elektronických komunikáciách bude predložený na rokovanie vlády SR v septembri 2003 a následne bude predložený Národnej rade SR.

V marci 2003 vláda SR schválila Národnú politiku pre elektronické komunikácie (Národnú telekomunikačnú politiku), ktorú vypracovalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR ako rámcový dokument pre tento sektor. Tento dokument vychádza zo stavu úplne liberalizovaného telekomunikačného prostredia na Slovensku a nadväzuje na predchádzajúcu Telekomunikačnú politiku na roky 2000 – 2002. Kľúčovými úlohami vyplývajúcimi zo schváleného dokumentu je transpozícia nového regulačného rámca pre oblasť elektronických komunikácií do národnej legislatívy, posilnenie a transparentnosť regulačného prostredia a podpora vysokorýchlostného prístupu do internetu.

V máji 2003 prešli kompetencie v oblasti informatizácie spoločnosti z Ministerstva školstva SR na Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Je to začiatok procesu vytvárania inštitucionálneho rámca pre túto oblasť ako jednej z priorít vlády. Ministerstvo zároveň predložilo dokument “Stratégia informatizácie spoločnosti a Akčný plán” na rokovanie poradných orgánov vlády. Tento základný dokument nadväzuje na vládou schválenú Politiku informatizácie spoločnosti z roku 2001 a transformuje úlohy z Akčného plánu eEurope+ do slovenského prostredia.

V súčasnosti prebieha medzirezortné pripomienkové konanie k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 507/2001 Z.z. o poštových službách. Novelou sa dosiahne úplná zlučiteľnosť s právom Európskej únie, ktoré je obsiahnuté v článku 86 Amsterdamského znenia Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, v článku 66 Európskej dohody o pridružení, v smernici Európskeho parlamentu a Rady 97/67/EC o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb spoločenstva a zlepšení kvality služieb a v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2002/39/EC z 10. júna 2002, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/EC z hľadiska ďalšej liberalizácie trhu poštových služieb Spoločenstva. Zákon nadobudne účinnosť 1. januára 2004 s výnimkou niektorých ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť dňom nadobudnutia platnosti Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii, resp. podľa termínov priebehu liberalizačného procesu v nadväznosti na Smernicu 2002/39/EC. Návrh zákona bude predložený na rokovanie vlády v septembri t.r. a následne bude predložený Národnej rade SR.

Kapitola 20: Kultúra a audiovizuálna politika

Národná legislatíva v oblasti kultúry a audiovizuálnej politiky je celkovo v súlade s *acquis*. V súčinnosti s vytvoreným legislatívnym rámcom v oblasti audiovizuálnej politiky zabezpečuje Rada pre vysielanie a retransmisiu ochranu práv tretích osôb, ktoré sú priamo dotknuté zákonom č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a dozerá na riadne dodržiavanie predpisov. Rada sa takisto zaoberá sťažnosťami fyzických a právnických osôb, ktoré súvisia s vysielaním, bez ohľadu na národnosť.

Slovenská republika je od 1. januára 2003 zapojená do komunitárneho programu MEDIA. V súvislosti s účasťou v programe vytvorila Slovenská republika riadiace centrum, tzv. MEDIA desk, na koordináciu komunitárneho programu MEDIA (MEDIA Plus a MEDIA Training). Úlohou MEDIA desk-u je sprostredkovať a poskytovať medzinárodné kontakty, informácie a konzultačné služby, asistovať pri príprave projektov a vyplňovaní prihlášok.

V roku 2002 zabezpečila vláda SR posilnenie administratívnych kapacít v tejto kapitole vytvorením 4 pracovných miest v záujme efektívneho fungovania Rady pre vysielanie a retransmisiu (2 pracovníci) a Kultúrneho kontaktného bodu (2 pracovníci).

V roku 2003 boli vytvorené 2 nové pracovné miesta v súvislosti s uvedením do činnosti riadiaceho centra MEDIA desk.

Kapitola 21: Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov

Dňa 18. septembra 2002 vláda SR schválila uznesením č. 1029/2002 koncepciu systému finančného riadenia Kohézneho fondu a č. 1030/2002 koncepciu systému finančného riadenia štrukturálnych fondov. Cieľom materiálov bolo stanoviť systém orgánov zapojených do finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, vymedziť ich vzájomné kompetencie, úlohy a zodpovednosť v rámci finančného riadenia a určiť procesy nevyhnutné na uskutočňovanie finančného riadenia v súlade s legislatívou ES a legislatívou SR. Koncepciami finančného riadenia bol stanovený taktiež systém finančných tokov smerom ku konečnému prijímateľovi pomoci, ako aj vo vzťahu k EK. Vyššieuvedenými uzneseniami bol ustanovený Najvyšší kontrolný úrad SR ako orgán vypracovávajúci prehlásenia o ukončení pomoci z Kohézneho fondu a zo štrukturálnych fondov. Rezort Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR bol určený ako orgán, v rámci ktorého bude identifikovaný útvar plniaci funkciu riadiaceho orgánu pre iniciatívu Európskeho spoločenstva EQUAL.

Vláda SR schválila dňa 22. januára 2003 svojím uznesením č. 46/2003 rozdelenie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov v pomere: 42,62% Európsky fond regionálneho rozvoja, 28% Európsky sociálny fond, 24% usmerňovacia sekcia Európskeho poľnohospodárskeho záručného a usmerňovacieho fondu a Finančný nástroj na usmerňovanie rybolovu, 5,38% Iniciatívy Spoločenstiev.

Na základe uznesenia vlády SR č. 110/2003 zo dňa 13. februára 2003 bol zriadený Monitorovací výbor pre Kohézny fond a v súlade s odporúčaním EK bolo schválené i zlúčenie SOP Doprava, SOP Životné prostredie a ROP Slovenská republika do OP Základná infraštruktúra. Zároveň bolo MDPT SR určené ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre Kohézny fond za oblasť dopravnej infraštruktúry a MŽP SR ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre Kohézny fond za oblasť životného prostredia.

Uznesením č. 166/2003 zo dňa 12. marca 2003 vláda SR schválila návrh Národného rozvojového plánu (vrátane operačných programov).

Uznesením č. 167/2003 zo dňa 12. marca 2003 vláda SR schválila návrh Jednotného programového dokumentu NUTS II - Bratislava Cieľ 2.

Na základe uznesenia vlády SR č. 175/2003 zo dňa 12. marca 2003 bolo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (MVRR SR) schválené ako riadiaci orgán pre Operačný program Základná infraštruktúra, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (MDPT SR) ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre Operačný program Základná infraštruktúra za oblasť dopravnej infraštruktúry a Ministerstvo životného prostredia (MŽP SR) ako sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pre Operačný program Základná infraštruktúra za oblasť životného prostredia.

Dňa 26. marca 2003 vláda SR schválila svojím uznesením č. 225/2003 návrh Jednotného programového dokumentu NUTS II - Bratislava Cieľ 3.

Do konca júna 2003 budú vypracované programové doplnky k jednotlivým operačným programom vrátane SPD NUTS II - Bratislava Cieľ 2. Programový doplnok k SPD NUTS II - Bratislava Cieľ 3 bude vypracovaný do konca júla 2003.

Dňa 21. mája 2003 schválila vláda SR uznesením č. 385/2003 stratégiu na zabezpečenie účasti SR v Iniciatíve Spoločenstva INTERREG III (A, B, C), na ktorej základe budú EK predložené konečné verzie Spoločných programových dokumentov pre INTERREG III A do 31. októbra 2003.

Dňa 28. mája 2003 uznesením č. 423/2003 schválila vláda SR Správu o súčasnom stave prípravy na štrukturálne fondy a kohézny fond a harmonogram ďalšieho postupu. Zaväzuje členov vlády uskutočniť v rámci daných kompetencií opatrenia, v dokumente vytýčené ako nevyhnutné. Časový harmonogram negociácií o CSF, SPD Cieľ 2 a SPD Cieľ 3 je nasledovný:

1. Predloženie návrhov JPD a OP	15. 1. - 1. 4. 2003
2. Zhodnotenie prijateľnosti návrhov dokumentov EK	5. 2. - 21. 4. 2003
3. Predloženie návrhu programových doplnkov	2. - 9. 2003
4. Analýza a zhodnotenie programových dokumentov EK	
4.1 Začiatok prvých konzultácií	6. 2. - 22. 4. 2003
4.2 Konečný termín pripomienok z EK (prvé konzultácie)	27. 2. - 16. 5. 2003
4.3 Ukončenie predbežného procesu negociácií pre CSF/JPD vrátane druhého kola konzultácií	10. 4. - 27. 6. 2003
4.4 Zaslanie záverov pre CSF/JPD vyplývajúcich z predbežného procesu negociácií	17. 4. - 4. 6. 2003
5. Ukončenie procesu negociácií o návrhu CSF	17. 7. - 17. 10. 2003
6. Ukončenie procesu negociácií o návrhu JPD	1. 12. 2003
7. Ukončenie procesu negociácií o návrhu OP	17. 11. - 31. 12. 2003
8. Príprava implementácie CSF/JPD/OP EK	1. 1. - 30. 4. 2004
9. Vstup SR do EÚ	1. 5. 2004
10. Správy výborov a EK	do 31. 5. 2004
11. Rozhodnutie EK - zodpovedným komisárom o CSF/JPD a implementácii OP	do 15. 6. 2004
12. Platby na účtoch	do 30. 9. 2004

Podrobné informácie o legislatívnom rámci, implementačnej štruktúre, finančnej kontrole, administratívnych kapacitách, programovaní a finančnom riadení za oblasť kapitoly č. 21 - regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov sú obsahom dotazníka EK, ktorý bol vypracovaný MVR SR v spolupráci s relevantnými ÚOŠS v priebehu apríla 2003 a zaslaný EK (DG Regional Policy) dňa 30. apríla 2003.

Kapitola 22: Životné prostredie

Slovenská republika v kapitole č. 22 Životné prostredie transponovala takmer všetky relevantné predpisy ES, ku ktorým sa zaviazala v negociačnej pozícii. V súčasnosti sa proces transpozície týchto predpisov završuje.

Dňa 29. novembra 2002 boli k zákonu č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia prijaté tri vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky:

- Vyhláška č. 704/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania zariadení používaných na skladovanie, plnenie a prepravu benzínu. Predmetná vyhláška zabezpečuje úplnú zlučiteľnosť so smernicou 94/63/ES o znižovaní emisií prchavých organických zlúčenín zo skladov benzínu a z jeho distribúcie z distribučných skladov k benzínovým čerpadlám.
- Vyhláška č. 705/2002 Z.z. o kvalite ovzdušia. Je dosiahnutá úplná zlučiteľnosť so smernicami 96/62/EC o hodnotení a riadení kvality ovzdušia, 1999/30/EC o limitných hodnotách oxidu siričitého, oxidu dusičitého a oxidov dusíka, tuhých častíc a olova v ovzduší, 2000/69/EC o limitných hodnotách benzénu a oxidu uhoľnatého v ovzduší a 2002/3/EC o ozóne v ovzduší.
- Vyhláška č. 706/2002 Z.z. o zdrojoch znečisťovania, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok. Transpozícia smernice 2000/76/EC o spaľovaní odpadov a smernice 2001/80/EC o obmedzovaní určitých znečisťujúcich látok do ovzdušia z veľkých zariadení na spaľovanie palív.

Dňa 16. decembra 2002 bola prijatá vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 732/2002 Z.z. o zozname zálohovaných obalov, ktoré nie sú opakovane použiteľné, a o výške zálohy za ne a o výške zálohy za zálohované opakovane použiteľné obaly.

Dňa 18. decembra 2002 bola prijatá vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 5/2003 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o obaloch, ktorá úplne transponuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady 94/62/EC z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadov z obalov.

Dňa 9. januára 2003 bola prijatá vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Vyhláškou sa dosiahla úplná zlučiteľnosť s článkom 2, 174 a 175 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v amsterdamskom znení, smernicou Rady 92/43/EEC o ochrane prírodných stanovišiek voľne žijúcich živočíchov a rastlín v znení smernice 97/62/EC, smernicou Rady EC 79/409/EEC o ochrane voľne žijúceho vtáctva v znení smernice 81/854/EEC, 85/411/EEC, 91/244/EEC, 94/24/EC a 97/49/EC, rozhodnutím Komisie 97/266/EC týkajúceho sa formátu informácií pre navrhované lokality NATURA 2000, Dohovorom o mokradiach majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a protokole o jeho zmene (registrovaný v čiastke 67/1990 Zb.), Dohovorom o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (oznámenie č. 93/1998 Z.z.), Dohovorom o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (oznámenie č. 91/1998 Z.z.), Dohovorom o ochrane svetového kultúrneho a prírodného

dedičstva (oznámenie č. 159/1991 Zb.), Dohodou o ochrane netopierov v Európe (oznámenie č. 250/1999 Z.z.).

Dňa 9. januára 2003 bola prijatá Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 25/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spracúvaní starých vozidiel. Čiastočne transponuje smernicu 2000/53/EC Európskeho parlamentu a rady z 18. septembra 2000 o starých vozidlách.

Dňa 2. apríla 2003 vláda SR prerokovala a schválila návrh zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predmet navrhovanej právnej úpravy zabezpečuje úplnú zlučiteľnosť smernicou Rady 96/61/EC o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania. V súčasnosti je zákon predložený na rokovanie Národnej rady SR. Predpokladá sa, že bude prijatý do konca júna 2003 a nadobudne účinnosť v auguste 2003.

Dňa 23. apríla 2003 Národná rada SR schválila zákon č. 188/2003 Z.z. o aplikácii čistiarenskeho kalu a dnových sedimentov do pôdy a o doplnení zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prijatím navrhovaného zákona sa dosiahla úplná zhoda so smernicou Rady 86/278/EEC o ochrane životného prostredia, predovšetkým pôdy v prípade, ak sa používajú kaly v poľnohospodárstve, ktorá je súčasťou právnych predpisov EÚ v oblasti odpadového hospodárstva. Zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2004 s výnimkou niektorých ustanovení.

Vláda SR dňa 15. januára 2003 schválila nariadenie č. 22/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov. Návrh nariadenia vlády je jedným z vykonávacích právnych predpisov k zákonu č. 529/2002 Z. z. o obaloch a odpadoch z obalov. Nariadenie vlády vychádza z podmienok a súčasného stavu v Slovenskej republike pri nakladaní s odpadmi z obalov. Základným princípom je znižovanie produkcie odpadov z obalov opatreniami u výrobcu obalov, následne recyklácia a zhodnocovanie odpadov z obalov. Nariadenie ustanovuje limity podielu recyklácie a zhodnotenia odpadov z obalov na základe produkcie množstva obalov v komoditách sklo, plasty, papier, kovy. Záväzné limity pre rozsah recyklácie a zhodnocovania odpadov z obalov sú ustanovené na roky 2003 až 2007. Konkrétne údaje uvedené v prílohe k návrhu nariadenia vlády SR vychádzajú z Programu odpadového hospodárstva SR do roku 2005 a očakávaného vývoja do roku 2007. Výška limitov bola ustanovená na základe požiadaviek EÚ, hodnôt, ktoré Slovenská republika v predstupových rokovaníach dohodla pre prechodné obdobie do roku 2007, pripravovanej novely Smernice č. 94/62/EC a rozsiahlych rokovaní so zástupcami obchodu, priemyslu, environmentálnymi organizáciami a zástupcami ZMOS. Nariadením sa dosiahla úplná zlučiteľnosť s článkom 2 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev v amsterdamskom znení, ktorý stanovuje ako jednu z úloh spoločenstva trvalo udržateľný rast, článkom 174 a 175 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev v amsterdamskom znení, ktoré upravujú politiku v spoločenstva oblasti životného prostredia a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 94/62/EC z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov.

Dňa 13. februára 2003 bola prijatá vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 60/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú národné emisné stropy a emisné kvóty. Návrh vyhlášky čiastočne pripravuje transpozíciu problematiky smernice 2001/81/EC Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2001 o národných emisných stropoch pre určité znečisťujúce látky, ktorá stanovuje emisné stropy explicitne menovaným členským štátom.

V súlade s legislatívnym plánom vlády SR pre rok 2003 bola pripravená jedna vyhláška k zákonu č. 468/2002 Z.z. o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu a jedna vyhláška

k zákonu č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov. Predpokladá sa, že obe vyhlášky nadobudnú účinnosť v auguste 2003.

Návrh zákona o uvádzaní biocídnych prípravkov na trh, ktorý transponuje smernice Rady 90/219/EEC, 90/220/EEC, 81/98/EEC a 18/2001/EC spolu s Cartagenským Protokolom bol v máji 2003 schválený Národnou radou SR a nadobudne účinnosť 1. júla 2003. Nový zákon rieši podmienky autorizácie a registrácie biocídnych výrobkov.

V súčasnosti je v príprave návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 130/1998 Z.z. o mierovom využívaní jadrovej energie, Tento bude plne harmonizovaný s legislatívou EÚ v predmetnej oblasti. Termín predloženia na rokovanie vlády je december 2003. Predpokladaná termín účinnosti je 1. máj 2004.

V súčasnosti je po medzirezortnom pripomienkovom konaní aj návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 70/1998 Z.z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2002 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov je pripravený do interného pripomienkového konania na Ministerstve životného prostredia SR.

V nadväznosti na smernicu Rady 91/692/EEC o šandardizácii a racionalizácii správ o zavádzaní niektorých smerníc o životnom prostredí a súvisiacich predpisov 91/692/EEC bola vypracovaná pilotná správa za oblasť vody, ktorá bola zaslaná Európskej komisii. Pre potreby Slovenska bola vypracovaná aj pilotná správa za oblasť odpadov.

V súčasnosti sa pripravuje pilotná správa za oblasť ochrany ovzdušia. V budúcnosti budú spracúvané aj ďalšie pravidelné ročné správy zamerané na kvalitu vody určenej na kúpanie a na dohľad a riadenie prepravy odpadov cez hranice štátov. Všetky správy budú pravidelne zasielané Európskej komisii.

Slovensko podpísaním memoranda o porozumení v novembri 2002 počas prvého Fóra o civilnej ochrane v Bruseli pristúpilo k „Mechanizmu spoločenstva na uľahčenie spolupráce v oblasti pomoci pri zásahu v rámci civilnej ochrany“.

Sústava inšpekcie práce, t.j. Národný inšpektorát práce a osem krajských inšpektorátov práce, bola v rokoch 2001 až 2002 personálne posilnená o 40 zamestnancov, 5 zamestnancov bolo prijatých pre oblasť prevencie závažných priemyselných havárií. Títo zamestnanci boli prijatí ako inšpektori čakatelia do minimálne ročného prípravného režimu (teoretická a praktická príprava) v zmysle príslušných smerníc sústavy Národného inšpektorátu práce. Všetci inšpektori čakatelia sa zúčastnili záverečných skúšok v apríli 2003 a na základe ich úspešného ukončenia sú zaradení v pozícii inšpektor práce s rôznym odborným zameraním.

Národný inšpektorát práce a osem krajských inšpektorátov práce vytvárajú základné a špecifické podmienky pre výkon štátnej správy v oblasti prevencie závažných priemyselných havárií v zmysle § 26 ods.1 písm. f) zákona č. 261/2002 Z.z. od 1. júla 2002. Koordinácia a spolupráca zúčastnených orgánov je na úrovni vymedzenej zákonnými normami a súčasne interným metodickým usmernením v sústave inšpekcie práce. Zároveň sa uskutočňuje priebežná príprava na zvyšovanie odbornej kvalifikácie určených inšpektorov práce.

Sústava inšpekcie práce v závere roka 2002 zabezpečila z prostriedkov PHARE a z prostriedkov

pridelených zo štátneho rozpočtu na rok 2002 pre sústavu inšpekcie práce dovybavenie v oblasti technického zázemia (administratívna, výpočtová technika a technika informačných technológií vrátane podporných štandardných a špecifických programových prostriedkov). Ide predovšetkým o poskytnutie 169 prenosných a 9 stolových osobných počítačov pre inšpektorov práce a ich postupné vybavenie modulovým informačným systémom ochrany práce ISOP. Systém bol vypracovaný v rámci projektu PHARE a obsahuje databázovú základňu legislatívnych dokumentov a právnych predpisov vrátane databázy technických noriem pre výkon celého radu činností inšpekcie práce, trhového dohľadu a preventívnych a dozorných činností s orientáciou na závažné priemyselné havárie. V roku 2003 bude ukončená overovacia prevádzka informačného systému.

Kapitola 23: Ochrana spotrebiteľov a zdravia

Dňa 1. novembra 2002 nadobudla účinnosť vyhláška č. 545/2002 Z. z. o spôsobe označovania výrobkov cenami.

V súčasnosti sa v legislatívnom procese sa nachádza návrh novely zákona č. 99/1963 Zb. občiansky súdny poriadok, ktorým sa implementuje smernica č. 98/27/EC o súdnych príkazoch pripravený Ministerstvom hospodárstva.

Návrh novely zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorým sa implementuje smernica č. 94/47/EC (záruky na spotrebný tovar), smernica č. 1999/44/EC (timesharing) a smernica 93/13/EEC (nekalé zmluvné podmienky) sa pripravuje na predloženie do Legislatívnej rady vlády SR.

Ministerstvo hospodárstva pripravuje návrh novely zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorým sa bude implementovať smernica 2001/95/EC o všeobecnej bezpečnosti výrobkov.

Legislatíva v ochrane spotrebiteľa by mala byť úplne zharmonizovaná k 1. januáru 2004.

Trhový dozor

Slovenská obchodná inšpekcia v roku 2002 vykonala 24.567 kontrol u podnikateľských subjektov na zisťovanie technickej špecifikácie výrobkov, kvalitu výrobkov a informačné povinnosti. Nedostatky boli zistené v 10.721 z kontrolovaných prevádzok. Nasledovne boli v 10.625 prevádzkárňach uložené zákazy predaja, resp. pozastavenia predaja výrobkov u 88.858 výrobkov v celkovej hodnote 544 746 697 Sk.

Na zisťovanie súladu s technickými požiadavkami a na bezpečnosť výrobkov bolo testovaných celkom 259 výrobkov. Z tohto počtu 195 výrobkov nevyhovovalo technickým požiadavkám a 20 výrobkov bolo označených ako nebezpečných podľa zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. 19 z uvedených nebezpečných výrobkov bolo klasifikovaných na základe vlastných kontrol Slovenskej obchodnej inšpekcie a 1 bol klasifikovaný na základe predošlého upozornenia v rámci systému TRAPEX.

Pre rok 2003 má Slovenská obchodná inšpekcia plánovaných 41 071 000 Sk na nákup výrobkov a ich testovanie. Tým by mala byť zabezpečená vysoká ochrana spotrebiteľa pred výrobkami, ktoré nevyhovujú právnym predpisom a pred nebezpečnými výrobkami na trhu.

Mimovládne spotrebiteľské organizácie

Od roku 2002 sa zvýšil počet aktívnych spotrebiteľských organizácií a nastala ich špecializácia na niektoré úseky činnosti v prospech spotrebiteľov. V súčasnosti je na Ministerstve vnútra SR evidovaných približne 38 spotrebiteľských organizácií, z ktorých 11 podalo žiadosť o poskytnutie finančnej dotácie od Ministerstva hospodárstva SR v roku 2003.

V apríli 2003 sa uskutočnili voľby zástupcu SR do spotrebiteľského Výboru pri Európskej komisii. Z prítomných 22 spotrebiteľských združení väčšinou hlasov bola za predstaviteľku do spotrebiteľského výboru zvolená prezidentka Asociácie spotrebiteľských subjektov Slovenska.

Kapitola 24: Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí

Vízová politika

Vízová politika je priebežne zosúladňovaná a sú v nej zohľadnené podmienky *acquis*. V súčasnosti je tiež v procese vývoja a implementácie projekt VISION, ktorý zabezpečuje on-line systém pri vydávaní víz a ich centrálnu registráciu na MZV SR. Do projektu VISION je začlenená aj hraničná a cudzinecká polícia, ktorá zaujíma stanoviská k vydávaným vízam po overení si údajov osôb v dostupných informačných systémoch Policajného zboru. Systém VISION zavádzaný v Slovenskej republike je jeden zo súčasne najlepšie pripravených on-line systémov v krajinách EÚ a postupne sa implementuje na všetky zastupiteľské úrady SR v zahraničí. Všetky diplomatické a konzulárne misie sú v súčasnosti už vybavené UV lampami a lupami na overovanie dokumentov. Počas roku 2003 budú vybavené prehliadačmi.

Slovensko vypovie dohody o bezvízovom styku s Kubou (predpoklad platnosti k 1. októbru 2003), so Seychelskou republikou a Juhoafrickou republikou (predpoklad platnosti k 30. septembru 2003).

V oblasti zrušenia vízových požiadaviek s tretími krajinami a s Osobitnými autonómnymi oblasťami Hong Kongu a Macaa - Ministerstvo vnútra SR požiadalo o odklad splnenia úlohy vo vzťahu k Andorre, Singapuru, Mexiku, Uruguaji, Venezuele.

Slovensko zaslalo návrhy požadovaných bilaterálnych dohôd všetkým príslušným krajinám. V súčasnosti prebieha komunikácia s dotknutými štátmi s cieľom zosúladenia textov návrhov dohôd. Obdobne ako ČR a Poľsko sa stretávame s nedostatočne promptným prístupom týchto štátov.

V oblasti zosúladenia bilaterálnej dohody z r. 1992 o zrušení vízových požiadaviek a bilaterálnej dohody o spolupráci na spoločnej hranici s Českou republikou s *acquis* konkrétne článok 3,5 a 6 dohody implementujúcej schengenskú dohodu, slovenská strana akceptovala návrh českej strany renegociovať Dohodu medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o zrušení vízovej povinnosti (Praha, 29. októbra 1992) a Zmluvu medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o úprave režimu a spolupráci na spoločnej štátnej hranici (Praha, 29. októbra 1992). K uvedenej problematike slovenská strana zaslala svoje stanovisko a návrh novej režimovej zmluvy českej strane v januári 2003. V súčasnosti očakávame stanovisko českej strany.

Kontrola vonkajších hraníc

V pripomienkovom konaní sa v súčasnosti nachádza zákon o ochrane štátnych hraníc. Bude prijatý do konca roku 2003 a zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim zo vstupu Slovenska do Schengenského systému.

V súčasnosti sa pokračuje aj v budovaní ochrany vonkajších hraníc SR v zmysle Schengenského štandardu. Uznesením vlády SR č. 1286 z 27. novembra 2002 a následne uznesením vlády SR č. 1328 z 11. decembra 2002 bolo prijaté rozhodnutie výrazne posilniť personálne kapacity Migračného úradu, najmä z pohľadu vybavovania žiadostí o azyl a vytvorenie záchytných miest na letiskách pre žiadateľov o azyl do 1. januára 2004. Na základe toho bola spracovaná požiadavka na posilnenie personálnych kapacít o 97 miest, avšak o konkrétnom počte nových pracovných miest nebolo ešte rozhodnuté. Profesionálny výcvik zamestnancov je zabezpečovaný prostredníctvom samotného Migračného úradu. V júli 2003 sa začne realizovať twinningový projekt PHARE 2002, ktorý bude zameraný na podporu implementácie nového azylového zákona a Dublinského dohovoru.

V marci 2003 bol otvorený nový záchytný tábor pre žiadateľov o azyl v Opatovskej Novej vsi a pripravuje sa nové azylové zariadenie na východe Slovenska. Výstavba nových zariadení pre osoby v azylovej procedúre sa stala nevyhnutnou, pretože v októbri 2002 došlo k výraznému nárastu žiadateľov o azyl.

Zmluva o policajnej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Rakúskom upravuje právne základy pre organizáciu spoločnej spolupráce formou spoločných hliadok, cezhraničného sledovania a prenasledovania, ako aj vytvorenie spoločných policajných postov. Návrh zmluvy bol predmetom rokovania zástupcov oboch zmluvných strán v apríli 2003. Vzhľadom na to, že viaceré okruhy návrhu zmluvy zostali nedoriešené (zapojenie železničnej polície, spolupráca colných orgánov, atď.), slovenská strana bude iniciovať ďalšie kolo expertných rokovaní v priebehu II. polroku 2003. Termín podpisu zmluvy bude závisieť od rýchlosti schvaľovacieho procesu zmluvy na oboch zmluvných stranách.

V rámci plnenia úlohy - dosiahnuť efektívnejšiu spoluprácu v kontrole spoločnej hranice podpísaním bilaterálnych dohôd s Maďarskom - boli príslušné ustanovenia zahrnuté do návrhovanej implementačnej dohody k Zmluve medzi Slovenskou republikou a Maďarskom o hraničnom vybavovaní cestnej železničnej a vodnej dopravy, ktorej znenie je v súčasnosti skúmané odborníkmi. Slovensko očakáva, že zmluva a implementačná dohoda budú podpísané v júni 2003.

V rámci efektívnejšej spolupráce v kontrole spoločnej hranice podpísaním bilaterálnych dohôd s Poľskom je Návrh Zmluvy medzi SR a Poľskom o uľahčení hraničného odbavovania v cestnej a železničnej doprave (vrátane vytvorenia kontaktného bodu pre spoločné vykonávanie služby na spoločnej hranici za účelom výmeny informácií v oblasti hraničnej ochrany a cezhraničnej dopravnej kontroly) v súčasnosti predmetom schvaľovacieho konania na poľskej strane. Zmluva medzi SR a Poľskou republikou o zmenách priebehu štátnej hranice a schválení hraničnej dokumentácie bola aj s prv uvedenou zmluvou uzatvorená 29. júla 2002 v Starej Ľubovni. Na slovenskej strane bol s oboma zmluvami vyslovený súhlas Národnej rady SR a v súčasnej dobe sú pripravované ratifikačné listiny Kanceláriou prezidenta SR.

Rovnaká úloha - dosiahnuť efektnejšiu spoluprácu v kontrole spoločných hraníc podpísaním bilaterálnych dohôd s Ukrajinou - sa zabezpečuje tak, že dňa 26. marca 2002 slovenská strana predložila ukrajinskej strane návrh dohody medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zjednodušení hraničného vybavovania cestnej a železničnej dopravy. Slovenská strana v súčasnosti pripravuje uskutočnenie expertných rokovaní k návrhu s ukrajinskou stranou, ktoré by sa mali uskutočniť v mesiaci jún/júl 2003.

Migrácia

V pripomienkovom konaní sa v súčasnosti nachádza návrh novely zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov. Jeho cieľom je prevziať ku dňu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie príslušnú časť *acquis* upravujúcu voľný pohyb osôb. Návrh novely zákona bol pripravený v súlade s čl. 18 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na zabezpečenie tohto práva pre občanov Európskej únie a bude prijatý do konca roku 2003. Vychádza z princípov spoločnej ochrany hraníc a Schengenského systému.

Taktiež sa posilňujú personálne kapacity Migračného úradu. (pozri odsek Kontrola vonkajších hraníc).

Azyl

V štádiu príprav je návrh novely zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2003. Návrh novely je v etape prípravy s predpokladanou účinnosťou od 1. mája 2004. Novela zákona bola pripravená v súlade s čl. 18 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na zabezpečenie práva občanov Európskej únie v oblasti voľného pohybu osôb. Jej cieľom je harmonizácia azylového práva SR so smernicou Rady (ES) č. 2001/55/EC z 20. júla 2001, ďalej dopracovanie predpokladov pre implementáciu nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy pre určenie členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v jednom z členských štátov príslušníkom tretieho štátu (Dublin II) a taktiež úprava niektorých ustanovení zákona v súvislosti s poznatkami z aplikačnej praxe.

V štádiu príprav je zavedenie systému EURODAC (nariadenie Rady (ES) č. 2725/2000 z 11. decembra 2000 týkajúce sa zriadenia systému „Eurodac“ na porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl pre účinné uplatňovanie Dublinského dohovoru). Pre zabezpečenie predmetnej úlohy bola vytvorená komisia na prípravu Nariadenia MV SR o systéme EURODAC. Expertmi boli formulované potreby a požiadavky technického vybavenia. Následne bol vypracovaný návrh projektu PHARE na technické zabezpečenie projektu EURODAC pre SR, ktorý je v súčasnosti riešený v Bruseli. Budovanie a implementácia systému boli ovplyvnené problémami v personálnej oblasti, zavedenie systému je však plánované do konca roku 2003 a jeho prevádzka od roku 2004.

(pozri aj odsek Kontrola vonkajších hraníc)

Schengenská spolupráca

Pracuje sa na realizácii projektu nových cestovných dokladov SR formátu EÚ, ktoré budú spĺňať bezpečnostné štandardy EÚ. Príslušný zákon je už v medzirezortnom pripomienkovom konaní.

V rámci Hraničnej polície sa realizujú opatrenia zamerané na boj proti korupcii. V roku prebehlo 342 kontrol, ktoré viedli k prepusteniu 12 príslušníkov.

V súčasnosti aplikačná skupina spolu s Medziministerskou pracovnou skupinou pre schengenské acquis dodáva potrebnú koordináciu medzi oddeleniami na Slovensku. Aplikácia požiadaviek je garantovaná vytvorením Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce v rámci policajného prezídia združujúceho spolupracujúce policajné úrady spolu so Sirene úradom (Interpol–Europol–Schengen). V súčasnosti analýza policajných informačných systémov ilustruje, že tieto zahŕňajú dané dáta a sú, nezávisle od obehovej kategórie, schopné zabezpečiť činnosť súčasnej SIS s niekoľkými obmedzeniami. Zároveň už bolo určené sídlo centrál slovenského NSIS-u a pracoviska SIRENE. Vláda SR schválila svojim uznesením č. 1250/2002 Projekt tvorby a rozvoja Národného SIS, ktorý obsahuje harmonogram jednotlivých krokov a finančných nárokov pre budovanie NSIS v SR do roku 2006.

Boj proti organizovanému zločinu

Pracuje sa na zvýšení kapacity a efektívnosti boja s ekonomickou kriminalitou a korupciou a vyhodnocujú sa opatrenia proti praniu špinavých peňazí. Tiež sa pracuje na prijímaní účinných opatrení pre boj s organizovaným zločinom, sexuálnym zneužívaním detí a nezákonným obchodovaním s ľuďmi.

Ministerstvo spravodlivosti pripravilo návrh zákona o zriadení Špeciálneho súdu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Cieľom tohoto zákon je preťať osobné väzby medzi jednotlivcami a štátnymi orgánmi a umožniť dôsledné vyšetrovanie trestných činov korupcie a organizovaného zločinu. Zákon vytvorí špecializované orgány na odhaľovanie, vyšetrovanie a trestné stíhanie korupcie a organizovaného zločinu.

Navrhovaná právna úprava obsahuje:

- a) ustanovenia o zriadení Špeciálneho súdu, vymedzení jeho pôsobnosti a organizácie, konanie pred ním, postavenie sudcov Špeciálneho súdu a ich práva a povinnosti,
- b) ustanovenia o zriadení Úradu špeciálnej prokuratúry, vymedzení právomoci úradu, jeho pôsobnosť, prostriedky a formy plnenia úloh,
- c) ustanovenia o zriaďovaní osobitných útvarov Policajného zboru s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky na odhaľovanie a vyšetrovanie trestných činov vo veciach, ktoré patria do právomoci Špeciálneho súdu.

V rámci opatrení zameraných na boj proti organizovanej zločinnosti prebieha aj reorganizácia MV SR a Policajného zboru s cieľom zefektívniť ich riadiacu štruktúru a uvoľniť policajné kapacity na boj so zločinom. Od 1. decembra 2002 na prokuratúre pôsobí samostatná organizačná zložka „Úrad špeciálneho prokurátora“. Úrad špeciálneho prokurátora sa zameriava na trestné stíhanie vo veciach:

- a) trestných činov korupcie,
- b) trestných činov založenia, podnecovania a podporovania zločineckej a teroristickej skupiny a iných obzvlášť závažných trestných činov spáchaných zločineckou a teroristickou skupinou,
- c) trestných činov poslancov národnej rady, členov vlády, predsedu a podpredsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky, sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ostatných sudcov, prokurátorov, vedúceho Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky, vedúceho kancelárie národnej rady, vedúceho, predsedu alebo riaditeľa iného ústredného orgánu štátnej správy, ktorý nie je členom vlády, štátnych tajomníkov, členov bankovej rady Národnej banky Slovenska a riaditeľa Slovenskej informačnej služby, ak boli spáchané v súvislosti s ich právomocou a zodpovednosťou,
- d) obzvlášť závažných trestných činov proti hospodárskej sústave, proti mene, proti daňovej sústave alebo proti majetku štátu, ak takým trestným činom bola spôsobená škoda, získaný prospech, nakladané s hodnotou veci alebo v rozsahu dosahujúcom minimálne

desaťtisíc násobok minimálnej mzdy alebo bol spáchaný organizovanou skupinou alebo súvisí s niektorým trestným činom podľa písm. a), b) alebo c),

e) trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy Európskych spoločenstiev,

f) iných trestných činov, ak to nariadi generálny prokurátor.

Personálny stav Úradu špeciálneho prokurátora však doteraz nie je dostatočne naplnený.

Rekodifikačná komisia Ministerstva spravodlivosti SR, ktorú tvoria zástupcovia Najvyššieho súdu SR, Generálnej prokuratúry SR, Ministerstva vnútra SR a Právnickej fakulty UK vypracovala návrh nového Trestného zákona a Trestného poriadku. Návrhy uvedených právnych predpisov boli začiatkom mesiaca jún 2003 odoslané na pripomienkové konanie. Po ukončení pripomienkového konania a zapracovaní pripomienok sa predpokladá koncom roka 2003 ukončenie rekodifikačných prác a následne by mali byť uvedené návrhy právnych predpisov predložené Legislatívnej rade vlády SR a vláde SR.

Policajná spolupráca

Zmluva o spolupráci s Europolom bola podpísaná dňa 13. júna 2003.

Boj proti podvodom a korupcii

Uznesením vlády č. 1359 z 11. decembra 2002 bol zriadený špeciálny Odbor pre boj proti korupcii, ktorý má systematizovať všetky legislatívne akty v boji proti korupcii. Odbor je priamo podriadený podpredsedovi vlády pre legislatívu a ministrovi spravodlivosti. V najbližšej dobe bude aj funkčne a personálne doplnený.

Prokuratúra Slovenskej republiky sa zapojila do twiningového projektu Boj proti korupcii na základe dohody medzi vládou Slovenskej republiky a Európskou úniou spracovaného Hlavnou štátnou prokuratúrou Španielskeho kráľovstva. Cieľom projektu posudzujúceho pripravenosť Slovenskej republiky na vstup do Európskej únie je preskúmanie právneho prostredia Slovenskej republiky a legislatívnych návrhov, inštitucionálna analýza orgánov Slovenskej republiky zapojených do boja proti korupcii a realizácia vzdelávacích podujatí pre vybraných sudcov, prokurátorov a policajtov Slovenskej republiky z úseku boja proti korupcii.

Slovensko je ochotné stiahnuť svoje obmedzenia uplatnené v súvislosti s článkom 6. Európskej dohody o praní špinavých penazí. Avšak tento úkon vyžaduje súhlas Národnej rady SR. Príslušný návrh už podpredseda vlády pre legislatívu a minister spravodlivosti spoločne s ministrom vnútra už predložili.

(pozri aj odsek Boj proti organizovanému zločinu)

Boj proti terorizmu

Slovensko v októbri 2002 ratifikovalo Dohodu OSN z roku 1999 na potlačenie financovania terorizmu.

Ochrana osobných údajov

V tejto oblasti prebieha posilňovanie administratívnych kapacít Úradu na ochranu osobných údajov.

Colná spolupráca

V súčasnosti niektoré zo služieb colnej administratívy už používajú informačný systém ASYCUDA++, ktorý implementuje modul výberu umožňujúci rozvinutie rizikovej analýzy. Informačný systém bude úplne nainštalovaný do konca roku 2003.

Justičná spolupráca v trestných veciach

NR SR dala 20. mája 2003 súhlas k ratifikácii Európskej dohody o dohľade nad podmienene odsúdenými alebo podmienene prepustenými odsúdenými.

Pristúpenie k Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite sa očakáva v najbližšej dobe.

Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu a súvisiace protokoly je pred ratifikáciou v NR SR.

Návrh zákona o Európskom zatýkacom rozkaze by mal byť pripravený v septembri 2003 a schválený NR SR na konci roku 2003. V súčasnosti je podrobovaný analýze expertov.

V štádiu analýz je aj Rámcové rozhodnutie o spoločných vyšetrovacích tímoch.

Rovnako aj Rozhodnutie Rady o Eurojuste je podrobované skúmaniu. Zásadné rozhodnutie má byť prijaté do konca júna 2003.

Justičná spolupráca v civilných veciach

Od 1. júna 2003 je pre Slovensko účinná Haagska dohoda o medzinárodnom prístupe k spravodlivosti z roku 1980, ktorú Slovensko podpísalo 19. septembra 2002.

V procese prípravy je novela zákona o medzinárodnom práve súkromnom, ktorá sa stane účinnou 1. januára 2004. Jej cieľom je umožniť spoluprácu medzi súdmi členských krajín.

Podpis 2. dodatkového protokolu k Európskej zmluve o vzájomnej právnej pomoci sa očakáva na konci roku 2003.

Slovensko už stanovilo expertov do väčšiny EÚ- pracovných skupín a výborov.

Voľby do Európskeho parlamentu

Zákon o voľbách do Európskeho parlamentu je pripravený na schválenie Národnou radou SR. Návrh zákona vychádza z čl.17 ods.1 Zmluvy o založení ES, Ústavy SR a z pravidiel ustanovených pre výkon volebného práva zákonom Slovenskej národnej rady č. 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov.

Kapitola 25: Colná únia

Dosahy vstupu Slovenskej republiky do EÚ na colné orgány analyzuje dokument „Manažérsky zámer colnej správy po vstupe do EÚ“. V rámci pripravovanej reorganizácie bude časť zamestnancov zabezpečovať plnenie úloh v oblasti správy cla a daní pri dovoze tovaru z tretích

krajín a pri zabezpečovaní vonkajšej hranice EÚ (s Ukrajinou), ďalšia časť zamestnancov bude priradená do oblasti správy spotrebných daní, do oblasti preverovania a represie na colný kriminálny útvar a po vstupe SR do EÚ bude potrebné riešiť otázku prepustenia určitého počtu zamestnancov.

V procese vývoja je nová národná tranzitná aplikácia, ktorá bude zabezpečovať komunikáciu s ostatnými členskými krajinami Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime prostredníctvom spoločnej komunikačnej siete CCN/CSI. V súčasnosti prebieha testovanie tranzitnej aplikácie na CRSR a od druhej polovice júna bude prebiehať povinné testovanie s centrálnou aplikáciou v Bruseli. Pripojenie Slovenskej republiky k systému NCTS je plánované v 4Q/2003.

V rámci prispôsobovania národného informačného tranzitného systému (TIS) požiadavkam NCTS v súčasnej dobe prebieha druhá fáza národného projektu zameraného na implementáciu TIS na lokálnej úrovni s priamym vstupom deklarantov. Testy MODE1 boli úspešne ukončené v súlade s projektovým plánom pre projekt TIS dňa 27. marca 2003. Súčasne s prípravou na vstup k NCTS prebieha aj príprava komunikácie s externou doménou (EDI). Sú vyvíjané moduly NTA, ktoré budú komunikovať s obchodníkmi prostredníctvom VAN operátora.

V súčasnosti prebieha fáza testovania prototypu kľúčových častí Integrovaného systému správy taríf (ISST) – databáza Taric, správa užívateľov, vstup národných opatrení, prezentačná vrstva. Na základe výsledkov testovania prototypu a upresnenia niektorých požiadaviek (napr. plná automatizácia kalkulačného modulu) budú následne upravené, resp. dopracované jednotlivé moduly ISST.

V polovici marca prebehla inštalácia deklarického systému ASYCUDA++ verzia 1.17 a naplnenie systému národnými údajmi zo súčasne prevádzkovanej verzie systému ASYCUDA++ 1.14. V súčasnej dobe prebieha testovanie novej funkcionality systému.

V septembri 2002 sa uskutočnilo celoplošné testovanie novej aplikácie na registráciu subjektov podliehajúcich správe nepriamych daní a ich evidenciu, spracovanie daňových priznaní, odberných poukazov, sprievodných dokumentov a dňa 14. októbra 2002 bola aplikácia spustená na všetkých oddeleniach nepriamych daní colných úradov a na odbore nepriamych daní colného riaditeľstva. Začiatkom roka 2003 sa uskutočnil upgrade systému Informix a v súčasnosti sa rieši problematika rozšírenia existujúcej funkcionality APV SysNed.

V zmysle § 6 ods. 4 zákona č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve bolo dňom 1.9.2002 zriadené colné laboratórium. Proces akreditácie CL sa nachádza vo finálnej fáze udelenia certifikátu o akreditácii laboratória. Akreditačný audit bol vykonaný 3. apríla 2003 bez závažných pripomienok zo strany audítora.

1. januára 2003 bol zriadený Colný kriminálny útvar. Jeho cieľom je boj proti colným podvodom a ekonomickej kriminalite. V jeho pôsobnosti je odhaľovanie colných a daňových únikov od priestupkov a deliktov po vyšetrovanie tzv. colných trestných činov s hornou sadzbou trestu do 3 rokov a drogová kriminalita.

Kapitola 26: Vonkajšie vzťahy

Slovenská republika pokračuje v koordinácii negociačných pozícií s EÚ v rámci multilaterálnych rokovaní o ďalšej liberalizácii obchodu vo WTO pod názvom Rozvojová agenda z Dohy.

V rámci nového kola negociácií SR vyjadrila zámer presadzovať svoje obchodnopolitické záujmy v súlade s prístupovým procesom SR do EÚ tak, aby neprijímala záväzky nad rámec EÚ. Slovenská republika pokračuje v koordinácii svojich negociačných pozícií s pozíciami EÚ za jednotlivé oblasti WTO tak, aby v priebehu ďalšej liberalizácie medzinárodného obchodu, nešla nad rámec záväzkov EÚ.

Spoločná obchodná politika

Z hľadiska spoločnej obchodnej politiky EÚ Slovenská republika v súčasnosti realizuje potrebné kroky a opatrenia tak, aby dňom vstupu do EÚ bola schopná prevziať všetky záväzky vyplývajúce z členstva v EÚ. Implementácia spoločnej obchodnej politiky EÚ je v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR. Ministerstvo hospodárstva SR vypracovalo dokument, ktorý pojednáva o postupe ministerstva pri zabezpečovaní činností v rámci Výboru 133 na všetkých úrovniach.

V oblasti colnej politiky sa Slovenská republika podieľa na príprave colného sadzobníka EÚ na rok 2004, ktorý bude pre prístupujúce krajiny platný dňom ich vstupu do EÚ. V máji 2003 Slovenská republika predložila Európskej komisii žiadosti na zavedenie colnej suspenzie, resp. otvorenie colnej kvóty na 17 položiek colného sadzobníka. V súčasnosti sú tieto návrhy prerokúvané v rámci zasadnutí príslušnej pracovnej skupiny.

Slovenská republika si plne uvedomuje záväzok vyplývajúci z jej členstva v EÚ v oblasti uplatňovania suspenzie ciel na dovoz niektorých výrobkov civilnej leteckej techniky. Vláda SR veľmi citlivo zvažovala následky a dopady uvedenej suspenzie ciel na rozvoj sektora civilného letectva. Pred prijatím konečného rozhodnutia – predĺžiť uplatňovanie predmetnej suspenzie ciel na rok 2003 – vláda SR analyzovala danú problematiku z hľadiska potreby udržania rozvoja sektora civilného letectva SR, ekonomických požiadaviek a záujmov Slovenska, ako aj obchodných záujmov a kompenzácií partnerov EÚ. Pri prijímaní rozhodnutia bolo zohľadnené aj spoločné stanovisko obidvoch partnerov colnej únie. Česká a slovenská strana sa spoločne dohodli na ďalšom uplatňovaní suspenzie ciel, najmä z ekonomických dôvodov obidvoch krajín.

Výrobky dvojakého použitia

Dňa 1. februára 2002 nadobudol účinnosť zákon Národnej rady SR č. 26/2002 o podmienkach a kontrole dovozu, vývozu a sprostredkovateľských činností týkajúcich sa tovaru a technológií podliehajúcich medzinárodným kontrolným režimom a o zmene zákona č. 179/1998 Z.z. o obchodovaní s vojenským materiálom a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Slovenská republika zaznamenala významný pokrok v rámci vnútorného systému a kooperácie vzťahov pri riešení otázky posilňovania režimu vydávania licencií a celkového upevňovania režimu kontroly exportu vojenského materiálu. S cieľom zabezpečiť stransparentnenie procesu rozhodovania o vydávaní licencií na vývoz vojenského materiálu, bolo do tohto procesu zapojených niekoľko nových inštitúcií. V rámci Ministerstva hospodárstva SR bola vytvorená tzv. stála expertná skupina, ktorá je zložená zo zástupcov Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva zahraničných vecí SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva obrany SR, vojenských spravodajských služieb, SIS a Colného kriminálneho útvaru. Uvedená skupina posudzuje všetky žiadosti na vývoz vojenského materiálu a posudzuje každý jednotlivý prípad komplexne. V prípade, že táto expertná skupina nedosiahne jednoznačné stanovisko, prípad je postúpený na vyšší stupeň, tzv. Radu ministra hospodárstva pre oblasť vojenského materiálu. Predsedníčkou Rady je štátna tajomníčka Ministerstva hospodárstva SR a členmi sú opäť predstavitelia rezortov, zastúpených v stálej expertnej skupine. Týmto spôsobom je zabezpečená nielen kontrola činností MH SR, ale aj zber všetkých informácií, potrebných pre rozhodovanie o licenciách.

Údaje o exporte vojenského materiálu spadajú pod zákon č. 241/2000 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností. MH SR však pripravuje v spolupráci s EÚ vydanie výročnej správy, ktorá by mala byť verejne prístupná. Ďalším krokom na transparentnenie procesu je plánované ročné predkladanie detailnej správy o exporte vojenského materiálu do Národnej rady SR.

Harmonizácia medzinárodných zmlúv a dohôd hospodárskeho charakteru SR so zmluvnou základňou EÚ

Slovenská republika si je vedomá svojho záväzku vyplývajúceho z jej budúceho členstva v EÚ – harmonizovať zmluvnú základňu SR so zmluvnou základňou EÚ/ES. Preto realizuje potrebné kroky na dosiahnutie uvedeného súladu. Uzatváranie nových medzinárodných zmlúv hospodárskeho charakteru je v súčasnosti pozastavené.

Gestorom harmonizácie bilaterálnych zmlúv hospodárskeho charakteru je MH SR. MH SR vypracovalo dokument Návrh postupu pre zabezpečenie súladu medzinárodných zmlúv hospodárskeho charakteru Slovenskej republiky so záväzkami vyplývajúcimi z jej členstva v Európskej únii.

Cieľom predmetného materiálu je efektívnym spôsobom dosiahnuť zosúladenie zmluvnej základne SR so zmluvnou základňou EÚ. Vypracovaniu materiálu predchádzalo prehodnotenie jednotlivých hospodárskych zmlúv, ktoré sú v gescii MH SR. Zmluvy boli prehodnocované z hľadiska ich súladu s právom EÚ vo vzťahu k spoločnej obchodnej politike EÚ. Zároveň boli pri analýze jednotlivých zmlúv brané do úvahy aspekty dopadu prípadného vypovedania/renegociácie zmlúv na ekonomicko-politické záujmy SR, majetkové vzťahy vyplývajúce z jednotlivých zmlúv a pod. Celkovo bolo vyhodnotených približne 900 medzinárodných zmlúv a dohôd hospodárskeho charakteru. Keďže ide o prierezovú problematiku, analýza uvedených zmlúv sa uskutočnila v spolupráci s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy (najmä MZV SR, MF SR, MDPaT SR) a inými inštitúciami (napr. Úrad jadrového dozoru, ÚNMS SR).

Materiál obsahuje len zmluvy a dohody hospodárskeho charakteru v gescii MH SR, ktoré boli vyhodnotené ako nezlučiteľné s právom ES. Tieto zmluvy a dohody je potrebné modifikovať, prípadne ukončiť ich platnosť najneskôr ku dňu pristúpenia SR do EÚ. Materiál obsahuje návrh postupu a princípov pri zabezpečovaní súladu medzinárodnoprávných záväzkov Slovenskej republiky so záväzkami plynúcimi z jeho členstva v Európskej únii.

Celkový počet zmlúv navrhnutých na modifikáciu, resp. ukončenie platnosti je 484. V kategórii zmlúv navrhnutých na ukončenie platnosti je identifikovaných 245 zmlúv; v kategórii zmlúv navrhnutých na modifikovanie (t.j. ponechanie si zmluvných vzťahov na báze priateľstva a spolupráce s niektorými tretími krajinami) 77. Osobitné kategórie tvoria tajné zmluvy (21) a multilaterálne zmluvy uzatvorené v rámci bývalej RVHP (141).

Zároveň sa prostredníctvom obchodných radcov na ZÚ SR v príslušných teritóriách uskutočňujú negociácie a konzultácie s predstaviteľmi tretích krajín s cieľom zabezpečiť harmonizáciu zmluvnej základne do dátumu vstupu SR do EÚ. Celý proces harmonizácie je realizovaný v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí SR.

Bilaterálne investičné dohody

Gestorom bilaterálnych investičných dohôd (BID) je Ministerstvo financií SR. Podobne ako pri zmluvách hospodárskeho charakteru, aj v prípade BID boli pozastavené akékoľvek rokovania o nových dohodách. MF SR analyzovalo jednotlivé BID z niekoľkých pohľadov (napr. najbližší

možný termín výpovede, ustanovenia týkajúce sa prevodov a „performance requirements“). MF SR navrhuje nevypovedať žiadnu BID, ale nesúlad ustanovení jednotlivých BID riešiť ich renegociáciou.

BID s USA bola identifikovaná ako najproblémovejšia. V roku 2002 sa o tejto BID uskutočnili viaceré konzultácie a rokovania medzi Európskou komisiou, USA a kandidátskymi krajinami. Európska komisia navrhla riešenie, aby do BID boli zapracované dve všeobecné klauzuly. . V súčasnosti prebiehajú ďalšie rokovania s USA.

Slovenská republika si je vedomá, že Európska komisia participuje na uvedených rokovaníach s USA s cieľom uľahčiť vyriešenie danej problematiky, avšak celková zodpovednosť je na Slovenskej republike.

Rozvojová politika

Implementácia rozvojovej politiky EÚ je jednou z priorít slovenskej zahraničnej politiky. Poskytovanie rozvojovej pomoci Slovenskou republikou vyplýva aj z členstva SR vo viacerých medzinárodných organizáciách, napr. OECD.

Poskytovanie rozvojovej pomoci je v kompetencii Ministerstva zahraničných vecí SR. MZV SR sa opiera o intenzívnu spoluprácu s ostatnými zložkami štátnej správy ako aj mimovládnyimi organizáciami, univerzitami a súkromným sektorom. Funkciu poradného orgánu ministra zahraničných vecí plní Výbor pre rozvojovú pomoc (Development Assistance Committee), ktorý je zložený zo zástupcov ústredných orgánov štátnej správy, miestnych vlád, akademickej obce, súkromného sektora, a pod. Mimovládne organizácie tvoria dôležitú súčasť pri poskytovaní rozvojovej pomoci a z hľadiska ich doterajších skúseností sú dôležitým potenciálom pre budúcu spoluprácu v rámci realizácie rozvojových programov.

V súvislosti s formovaním oficiálnej rozvojovej pomoci MZV SR postupne vytvára právny rámec, pravidlá, smernice, mechanizmus a ľudské zdroje. V tejto súvislosti sú dvomi kľúčovými dokumentmi Národný Program na rok 2003 a Strednodobá koncepcia oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2003-2008. Kým národný program určuje konkrétne využitie prvého rozpočtu ODA, koncepcia je strategickým dokumentom a definuje ciele a priority a princípy rozvojovej pomoci Slovenskej republiky.

Humanitárna pomoc

Politickú zodpovednosť za smerovanie humanitárnej pomoci nesie MZV SR, ktoré bude rozhodovať o konkrétnych požiadavkách v súlade so zahranično-politickými prioritami Slovenskej republiky. Kompetencie v technickej a realizačnej oblasti zostávajú na Ministerstve vnútra SR.

Dňa 6. novembra 2002 schválila vláda SR materiál Návrh koordinovaného postupu pri poskytovaní humanitárnej pomoci Slovenskou republikou s dôrazom na realizáciu priorít zahraničnej politiky vlády SR. Jeho cieľom je zefektívniť proces poskytovania humanitárnej pomoci z hľadiska koordinácie, rýchlosti a foriem zapojenia neštátnych subjektov do poskytovania pomoci. Dôležitým kritériom úspešnosti bude zvýšenie celkovej efektívnosti a prínosu poskytovanej pomoci v závislosti od potrieb postihnutej krajiny s využitím medzinárodnej koordinácie a zlepšením spolupráce s domácimi a medzinárodnými mimovládnyimi organizáciami.

Kapitola 27: Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

Implementácia sankčných opatrení EÚ vo vnútroštátnom právnom poriadku SR

V nadväznosti na ustanovenia Zákona č. 460/2002 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií zabezpečujúcich medzinárodný mier a bezpečnosť bolo v decembri 2002 prijaté Nariadenie vlády č. 707/2002, ktorým boli vyhlásené hospodárske sankcie Rady EÚ, ku ktorým sa SR pripojila. Predmetné nariadenie nadobudlo účinnosť dňa 20. decembra 2003. Od tohto dátumu sa sankcie EÚ, ku ktorým sa SR pripojila stali účinnými a vykonateľnými vo vnútroštátnom prostredí SR.

V máji 2003 prijala vláda Slovenskej republiky novelu nariadenia č. 707/2002 Z. z., ktorou boli vyhlásené modifikácie sankčných opatrení EÚ, ktoré únia prijala v období od decembra 2002 do mája 2003. Predmetná novela je účinná od 1. júna 2003.

Európska bezpečnostná a obranná politika a účasť SR v mierových operáciách EÚ

Od 1. januára 2003 sa SR zúčastňuje na prvej operácii vedenej EÚ v rámci EBOP - policajnej misii EÚ v Bosne a Hercegovine (European Union Police Mission - EUPM). K 31. máju 2003 pôsobilo v EUPM 6 príslušníkov Policajného zboru SR.

SR sa stala aj účastníkom ďalšej operácie v rámci EBOP - vojenskej operácie Concordia v Macedónsku, kde k 31. máju 2003 pôsobil 1 dôstojník ozbrojených síl SR.

Slovenská republika je v súčasnosti jedinou prístupujúcou krajinou EÚ, ktorá sa zúčastňuje vo všetkých mierových operáciách Európskej únie v krajinách juhovýchodnej Európy (popri EUPM a Concordii je SR zastúpená aj v pozorovateľskej misii EÚ v krajinách bývalej Juhoslávie - European Union Monitoring Mission - EUMM).

Posilňovanie administratívnych kapacít v rámci kapitoly SZBP

Od 1. septembra 2003 bolo v rámci odboru politických vzťahov s EÚ vytvorené samostatné oddelenie pre Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ. V priebehu 1. polroku v nadväznosti na podpis Zmluvy o pristúpení k EÚ 16. apríla 2003 boli v rámci zahraničnej služby SR realizované ďalšie organizačné zmeny.

Od 1. mája 2003 bolo na odbore bezpečnostnej politiky zriadené oddelenie Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, do pôsobnosti ktorého spadá agendy bezpečnostnej politiky EÚ vrátane mierových misií pod vedením únie.

Od 17. apríla 2003 sa pracovníci zahraničnej služby SR zúčastňujú všetkých stretnutí členských krajín EÚ k parciálnym problematikám Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ v úlohe pozorovateľov. V tejto súvislosti boli v rámci Ministerstva zahraničných vecí vytvorené mechanizmy koordinujúce aktivity SR v oblasti II. piliera EÚ.

Kapitola 28: Finančná kontrola

Štátna pokladnica bola zriadená na základe § 3 zákona č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon bol novelizovaný zákonom č. 386/2002 Z. z. o štátnom dlhu a štátnych zárukách a v máji 2003 vláda SR schválila uznesením č. 380/2003 „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 386/2002 Z. z. a ktorým sa

mení zákon NR SR č. 82/1994 Z. z. o štátnych hmotných rezervách v znení neskorších predpisov – nové znenie“. Následne bol vládny návrh zákona predložený na rokovanie Národnej rady SR.

Národná rada SR dňa 29. júna 2002 schválila zákon č. 466/2002 Z. z. o audítoroch a Slovenskej komore audítorov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2003.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č.303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov bol vydaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 427/2002 Z. z. s účinnosťou od 01.09.2002. Účelom predloženého návrhu zákona je úprava, resp. doplnenie platného zákona o úpravu spôsobu nakladania s prostriedkami poskytovanými Slovenskej republike po vstupe do Európskej únie, premietnutie príslušných nariadení a rozhodnutí Rady Európskej únie, vzťahujúce sa na túto oblasť, ako aj oblasť vlastných zdrojov Európskeho spoločenstva. Zároveň sa návrhom precizujú ustanovenia o nakladaní s prostriedkami poskytovanými Slovenskej republike z predvstupových fondov.

Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu ročnej správy o činnosti vnútorného audítora a o vykonávaní vnútorného auditu bola vydaná v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 286/2002 Z. z. s účinnosťou od 01.07.2002.

Vo finančnom spravodajcovi MF SR č. 11/2002 boli dňa 26. júla 2002 nadväzne na uznesenie vlády SR č. 339/2002 uverejnené Zásady koordinácie následnej finančnej kontroly.

Dňa 16.12.2002 bola vo Finančnom spravodajcovi MF SR 2/2003 uverejnená Charta vnútorného auditu. V zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú ústredné orgány povinné zabezpečiť vykonávanie vnútorného auditu od 1. júla 2002. Charta vnútorného auditu vytyčuje rámec, v ktorom bude vnútorný audit plniť svoju úlohu v ústredných orgánoch, charakterizuje cieľ a úlohy vnútorného auditu. Účelom charty je charakterizovať vnútorný audit z hľadiska jeho nezávislého postavenia v komplexnom systéme verejnej vnútornej finančnej kontroly SR.

Dňa 16.12.2002 bol vo Finančnom spravodajcovi MF SR 2/2003 uverejnený Etický kódex vnútorného audítora. Tento kódex predstavuje komplexnú deklaráciu hodnôt a princípov, ktoré by mali sprevádzať každodennú prácu vnútorného audítora vo verejnej správe. Obsahuje etické požiadavky na štátnych zamestnancov všeobecne a konkrétne požiadavky na profesiu vnútorného audítora.

Centrálna harmonizačná jednotka MF SR vypracovala všetky príručky na vykonávanie vnútorného auditu:

Dňa 16.12.2002 vo Finančnom spravodajcovi MF SR 2/2003 boli uverejnené Príručka na vykonávanie vnútorného auditu a Príručka na vykonávanie auditu výkonnosti.

Účelom Príručky na vykonávanie vnútorného auditu je poskytnúť všeobecný prehľad hlavných nástrojov, ktoré majú slúžiť nezávislému a objektívnemu posudzovaniu a vyhodnocovaniu jednotlivých činností auditovaného subjektu. Uvedená príručka podrobnejšie rozoberá jednotlivé postupy a fázy audítorskej činnosti – od časových etáp, plánovania, etapy audítorskej akcie, audítorských správ, až po vytváranie a archiváciu pracovnej dokumentácie. V rámci príloh je uvedený vzorový „Program audítorskej akcie“ a „Check list“.

Príručka na vykonávanie auditu výkonnosti obsahuje základné popisy a definície dôležité pre výkon auditu výkonnosti, jeho štruktúru, praktiky, postupy, metódy a techniky a využitie jeho

údajov, informácií a poznatkov pre relevantnosť, spoľahlivosť, správnosť, objektivitu, závažnosť, porovnateľnosť a zrozumiteľnosť jeho výsledkov. Vykonanie auditu výkonnosti je činnosť, pri ktorej sa skúma miera hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti, s akou sú na úrovni auditovaného subjektu využívané ľudské, finančné a materiálne zdroje. Má za úlohu zisťovanie protihodnoty za prostriedky vynaložené zo ŠR, prostriedkov ES a iných prostriedkov zo zahraničia poskytnuté orgánom verejnej správy. Jeho cieľom je zabezpečiť zúčtovateľnosť a zodpovednosť orgánov verejnej správy za ich výkonnosť a tam kde je to možné, pomáhať pri zlepšení kvality a prínosu verejných prác a služieb.

Dňa 7. apríla 2003 vo Finančnom spravodajcovi MF SR č. 9 boli uverejnené ďalšie štyri príručky, a to Príručka na vykonávanie finančného auditu, Príručka na vykonávanie auditu zhody, Príručka na vykonávanie auditu informačných systémov a Príručka na vykonávanie systémového auditu.

Príručka na vykonávanie finančného auditu (ďalej „príručka“) bola vypracovaná s cieľom stanoviť pre vnútorných audítorov odporúčaný postup pre vykonávanie tohto základného typu vnútorného auditu, pričom predstavuje kompaktné prepojenie so základnou „príručkou na vykonávanie vnútorného auditu“, ktorou sa štandardizujú základné postupy pri vykonávaní vnútorného auditu. Príručka obsahuje okrem definície finančného auditu a podrobného vymedzenia jeho cieľa aj základné metódy používané pri vykonávaní tohto typu vnútorného auditu s praktickými modelovými otázkami a príkladmi.

Príručka na vykonávanie auditu zhody má vnútornému audítorovi poskytnúť prehľad o teoretických východiskách vykonávania auditu zhody a poslúžiť ako návod na praktické vykonávanie auditu zhody vo verejnej správe. Táto príručka umožňuje vnútornému audítorovi všeobecnú orientáciu v poznatkoch o oblastiach, ktoré s auditom zhody súvisia a poskytnúť informácie o základných metódach, technikách a ich nástrojoch používaných pri overovaní súladu v systémoch a činnostiach auditovaného subjektu.

Príručka na vykonávanie auditu informačných systémov definuje základné pojmy a definície vyskytujúce sa v oblasti IS, popisuje jednotlivé druhy dokumentácie, ktoré patria k hlavným zdrojom informácií IS a s ktorými sa audítor stretne pri výkone vnútorného auditu IS. Cieľom auditu IS je najmä preverenie funkčnosti, bezpečnosti a spoľahlivosti IS auditovaného subjektu, z čoho plynú požiadavky na podklady pre audit IS. Súčasťou auditu IS je audit bezpečnosti IS, v rámci ktorého príručka uvádza riziká IS a ich analýzu, ako aj zásady a pravidlá bezpečnosti IS a informačný audit, zameraný na komplexnosť informácií, ich využívanie a ochrana pred zneužitím.

Príručka na vykonávanie systémového auditu definuje rámec a ciele, základné pojmy a vzájomné vzťahy, jeho všeobecné chápanie. Rozsah náplne činnosti vnútorného audítora pozostáva zo skúmania a vyhodnocovania primeranosti a efektívnosti riadiacich a kontrolných orgánov, adekvátnosti systému, zámerov a cieľov auditovaného subjektu, v spoľahlivosti a integrite informácií dodržiavania zásad, plánov, postupov, zákonov, ochrany majetku, hospodárneho a účinného využívania zdrojov. Zámerom je odstraňovať akékoľvek odchýlky od stanoveného cieľa a minimalizovanie prípadných prekvapení. Ďalej umožňuje čeliť možným rizikám v rámci rýchleho vývoja ekonomického prostredia a konkurencie, zaručovať spoľahlivosť finančnej situácie.

Ministerstvo financií SR na základe zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite predložilo na rokovanie vlády Slovenskej republiky vo forme prílohy k návrhu štátneho záverečného účtu Súhrnnú správu o výsledkoch finančnej kontroly a vnútorného auditu za rok 2002. Súhrnná správa bola spracovaná na základe 5 700 správ zaslaných orgánmi verejnej správy a na základe 15 správ

vnútorných audítorov. Materiál bol schválený uznesením vlády SR č. 383/2003 dňa 21. mája 2003.

Finančné riadenie

Vláda SR dňa 18.9.2002 schválila uznesením č. 1030/2002 návrh koncepcie systému finančného riadenia štrukturálnych fondov a uznesením č. 1029/2002 návrh koncepcie systému finančného riadenia Kohézneho fondu. V súčasnosti sa pripravuje aktualizácia koncepcie finančného riadenia, ktorá bude aktualizovaná do 30. septembra 2003. Návrh koncepcie vychádza z nariadenia č. 1260/1999/EC a z nariadenia č. 438/2001/EC o systéme riadenia a kontroly pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov. V súlade s uvedenými nariadeniami sú v koncepcii určené jednotlivé orgány a ich zodpovednosti za kontrolu poskytovania pomoci.

Vo februári 2003 sa začala príprava podrobného popisu a realizácie pomoci zo štrukturálnych fondov na všetkých úrovniach (audit trail) pre fondy ERDF, ESF a EAGGF. Na konci marca bola vypracovaná prvá verzia audit trailu na úrovni jednotlivých zúčastnených orgánov. Audit trail na úrovni pracovných pozícií bude hotový do konca júna 2003.

Twinning, vzdelávanie

Twinningový projekt SR01/FI/02 Public Internal Financial Control (PIFC-Verejná vnútorná finančná kontrola) sa začal realizovať od 18. októbra 2002 a jeho trvanie bude v rozsahu 18 mesiacov. Do konca mája 2003 boli v spolupráci PAA & Project Leader realizované najmä tieto aktivity: vyhodnotenie súčasnej situácie, stanovenie priorít, analýza legislatívneho rámca, diskusie, rozpis aktivít január – február 2003, podpora projektu monitoringu – Budovanie IT systému štrukturálnych fondov pre platobný orgán, príprava manuálov vnútorného auditu, 16. – 23. decembra 2002 študijná cesta do Francúzska (Clermont-Ferrand) – monitorovací software PRESAGE na platobnom orgáne, analýza rizika, účtovníctvo Národného fondu, ISPA, PHARE – vyplňanie medzier, školenie školiteľov, príprava audit-trailov, konzultácie k audit-trailom, posúdenie odbornej kvalifikácie zamestnancov a potrieb školenia, 2. – 9. mája 2003 študijná cesta do Francúzska - sledovanie riadenia a kontroly fondu ERDF a ESF na prefektúre (Platobný orgán) a regionálnej pokladnici (finančná kontrola) a pod.

V rámci prebiehajúceho procesu vzdelávania od septembra 2002 do júna 2003 na 19 prednáškach k zákonu o finančnej kontrole a vnútornom audite bolo Ministerstvom financií SR vyškolených 2 580 zamestnancov verejnej správy a na 5 prednáškach k vyhláške č. 517/2001 Z.z. a k výkazníctvu bolo vyškolených 1 030 zamestnancov.

Okrem toho Inštitút pre verejnú správu na základe rozhodnutia Ministerstva školstva SR o akreditácii „kurzu Finančná kontrola“ č. 1315/1781/2002/119/1 a „kurzu Vnútorný audit“ č. 1315/248/2002/183/1 organizuje uvedené kurzy v spolupráci s odborným garantom – centrálnou harmonizačnou jednotkou MF SR (útvár metodiky finančnej kontroly a vnútorného auditu). Špecializovaný kurz je určený pre zamestnancov vykonávajúcich finančnú kontrolu vo verejnej správe a pre zamestnancov vykonávajúcich vnútorný audit podľa zákona č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o doplnení niektorých zákonov. Po úspešnom absolvovaní záverečnej skúšky absolventi kurzu získavajú osvedčenie o získanom vzdelaní celoštátnou platnosťou. V hodnotenom období 9 špecializovaných kurzov Finančná kontrola absolvovalo a certifikát získalo 370 zamestnancov a 1 špecializovaný kurz Vnútorný audit absolvovalo a certifikát získalo 19 vnútorných audítorov.

Administratívne kapacity

Pre zabezpečenie výkonu vnútorného auditu a finančnej kontroly v súvislosti s prijatím zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite vláda SR uznesením č. 702/2001 k dokumentu „Analýza požiadaviek na zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ“ schválila pre rok 2002 na ústredných orgánoch zvýšenie celkom o 37 zamestnancov. Uznesením vlády SR č. 947/2002 bol na rok 2003 pre kapitolu č. 28-Finančná kontrola odsúhlasený nárast o ďalších 29 zamestnancov. Vzhľadom na komplikácie súvisiace s implementáciou zákona o štátnej službe je súčasný stav celkom 24 vnútorných audítorov. Počet finančných kontrolórov na ústredných orgánoch (ex-post) k 31. decembra 2002 bol 593.

Ministerstvo financií SR na naliehavosť riešenia tejto prioritnej úlohy vlády SR v oblasti vnútorného auditu upozornilo aj v „Správe o zavádzaní vnútorného auditu v Slovenskej republike“, schválenej na rokovaní vlády Slovenskej republiky dňa 28.5.2003 uznesením č. 406/2003. Správa sa skladá z 8 častí, ako napríklad: administratívne kapacity; postavenie vnútorného audítora; informácia o vykonávacích predpisoch k vnútornému auditu; vzdelávanie vnútorných audítorov; aktivity prebiehajúceho projektu PHARE 2001 – Verejná vnútorná finančná kontrola; vybrané odporúčania zahraničných poradcov z organizácie SIGMA pre oblasť verejného finančného kontrolného systému SR.

Cieľom správy je informovať verejnosť o dosiahnutých výsledkoch po prvom roku zavádzania vnútorného auditu, ale taktiež poukázať na problémy, ktoré treba riešiť na zabezpečenie jeho účinného fungovania a navrhnúť ďalšie riešenia a odporúčania. Jedným z pretrvávajúcich problémov je neobsadenie voľných štátnozamestnaneckých miest určených pre vnútorných audítorov, hlavne z dôvodov nízkeho finančného ohodnotenia ich práce.

Centrálny kontaktný útvar OLAF pre Slovenskú republiku

Centrálny kontaktný útvar OLAF pre Slovenskú republiku (AFCOS) bol zriadený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1133 z 28. novembra 2001 ako odbor na sekcii kontroly Úradu vlády SR, ktorý sa začal budovať dňom 1. januára 2002.

Vzhľadom na to, že Úrad vlády SR je ústredným orgánom štátnej správy pre kontrolu, bolo nevyhnutné v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vytvoriť právny rámec, na základe ktorého môže odbor vyvíjať činnosti na ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva v súlade s legislatívou Európskej únie. S týmto cieľom bola prijatá novela zákona č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, ktorá bola publikovaná Zbierke zákonov SR 2002, pod číslom 461 a nadobudla účinnosť 1. septembra 2002.

Štruktúru AFCOS tvoria zástupcovia Najvyššieho kontrolného úradu SR a Generálnej prokuratúry SR, s ktorou má Úrad vlády SR uzatvorenú dohodu o spolupráci, Ministerstva financií SR, Úradu pre verejné obstarávanie SR, Ministerstva vnútra SR, Daňového riaditeľstva, Colného riaditeľstva.

Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) a Úrad vlády SR, sekcia kontroly uzavreli formou výmenných listov Dohodu o spolupráci v boji proti podvodom a iným iregularitám, ktoré majú negatívny dosah na finančné záujmy Spoločenstva. Táto zmluva sa uplatňuje od 15. septembra 2002.

Od nadobudnutia účinnosti novely zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe a od vstúpenia dohody medzi Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) a Úradom vlády SR, sekciou kontroly do platnosti Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR, okrem budovania kontaktného bodu a štruktúry AFCOS, implementácie horizontálneho programu na činnosti,

vykonáva najmä administratívne vyšetrovania (kontroly), o ktorých výsledkoch informuje Európsky úrad pre boj proti podvodom.

Kapitola 29: Finančné a rozpočtové ustanovenia

Ďalší pokrok v oblasti národného rozpočtu a spolufinancovania z prostriedkov Európskych spoločenstiev sa dosiahol novelou zákona o rozpočtových pravidlách, ktorej niektoré ustanovenia nadobudli účinnosť už od 1. septembra 2002.

Uvedená novela upravuje problematiku finančných vzťahov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev v oblasti nakladania s prostriedkami Európskych spoločenstiev poskytovanými Slovenskej republike v rámci predvstupových, ako aj povstupových fondov všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, a tiež nakladanie s prostriedkami štátneho rozpočtu Slovenskej republiky určených na spolufinancovanie spoločných programov.

Druhou nemenej dôležitou úpravou je, že na prostriedky Európskych spoločenstiev plynúce Slovenskej republike v prístupovom procese v rámci predvstupových fondov, ako i na prostriedky Európskych spoločenstiev plynúce Slovenskej republike po dni nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii sa nazerá ako na prostriedky štátneho rozpočtu a vzťahujú sa na ne ustanovenia o dodržiavaní rozpočtovej disciplíny a o sankciách za porušenie rozpočtovej disciplíny. Uvedené prostriedky sa považujú za prostriedky príslušných rozpočtových kapitol.

Novela poskytuje legislatívny základ aj pre odvody príspevkov Slovenskej republiky do všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev v rámci systému vlastných zdrojov a tiež zavádza viacročné rozpočtovanie od 1. januára 2003.

V oblasti systému vlastných zdrojov sa v Slovenskej republike v súčasnosti pripravuje zavedenie legislatívnych noriem pre oblasť odvodov z produkcie cukru v súlade s legislatívou ES. Problematika odvodov z produkcie cukru je upravená v návrhu zákona o Pôdohospodárskej platobnej agentúre a podpore podnikania v pôdohospodárstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V návrhu zákona sa vymedzuje povinnosť výrobcom cukru, izoglukózy a inulínového sirupu platiť odvody z produkcie cukru, ako aj zodpovednosť Pôdohospodárskej platobnej agentúry za výber týchto odvodov. Schválenie zákona v NR SR sa predpokladá do konca septembra 2003 a následne vznik Pôdohospodárskej platobnej agentúry najneskôr v januári 2004.

Novelou zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2003, sa dosiahol ďalší pokrok v prispôbovaní právnej úpravy DPH v podmienkach SR sekundárnej legislatívy ES. Novela upravuje odpočítanie dane z majetku u novoregistrovaného platiteľa dane, postup a podmienky pri odpočítavaní dane na vstupe platiteľom dane, povinnosť upraviť odpočítanú daň pri investičnom majetku pri zmene účelu použitia investičného majetku a nový systém vrátenia nadmerných odpočtov.

V súlade s Návrhom koncepcie daňovej reformy v rokoch 2004 - 2006 by sa v júni 2003 mala prijať novela zákona o dani z pridanej hodnoty s účinnosťou od 1. januára 2004. Uvažuje sa v nej so zdanením tovarov a služieb jednotnou sadzbou DPH vo výške 19%, čo nie je v rozpore so Šiestou smernicou Rady EÚ 77/388/EEC. Zavedenie jednej sadzby dane bude znamenať zjednodušenie mechanizmu tejto dane, ale aj zjednodušenie výpočtu váženej priemernej sadzby a celkového výpočtu základne zdroja založeného na DPH. Dňom vstupu Slovenskej republiky do

Európskej únie (1. mája 2004) nadobudne účinnosť nový zákon o dani z pridanej hodnoty s rovnou sadzbou DPH a s plne harmonizovaným systémom zdaňovania v zmysle výsledkov prístupových rokovaní v kapitole Dane.

Súčasný stav v kapitole

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách boli prvýkrát do návrhu východísk štátneho rozpočtu Slovenskej republiky na rok 2004 premietnuté vybrané príjmy zo všeobecného rozpočtu ES. Príjmy zo záručnej sekcie EAGGF, štrukturálne operácie a špeciálna kompenzačná platba sa zaradili do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu v súlade so závermi kodanského summitu z 12. a 13. decembra 2002. Čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych operácií bolo určené v zmysle metodiky Rady a Európskej komisie vzhľadom na to, že SR nedisponuje so skúsenosťami pri čerpaní týchto prostriedkov a mechanizmy používané pri predvstupových fondoch sa od nich odlišujú.

Príjmy zo všeobecného rozpočtu ES sú rovnako zapracované do programového rozpočtovania a do programovej štruktúry príslušných rozpočtových kapitol.

Do návrhu východísk štátneho rozpočtu SR na rok 2004 boli zapracované aj odvody príspevkov Slovenskej republiky do všeobecného rozpočtu ES v rámci systému vlastných zdrojov.

V súčasnosti prebieha vypracovanie rámcovej pozície Slovenskej republiky k návrhu predbežného rozpočtu ES na rok 2004.

Postupy pre vedenie účtov A a B a vypracovávanie výkazov k nim v stanovených lehotách nie sú v súčasnosti zavedené, avšak na základe záverov, ktoré vyplynuli z monitorovacej návštevy k tradičným vlastným zdrojom (uskutočnila sa v Bratislave v dňoch 19. – 23. mája 2003) sa Colné riaditeľstvo SR zaviazalo vypracovať potrebné postupy spolu s informačným systémom pre vedenie účtov A a B pre clá a poľnohospodárske poplatky vybraté colnou správou do 31. decembra 2003.

Pre účely výpočtu jednotného základu vlastného zdroja založeného na DPH za Slovenskú republiku je potrebné počítať dve kompenzácie k neúplnému základu DPH. Na základe spolupráce zainteresovaných inštitúcií bola vypracovaná metodika a spôsob výpočtu pozitívnej kompenzácie za oslobodené malé firmy s obrátom presahujúcim 10 000 EUR. Za gestora výpočtu bol určený Štatistický úrad SR v spolupráci s Daňovým riaditeľstvom SR a Datacentrom. V súčasnosti prebiehajú práce aj na výpočte negatívnej kompenzácie, ktorá vyplýva z obmedzenia nároku na odpočet DPH na vstupe v zmysle článku 17, odsek 6 Šiestej smernice k DPH (nákup osobných automobilov využívaných na služobné účely).

V rámci simulačného cvičenia pre výpočet základne DPH prístupujúcich krajín vykonal Štatistický úrad SR prvú verziu výpočtu váženej priemernej sadzby DPH (WAR). Na základe pripomienok Európskej komisie Štatistický úrad SR následne uskutočnil analýzu inštitucionálneho sektorového členenia v systéme národných účtov v SR a pripravuje podklady pre výpočet váženej priemernej sadzby za sektor finančných korporácií.

Štatistický úrad SR pri zostavovaní tabuliek dodávok a použitia (TDP) za rok 2000 vytvoril experimentálne verzie odpočtových matic za DPH a obchodné rozpätia, dovozové matice, matice tvorby hrubého fixného kapitálu a konečnej spotreby domácností. Zostavenie a bilancovanie TDP prvýkrát prebieha na štvormiestnej úrovni klasifikácie produkcie. Takto získané informácie prispievajú k zlepšeniu výpočtu váženej priemernej sadzby DPH.

Uvedené zlepšenia výpočtu základne DPH budú premietnuté aj do simulačného výkazu DPH, ktorého neúplná verzia bola zaslaná na Európsku komisiu v septembri 2002.

Z hľadiska výpočtu zdroja založeného na HNP bola pri zostavovaní ročných účtov 2000 dosiahnutá úplná harmonizácia so základnými metodickými princípmi ESA95. Realizovalo sa zaznamenanie daní a sociálnych príspevkov na aktuálnej báze, vykonali sa ďalšie dopočty neevidovanej ekonomiky (mzdy a spotreba rezidentov v zahraničí a nerezidentov v SR), dopočty konečnej spotreby domácností, precizovanie výpočtu imputovaného nájomného. Uvedené metodické zlepšenia boli zapracované do časového radu hlavných agregátov HDP a HNP počnúc údajmi za rok 1993.

Administratívne kapacity

V oblasti administratívnych kapacít pre systém vlastných zdrojov už existujú všetky potrebné inštitúcie a na základe návrhu zákona o Pôdohospodárskej platobnej agentúre a podpore podnikania v pôdohospodárstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov bude vytvorená inštitúcia – Pôdohospodárska platobná agentúra, ktorá bude zodpovedná pre výber odvodov z produkcie cukru.

Na Ministerstve financií SR je v rámci sekcie európskych záležitostí, odboru súhrnných finančných vzťahov k rozpočtu ES vytvorené oddelenie vlastných zdrojov, ktoré je funkčné od marca 2001. Vzniklo za účelom zabezpečenia plnenia úloh, ktoré vyplývajú z integračného procesu Slovenskej republiky do Európskej únie za túto kapitolu. Po vstupe do EÚ bude vystupovať ako centrálna koordinačná jednotka pre riadenie systému vlastných zdrojov v Slovenskej republike vo vzťahu k inštitúciám EÚ. V súčasnosti oddelenie vlastných zdrojov pozostáva z 3 pracovníkov, pričom pracovník zodpovedný za koordináciu činností v oblasti výpočtu zdroja založeného na DPH bol prijatý dňa 1. apríla 2003. V roku 2003 sa ešte uvažuje s personálnym posilnením oddelenia o 1 pracovníka, ktorý bude zodpovedný za spravovanie zdroja založeného na HNP a korekcie Veľkej Británie. Takisto sa v roku 2003 personálne posilní Štatistický úrad SR o 1 pracovníka, ktorý bude zodpovedný za výpočet agregátu HNP.

Vo vzťahu k výdavkovej stránke všeobecného rozpočtu ES úlohy zabezpečuje odbor súhrnných finančných vzťahov k rozpočtu ES v rámci sekcie európskych záležitostí. Pracovníci v priamom pôsobnosti riaditeľa odboru zabezpečujú zapracovávanie vybraných príjmov ES do návrhu štátneho rozpočtu a programového rozpočtovania a zabezpečujú vypracovanie rámcovej pozície SR k návrhu všeobecného rozpočtu ES a k finančnej perspektíve na ďalšie programovacie obdobie.

Administratívna reforma

Vláda Slovenskej republiky venuje problematike budovania administratívnych kapacít a inštitúcií potrebných na implementáciu práva EÚ mimoriadnu pozornosť. Boli prijaté potrebné kroky, ktoré túto problematiku riešia z kvantitatívneho, ako aj kvalitatívneho hľadiska. Základným cieľom v tejto oblasti je vytvorenie kvalitnej profesionálnej administratívy a profesionálnej štátnej služby, ktorá bude efektívne plniť všetky úlohy súvisiace s členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii. Slovenská republika v minulých rokoch vytvorila všetky inštitúcie, ktorých vznik vyplýval zo záväzkov z negociačného procesu.

Zabezpečenie schopnosti implementovať acquis – budovanie nových inštitúcií a zvyšovanie počtu pracovníkov

Zvyšovanie počtu pracovníkov, ktoré bolo zamerané jednak na posilnenie už existujúcich inštitúcií a jednak na vytvorenie nových sa uskutočnilo v dvoch vlnách.

Vláda SR dňa 18. júna 2001 prerokovala a uznesením č. 702/2001 schválila materiál “Analýza požiadaviek na zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ” a rozhodla o vytvorení 833 nových pracovných miest na budovanie administratívnych kapacít a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ. Osobitne boli v rozpočtovej kapitole Všeobecná pokladničná správa alokované finančné zdroje umožňujúce prijať ďalších 263 zamestnancov na zabezpečovanie úloh súvisiacich s prístupovým procesom, čo súhrnne predstavuje 1096 nových pracovných miest, ktoré boli vytvorené s účinnosťou od 1. januára 2002.

Následne materiál “Analýza požiadaviek na zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ pre rok 2003” (uznesenie vlády SR č. 947/2002) rieši problematiku budovania a posilňovania administratívnych kapacít na rok 2003. Materiál identifikuje 718 nových pracovných miest, pričom bolo vytvorených 304 nových systemizovaných pracovných miest, ktoré znamenajú absolútne zvýšenie počtu pracovných miest v štátnej a verejnej správe a na vytvorenie zvyšných 414 pracovných miest sa využijú vnútorné personálne rezervy, ktoré v štátnej a verejnej správe existujú. Nových 718 pracovných miest bolo vytvorených s účinnosťou od 1. januára 2003.

Súhrnne bolo v súvislosti s problematikou budovania administratívnych kapacít a inštitúcií potrebných na efektívnu implementáciu acquis vytvorených 1814 nových pracovných miest. Väčšina miest sú štátnozamestnanecké miesta. Istý počet pracovných miest má charakter verejnej služby a cca 300 pracovných miest bolo vytvorených pre policajný zbor (posilnenie ochrany vonkajších hraníc s Ukrajinou) a colnú správu (nové úlohy vyplývajúce zo správy spotrebných daní). Vytvorené pracovné miesta priamo korešpondujú s legislatívnymi zmenami a sú určené na implementáciu nových legislatívnych predpisov, ktoré boli prijaté v súvislosti s prípravou Slovenskej republiky na vstup do Európskej únie.

Obsadzovanie voľných miest

V súčasnosti je väčšina vyššie uvedených vytvorených pracovných miest obsadených. Vzhľadom na nový zákon o štátnej službe výberové konania organizoval a vykonával centrálny Úrad pre štátnu službu. Vzhľadom na dôležitosť dokončenia obsadzovania voľných pracovných miest a veľkú záťaž Úradu pre štátnu službu bolo potrebné prijať opatrenie na urýchlenie obsadzovania „eurointegračných“ pracovných miest.

Od 15. marca 2003 platí vyhláška Úradu pre štátnu službu č. 93 zo 7. marca 2003, ktorou sa ustanovujú podrobnosti výberového konania na štátnozamestnanecké miesta. V súlade s touto vyhláškou môže byť na vedúcich služobných úradoch jednotlivých ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy delegovaná právomoc na uskutočnenie výberového konania. V súčasnosti sa uvedená vyhláška uplatňuje v plnom rozsahu na obsadzovanie voľných pracovných miest, ktoré boli vytvorené uzneseniami vlády SR č. 702/2001 a 947/2002.

V mesiacoch júl a august 2003 budú realizované výberové konania na posledné voľné štátnozamestnanecké pracovné miesta vytvorené uzneseniami vlády SR č. 702/2001 a 947/2002. Uvedené pracovné miesta boli zverejnené Úradom pre štátnu službu na internete a v tlačенých médiách.

Existujúce výzvy v oblasti administratívnej reformy

V súčasnosti sa v legislatívnom procese nachádza návrh novely zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, ktorý je súčasťou administratívnej reformy v Slovenskej republike. Návrh zákona prináša do inštitútu štátnej služby niektoré nové flexibilné prvky v oblasti odmeňovania zamestnancov ako aj samotnej organizácie štátnej služby. Novela zákona nadobudne účinnosť 1. januára 2004.

V oblasti administratívnej reformy existujú nasledovné základné výzvy, ktorých riešeniu venuje vláda SR mimoriadnu pozornosť:

- Vysoká miera fluktuácie štátnych zamestnancov

Jedným zo základných problémov v štátnej službe je vysoký stupeň fluktuácie štátnych zamestnancov, a to najmä mladých a vzdelaných pracovníkov. Tento problém sa týka takých prioritných oblastí, ako je príprava administratívnych štruktúr na čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, útvary koordinačného charakteru a podobne. Dôvodom existencie uvedeného problému je v porovnaní so súkromným sektorom nízka úroveň miezd pre nových zamestnancov. Je to spôsobené nepružným systémom odmeňovania, v ktorom hlavnú úlohu hrá vekový automat.

V súčasnosti sa prijímajú opatrenia, ktoré majú znížiť dôležitosť vekového automatu v štátnej službe a zvýšiť vplyv reálneho výkonu konkrétneho štátneho zamestnanca na úroveň mzdy.

V súlade s ustanovením §165(a) zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon") vedúci služobných úradov so súhlasom Úradu pre štátnu službu navrhli vytvorenie štátnozamestnaneckých miest strategického významu, ktoré umožňuje priznať vybraným pracovníkom osobitný príplatok vo výške 30 - 100% tarifného platu v zmysle §55 odsek 4 zákona. Vláda SR dňa 26.3.2003 uznesením č. 234/2003 schválila materiál Úradu pre štátnu službu "Návrh na schválenie počtu štátnozamestnaneckých miest strategického významu na rok 2003". V kompetencii vedúcich služobných úradov bolo navrhnúť do zoznamu miest strategického významu tie štátnozamestnanecké miesta, ktoré sa týkajú prípravy na riadenie prostriedkov zo štrukturálnych fondov, čo je absolútnou prioritou.

Vláda SR dňa 30. apríla 2003 uznesením č. 327/2003 schválila materiál "Návrh na zvýšenie ohodnotenia zamestnancov zodpovedných za čerpanie fondov EÚ", v rámci ktorého sa vyčlenilo na účel zlepšenia finančného odmeňovania štátnych zamestnancov zodpovedných za

čerpanie fondov EÚ zo zdrojov štátneho rozpočtu 50 mil. Sk. Ide o jednorazové riešenie, ktoré bude nahradené riešením dlhodobým a systémovým.

Vláda SR dňa 11. júna 2003 uznesením č. 458/2003 schválila materiál „Východiská úspešnej integrácie SR do EÚ v oblasti predvstupových nástrojov, Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov“. Uvedený materiál rieši aj problematiku administratívnych kapacít. V súlade s uvedeným uznesením podpredseda vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom financií, ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny, predsedom Úradu pre štátnu službu vypracuje návrh konkrétneho riešenia na stabilizáciu a zlepšenie odmeňovania zamestnancov v štátnej a verejnej službe zodpovedných za čerpanie finančných prostriedkov z fondov ES, plniacich úlohy vyplývajúce z členstva SR v EÚ a zastupujúcich SR vo výboroch a pracovných skupinách inštitúcií EÚ. Nový systém odmeňovania štátnych zamestnancov bude zohľadnený v štátnom rozpočte na rok 2004 a začne sa uplatňovať od 1. januára 2004.

- Vzdelávanie a školenie štátnych zamestnancov

Prijatím zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a konštituovaním Úradu pre štátnu službu vzniklo nové právne a inštitucionálne prostredie pre zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania štátnych zamestnancov. Riadenie tohoto vzdelávania je v zmysle zákona č. 312/2001 o štátnej službe v kompetencii Úradu pre štátnu službu.

Vláda Slovenskej republiky na svojom 38. rokovaní dňa 11. júna 2003 schválila Stratégiu reformy zamestnávania vo verejnom sektore. Účelom navrhovanej Stratégie reformy zamestnávania vo verejnom sektore je reforma verejného sektora v oblasti štátnej služby, verejnej služby a štátnych služieb silových zložiek v zmysle naplňovania programového vyhlásenia vlády SR, v ktorom sa uvádza, že "vláda SR považuje štithlejší, funkčnejší a menej finančne náročný verejný sektor za nevyhnutnú podmienku úspešnej správy vecí verejných".

Na rokovanie vlády SR sa pripravuje materiál Úradu pre štátnu službu „Stratégia vzdelávania v štátnej službe“, ktorý plne zohľadňuje Memorandum o celoživotnom vzdelávaní predložené Európskou komisiou v novembri 2000 a správu Európskej komisie z novembra 2001 o realizácii celoživotného vzdelávania v Európe. Strategickým cieľom vzdelávania v štátnej službe Slovenskej republiky je permanentne a kontinuálne zdokonaľovať profesionálny výkon a etické správanie sa štátnych zamestnancov vo všetkých orgánoch štátnej správy a na všetkých jej úrovniach s cieľom rozvíjať kultúru služby občanom v súlade so spôsobom práce štátnych zamestnancov, ktorí pôsobia v európskom administratívnom kontexte.

- Proces prispôsobovania organizačných štruktúr jednotlivých ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy na efektívne fungovanie v podmienkach členstva Slovenskej republiky v Európskej únii

V roku 2003 prebiehajú na úrovni centrálnej administratívy viaceré zmeny, ktorých cieľom je príprava jednotlivých ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy na efektívne fungovanie v podmienkach členstva Slovenskej republiky v Európskej únii. Súhrnná správa týkajúca sa priebehu celého procesu zmien na jednotlivých inštitúciách štátnej správy bude vypracovaná v mesiaci október 2003, pričom všetky potrebné organizačné zmeny by mali byť realizované do začiatku roku 2004.